

ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

СХІДНИЙ ОФІС ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ

відділ контролю органів влади, оборони, правоохоронних
органів та місцевих бюджетів

16.12.2019

№ 08-21/4

ЗВІТ

**про результати державного фінансового аудиту місцевих
бюджетів на території Царичанського району
за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року**

м. Дніпро

2019 рік

У даному звіті представлено результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів Царичанського району Дніпропетровської області за період з 01.01.2016 по 31.08.2019.

Державний фінансовий аудит бюджету Царичанського району Дніпропетровської області проведено Східним офісом Держаудитслужби на виконання п. 3.5 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Держаудитслужби України на III квартал 2019 року (в частині державних фінансових аудитів) відповідно до повноважень, наданих статтями 26, 113 Бюджетного кодексу України [3], Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 698 [28], пункту 9 Положення про Державну аудиторську службу в Україні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 № 43 [46].

Аудит проведено у період з 02.09.2019 по 29.11.2019.

Аудиторський звіт призначений для керівників та спеціалістів Царичанської районної державної адміністрації, її структурних підрозділів, органів місцевого самоврядування району, головних розпорядників та розпорядників коштів нижчого рівня, а також підприємств, установ та організацій, які причетні до формування і виконання місцевих бюджетів району, забезпечують надання соціальних гарантій і послуг, здійснюють контроль за раціональним, законним та ефективним використанням комунального майна і ресурсної бази територіальних громад району.

Звіт підготовлено відділом контролю органів влади, оборони, правоохоронних органів та місцевих бюджетів Східного офісу Держаудитслужби (заступник начальника відділу Мананкова Т.В.) та відділом взаємодії з правоохоронними органами Східного офісу Держаудитслужби (начальник відділу Забайрачній С.Д., заступник начальника відділу Харіш Є.П., головний державний фінансовий інспектор Кривошарпа О.А.), фахівців Департаменту фінансів Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

Зміст

Резюме	4
Вступ	6
Розділ I. Організація проведення державного фінансового аудиту	12
Розділ II. Оцінка стану місцевих бюджетів на території Царичанського району та забезпечення соціальних гарантій громадян	14
<i>2.1. Оцінка стану бюджету району за доходами</i>	14
<i>2.2. Оцінка стану бюджету району за видатками</i>	24
<i>2.3. Оцінка стану забезпечення соціальних гарантій населенню Царичанського району.</i>	33
Розділ III. Результати аудиту	78
Гіпотеза 1. Запроваджена система управління наявними матеріальними ресурсами територіальних громад району та невикористання усіх наявних можливостей і резервів приводить до втрат доходів місцевими бюджетами.	79
Гіпотеза 2. Політика організації створених комунальних підприємств та їх фінансово-господарська діяльність не забезпечує мету їх утворення – надання послуг, отримання прибутку та наповнення бюджету.	82
Гіпотеза 3. Недоліки при розробці бюджетних та місцевих цільових програм не дає можливість здійснити на належному рівні оцінку ефективності використання бюджетних коштів.	99
Гіпотеза 4. Недостатній рівень внутрішнього фінансового контролю в районі негативно впливає на стан фінансово-бюджетної дисципліни, що не сприяє забезпеченню відповідного захисту фінансових та майнових інтересів територіальних громад району.	102
Висновки	106
Пропозиції	108
Джерела інформації	110
Додатки	

Резюме

Питання ефективного та раціонального використання бюджетних ресурсів в умовах їх обмеженості є одним із пріоритетних завдань, що стоять перед органами влади, місцевого самоврядування та всіма учасниками бюджетного процесу.

Зазначене зумовило необхідність проведення даного дослідження та здійснення оцінки сучасного стану місцевих бюджетів на території Царичанського району, що дозволило запропонувати рішення для підвищення ефективності використання ресурсів, якості життя населення та покращення соціально-економічного розвитку району.

Аудиторським дослідженням встановлено, що існували причини і фактори, які перешкоджали в повному обсязі використовувати наявні можливості та резерви територіальних громад району.

Результати аудиторського дослідження засвідчили, що органами влади та місцевого самоврядування приймалися рішення, спрямовані на стабілізацію фінансового стану в усіх галузях, зростання економічного розвитку району та підвищення життєвого рівня його населення.

Проте, протягом дослідженого періоду існували причини і фактори, які перешкоджали в повному обсязі використовувати наявні можливості та резерви територіальних громад району.

Так, унаслідок невикористання органами влади та місцевого самоврядування в повній мірі своїх повноважень місцевими бюджетами району втрачена можливість отримати додаткові надходження від операцій з земельними ресурсами на суму 104,1 тис. гривень.

Також, прийняття Органом управління неефективних управлінських рішень та недостатній рівень контролю за виконанням власних рішень в частині управління комунальною власністю, призвело до передачі об'єктів спільної власності територіальних громад району в комунальну власність створених на території району об'єднаних територіальних громад з недотриманням умов передачі, визначених у рішеннях сесій Царичанської районної ради та положеннями Закону України «Про теплопостачання» [28] та Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [29] - без передачі правонаступнику відповідних обсягів боргових зобов'язань за спожитий природний газ пропорційно переданому майну. Зазначене призвело до зайвих видатків КП «Факел» на сплату боргових зобов'язань за спожитий природний газ за передане у комунальну власність створених об'єднаних територіальних громад комунальне майно на загальну суму 1 130,99 тис. грн, з яких 761,36 тис. грн - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада.

Як наслідок, вищевказане значно обмежило можливості КП «Факел» в частині спрямування фінансових ресурсів на власний розвиток. Крім того, унеможливило зменшення обсягу боргових зобов'язань, гарантом по яких є Царичанська районна рада та покриття яких не забезпечено відповідними фінансовими ресурсами бюджету Царичанського району.

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

Також, не вирішеність питання щодо передачі права власності на КП «Царичанське ВО ЖКГ», яке забезпечує колективні потреби виключно мешканців Царичанської селищної ОТГ, відповідній територіальній громаді при відсутності достатнього обсягу ресурсів у бюджеті району для фінансування заходів на розвиток житлово-комунального господарства, що негативно впливає на фінансовий стан Підприємства та розвиток сфери ЖКГ. Крім того, не надає можливості безпосередньо здійснювати контроль за фінансово-господарською діяльністю Підприємства та впливати на тарифну політику мешканцям Царичанської ОТГ, які є споживачами послуг комунального підприємства.

Крім того, політика організації підпорядкованих комунальних підприємств та їх фінансово-господарська діяльність в цілому не забезпечує ефективне функціонування та розвиток житлово-комунального господарства через прийняття неефективних управлінських рішень щодо впровадження заходів стосовно зменшення боргового навантаження на підприємства, встановлення тарифів, що не покривають собівартість наданих послуг та несвоечасність їх затвердження, а також внаслідок недостатнього рівня контролю за фінансово-господарською діяльністю підпорядкованих комунальних підприємств.

До того ж, незадовільний фінансовий стан комунальних підприємств, недостатня та неефективна фінансова підтримка з боку районної ради внаслідок відсутності достатнього обсягу фінансових ресурсів у бюджеті Царичанського району, не сприяють розвитку житлово-комунального господарства району та наповненню дохідної бази районного бюджету, натомість є додатковим навантаженням на видаткову частину бюджету Царичанського району.

Дослідженням також встановлено використання коштів, отриманих комунальними підприємствами як внески в статутні фонди, на покриття поточних зобов'язань, що призвело до неефективного використання коштів районного бюджету на загальну суму 986,0 тис. грн та не забезпечило виконання заходів місцевих цільових програм щодо поліпшення ресурсної бази комунальних підприємств.

Результати проведеного аудиту засвідчили й недостатній рівень внутрішнього фінансового контролю, який не сприяв наповненню дохідної частини місцевих бюджетів району та не забезпечував відповідної фінансової дисципліни під час використання бюджетних ресурсів.

З метою ефективного та раціонального використання бюджетних коштів і комунального майна, наповнення дохідної частини місцевих бюджетів, вирішення проблем територіальних громад, усунення виявлених порушень аудиторською групою розроблено пропозиції, які доцільно розглянути Царичанській райдержадміністрації, районній раді та об'єднаним територіальним громадам району для прийняття відповідних управлінських рішень.

Вступ

Царичанський район розташований на правому березі річки Орелі — лівої притоки Дніпра. На території району, яка складає 902,93 тис.км², розташовано 49 населених пунктів, в тому числі одне селище міського типу.

Район в 2016 році було поділено на 11 територіальних громад, в т.ч. одна селищна: Царичанська, 8 сільських: Китайгородська, Бабайківська, Прядівська, Юр'ївська, Новопідкрязька, Цибульківська, Рудківська, Михайлівська та 2 об'єднані територіальні громади: Ляшківська та Могилівська.

На момент проведення аудиторського дослідження на території Царичанського району у 2017 році створено ще 2 об'єднані територіальні громади: Царичанська селищна об'єднана територіальна громада, в яку об'єдналися смт. Царичанка та 22 села, які входили до складу Бабайківської, Прядівської, Юр'ївської, Михайлівської сільських рад та Китайгородська сільська об'єднана територіальна громада, в яку об'єдналися 5 сіл, які входили до складу Китайгородської, Рудківської сільських рад.

Як результат, у 2018, 2019 роках бюджет Царичанського району складається лише з районного бюджету, та 2 бюджетів сільських рад (Новопідкрязька, Цибульківська).

Центр району – смт. Царичанка.

Станом на 01.09.2019 року в районі проживають 26236 жителів. Протягом 2017, 2018 років населення району зменшилось на 704 особи.

Кількість працездатного населення в районі складає 13,07 тис. осіб (47,3%), з яких 35,7% зайняті в державному секторі (бюджетні установи), 14,9% - приватні підприємці, 8,77% - фермери, 6,6% зайняті в сільському господарстві, 0,11% - в торгівлі, 2,68% - в галузі освіти, 4,9% - в промисловості, 6,5% - в харчовій промисловості.

Бюджетоутворюючі підприємства районного бюджету – фермерське господарство «Грант», товариство з обмеженою відповідальністю «Царичанка АГРО», комунальне підприємство «Факел», приватне акціонерне товариство «Царичанський завод мінводи», товариство з обмеженою відповідальністю «Завод сільгоспмашин», ТОВ «Маїсадур Семанс Україна» до основних видів діяльності яких належить: вирощування зернових і технічних культур, виробництво м'яса та молока, теплопостачання, випуск мінеральної води, виробництво сільгосптехніки та обладнання.

В Царичанському районі в соціально-економічному розвитку сільськогосподарський сектор району є пріоритетним.

Основу агропромислового комплексу району становлять 132 сільськогосподарських підприємства з різними формами власності та підпорядкування, у тому числі: фермерських господарств – 102, господарських товариств – 19, приватних підприємств – 5, інших суб'єктів господарювання – 6.

Виробництво валової продукції рослинництва в постійних цінах 2010 року становить 55,6 млн грн, тваринництва – 7,3 млн гривень.

Сільськогосподарськими формуваннями усіх форм власності у 2019 році за період жнив зібрано ранніх зернових та зернобобових культур 60,1 тис. тонн з площі 15,45 тис. га при середній урожайності 39,5 ц/га.

Зерно урожаю ранніх зернових культур частково використано на погашення банківських кредитів та оренду паїв.

Станом на 01.08.2019 в агроформуваннях району налічується поголів'я худоби: ВРХ - 1410 голів, в т.ч. корів – 540 голів; свиней - 7170 голів.

Основними виробниками м'яса в районі залишаються ДП «Націонал-плюс», ТОВ АФ «Колос», виробником молока - ДП «Націонал плюс».

В Царичанському районі діють 3 основних промислових підприємства: приватне акціонерне товариство «Царичанський завод мінводи», товариство з обмеженою відповідальністю «Завод сільгоспмашин», КП «Факел» Царичанської районної ради.

Загальний обсяг реалізованої промислової продукції по району всього у діючих цінах підприємств станом на 01.09.2019 року становить 42,7 млн гривень.

Загальний індекс реалізованої промислової продукції за основними видами діяльності у звітному періоді до січня – серпня минулого року становить 91,9 %.

Починаючи з 2014 року динаміку розвитку промисловості вже традиційно найбільшою мірою визначає машинобудівна галузь (ТОВ «Завод сільгоспмашин»), частка якої в загальному обсязі випущеної промислової продукції на звітний період становить 77,1%.

Підприємство ТОВ «Завод сільгоспмашин», яке відноситься до малого бізнесу та займається випуском сільськогосподарської техніки, виробляє машини та устаткування для сільського господарства (зернометальники ПЗМ і зерноочисні машини ОВС-25 та ін.).

Обсяг реалізованої промислової продукції підприємства у 2019 очікується –32,9 млн гривень.

Продукція заводу реалізується як в Україні так і за кордоном - Білорусь, Казахстан та Молдова.

Обсяг реалізованої промислової продукції у діючих цінах ПрАТ «Царичанський завод мін води» у 2019 році склав лише 0,8 млн гривень. Виробництво основних видів продукції у 2019 році становить 54,9 тис. дал., або 44,7% до попереднього року.

На теперішній час підприємство веде переговори з потенційними інвесторами, за рахунок коштів яких планується відновлення платоспроможності через застосування процедури санації в рамках справи про банкрутство, яка буде передбачати в обов'язковому порядку погашення в повному обсязі заборгованості із виплати заробітної плати, (станом на 01.08.2019 року борг зріс до 667,3 тис. гривень) та відповідних обов'язкових платежів.

Очікується, що починаючи з 2020 року підприємство після покращення свого фінансового стану розпочне випуск та реалізацію своєї продукції в повному обсязі .

Виробництво тепла в районі здійснює комунальне підприємство КП «Факел» Царичанської районної ради.

Обсяг реалізованої продукції у діючих цінах за 2019 рік склав 9,5 млн гривень.

Середньооблікова кількість штатних працівників промисловості у 2019 році склала 80 осіб.

Залишаються невирішеними питання, що стримують розвиток промислового виробництва, а саме: зниження платоспроможності на внутрішньому ринку, високі тарифи на енергоресурси та залізничні перевезення, високі відсоткові ставки на кредитні ресурси, несвоєчасне повернення податку на додану вартість та інші.

Створення конкурентного середовища в районі великою мірою визначається від реалізації потенціалу малого та середнього підприємництва – динамічного і мобільного сектору економіки.

Станом на 01.09.2019 кількість суб'єктів малого підприємництва по району становить 1024 одиниці, у тому числі діє 158 малих та середніх підприємства та 855 фізичних осіб-підприємців.

Із загальної кількості суб'єктів малого підприємництва у 43% основний вид діяльності торгово-закупівельний, у 21% - сільське господарство, решта - інший вид діяльності.

У досліджуваному періоді в районі зареєстровано 60 суб'єктів підприємницької діяльності (вісім юридичних осіб та 52 фізичних особи-підприємця). Припинили свою діяльність десять юридичних осіб та 76 фізичних осіб-підприємців.

Станом на 01.09.2019 рівень безробіття по району склав 2,2% проти 1,8% станом на 01.09.2018.

Заходи, вжиті протягом восьми місяців 2019 року з метою підвищення продуктивної зайнятості населення, посилення соціального захисту громадян від безробіття, забезпечення необхідної професійної підготовки кадрів шляхом створення умов для повної зайнятості населення, зниження рівня і тривалості безробіття на ринку праці, дозволили працевлаштувати 465 незайнятих громадян.

За даними Головного управління статистики у Дніпропетровській області середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника по району станом на 01.09.2019 становила 7802,0 грн, або 113 % до відповідного періоду 2018 року.

Середній розмір призначених місячних пенсій - збільшився на 17,0 % (+344,0 грн.) у порівнянні з відповідним періодом 2018 року і станом на 01.09.2019 становить 2364,7 гривень.

Чисельність пенсіонерів станом на 01.09.2019 зменшилась на 216 осіб і становить 7325 осіб.

Протягом січня–серпня 2019 року у районі потреба населення району у продовольчих та непродовольчих товарах, в тому числі соціально значущих та товарах першої необхідності забезпечена повною мірою.

Станом на 01.09.2019 на території Царичанського району функціонує один ринок, 277 об'єктів торгівлі, з них 139 одиниць – торгівля продовольчою групою товарів, 138 одиниць – промисловою групою товарів, кількість діючих в районі об'єктів ресторанного господарства становить 26 одиниць, аптечних закладів – 21 одиниця, працює 14 автозаправних станцій.

Обсяг роздрібного товарообігу підприємств (юридичних осіб) Царичанського району станом на 01.09.2019 склав 64,1 млн грн, що становить 100,2 %, або на 0,1 млн грн більше відповідного періоду минулого року.

Обсяг реалізованих послуг - 10,2 млн грн, або 70,3% до 2018 року. Селище Царичанка має розгалужену інфраструктуру, тому на території Царичанської громади налічується найбільше об'єктів сфери послуг 49.

У січні – серпні 2019 року, як і в попередні роки, в районі основним перевізником з перевезення пасажирів на приміських та міжміських маршрутах є ТДВ «Дніпропетровське АТП-11228».

Автомобільною мережею були охоплені усі 49 населених пунктів району, відповідно до затверджених маршрутів загального користування як з районним центром, так і з містом Дніпро.

Взагалі, через автостанцію смт Царичанка у Дніпровському та Полтавському напрямках щодня відправляється близько 65 рейсів.

Протягом січня-серпня поточного року галуззю житлово-комунального господарства забезпечено функціонування всіх об'єктів життєдіяльності населення.

Житловий фонд району налічує 48 багатоквартирних будинків, 14 із них функціонує на засадах об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (далі – ОСББ), що становить 29,1% від загальної площі багатоквартирного житлового фонду.

Для відновлення мережі вуличного освітлення у населених пунктах територіальних громад реалізовано ряд проектів по їх капітальному ремонту та реконструкції.

По Царичанському ВО ЖКГ, що є єдиним надавачем послуг водопостачання та водовідведення в районі, для покращення та розвитку системи питного водопостачання Царичанською ОТГ за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів у 2019 році розпочато реалізацію проектів: «Реконструкція водозабірної свердловини, водонапірної башти та підвідних водопроводів для водопостачання смт Царичанка та с. Івано-Яризівка Царичанського району Дніпропетровської області», проектною потужністю 2181 м та загальною кошторисною вартістю 4274,9 тис. гривень (профінансовано 661,2 тис. гривень – з державного бюджету та 215,7 тис. гривень - з місцевого бюджету на виготовлення проектно-кошторисної документації); «Будівництво системи водопостачання с. Дубове Царичанського району Дніпропетровської області» (загальна кошторисна вартість – 4616,4 тис.

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

гривень в тому числі 730,6 тис. гривень – субвенція з державного бюджету на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад). Профінансовано в поточному році 505,0 тис. гривень з державного бюджету.

У Царичанському районі освітні послуги надають 9 загальноосвітніх навчальних закладів (у тому числі 3 опорні школи, що мають 4 філії), у яких навчається 2438 дітей. Крім того, в районі діє 13 дошкільних закладів, які відвідують 783 дитини.

Після створення ОТГ з районного бюджету фінансується лише 1 ДНЗ та 2 школи.

У періоді, що досліджувався, первинну медико-санітарну допомогу мешканцям Царичанського району надавав комунальний заклад охорони здоров'я «Царичанський центр первинної медико-санітарної допомоги», який було реорганізовано в грудні 2017 року в комунальне некомерційне підприємство «Царичанський центр первинної медико-санітарної допомоги» Царичанської районної ради» та передано у власність Царичанської ОТГ, яке створене для забезпечення населення району доступною, своєчасною, якісною та ефективною первинною медико-санітарною допомогою, забезпечення керованості та безперервності медичної допомоги мешканців сільської місцевості, до складу якого входить 7 амбулаторій ЗПСМ та 13 ФАПів.

При амбулаторіях діють денні стаціонари із загальною кількістю станом на 01.09.2019 року 41 ліжко-місць. Автопарк налічує 9 одиниць санітарного транспорту.

Відсоток населення, що підписали декларацію про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу у 2018 році становив 56 %, у 2019 році очікується 80%.

На сьогодні за КНП «Царичанський ЦПМСД» закріплено майже 27 тисяч мешканців району.

Вторинна (спеціалізована) медична допомога (поліклінічна та стаціонарна) населенню району в досліджуваному періоді надавалася КЗ «Царичанською центральною районною лікарнею» Дніпропетровської обласної ради» (далі – КЗ «Царичанська ЦРЛ» ДОР, лікарня) на 95 ліжках звичайного стаціонару.

Кількість хворих, пролікованих у стаціонарі протягом досліджуваного періоду становила у 2016 році - 3,8 тис. чол., у 2017 році – 3,7 тис. чол., у 2018 році – 3,7 тис. чол., а за січень – серпень 2019 року проліковано 2,5 тис. чол.

З метою збереження культурної спадщини та підтримки розвитку культурного потенціалу в районі та розвитку духовності сприяють 19 клубних закладів, 14 публічних бібліотек із загальним книжковим фондом 158,1 тис од, які обслуговують 7,7 тис читачів, 1 дитяча музична школа та районний історико-краєзнавчий музей.

Розвиток сільського зеленого туризму на території Царичанського району здійснюється у рамках виконання Програми розвитку культури у Царичанському районі на 2016-2020 роки, затвердженої рішенням сесії районної ради від 12.02.2016 року №50-5/VII.

На території району розташовані слідуєчі природні об'єкти туризму:

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

1. Річка Оріль.
2. Заповідне урочище «Гора Калитва».
3. Комплексна пам'ятка природи загальнодержавного значення «Урочище Лелія».
4. Гідрологічний заказник місцевого значення «Озеро Довге».
5. Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Балка сад».

На території Китайгородської сільської ради Царичанського району Дніпропетровської області знаходиться комплекс церков, побудований бунчуковим товаришем, сотником Семеновим, («Миколаївська церква – XVII ст.», «Успенська церква – XVII ст.», «Дзвіниця – XVII ст. »), які є пам'ятками архітектури національного значення, що охороняються державою згідно постанови Ради міністрів Української РСР від 24 серпня 1963 року №970(державний охоронний №153).

З точки зору туризму привабливими є також редут (с. Проточі), залишки Української укріпленої лінії (с. Залелія, с. Китайгород, с. Вербове, с. Рудка), 167 курганів і курганних могильників, 28 пам'яток борцям з нацизмом.

У районі розроблені та діють три туристичні маршрути :

1. «Шлях до Храму».
2. «Мальовничий куточок на Приоріллі».
3. «Стежками козака Мамає».

В поточному році у районі стартував пілотний проект «Китайгород козацький», реалізація якого розрахована на три роки.

Наприкінці 2018 року департаментом екології та природних ресурсів ОДА за рахунок коштів фонду охорони навколишнього природного середовища обласного бюджету на виконання природоохоронних заходів було розроблено ПКД та виготовлено експертний звіт по проекту «Відновлення гідрологічного режиму та санітарного стану русла річки Оріль на території Царичанського та Петриківського районів Дніпропетровської області – капітальний ремонт». Відповідно до розпорядження голови обласної державної адміністрації від 23.11.2018 № Р-732/0/3-18 «Про внесення змін до розпорядження голови облдержадміністрації від 11 січня 2018 року № Р-6/0/3-18» загальна вартість робіт з виготовлення проектної документації становить 1022,158 тис. гривень (у тому числі за рахунок субвенції з місцевого бюджету на здійснення природоохоронних заходів 822,158 тис. грн).

У звітному періоді поточного року проводились громадські слухання та обговорення з метою встановлення впливу на довкілля та екологію реалізацією даного проекту . Наступні громадські слухання щодо реалізації проекту вартістю більше 100 млн. грн відбудуться 5 грудня 2019 року.

До основних проблем територіальних громад району на сьогодні належать питання відновлення гідрологічного режиму та санітарного стану русла річки Оріль.

Також, на час проведення аудиту не вирішеним залишається питання щодо передачі комунальних підприємств, що надають послуги з тепло- та водопостачання, та які є об'єктами спільної власності територіальних громад

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

Царичанського району, до комунальної власності ОТГ, населенню яких надаються ці послуги.

Наявні проблеми зумовили необхідність проведення державного фінансового аудиту виконання бюджету Царичанського району з метою встановлення резервів наповнення районного бюджету, сільських бюджетів доходами та дослідження ефективності видатків зазначених бюджетів задля забезпечення населення району гідними соціально-економічними послугами.

I. Організація проведення державного фінансового аудиту

Підстава для проведення:

п. 3.5 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Держаудитслужби України на III квартал 2019 року (в частині державних фінансових аудитів).

Об'єкт аудиту:

кошти місцевих бюджетів Царичанського району Дніпропетровської області, комунальне майно та ресурсна база, повноваження та функції Царичанської районної адміністрації, виконавчих комітетів сільських та селищних рад, головних розпорядників, розпорядників та одержувачів коштів місцевих бюджетів, а також інших учасників бюджетного процесу на всіх його стадіях.

Мета аудиту:

- оцінка стану формування і рівня виконання бюджету Царичанського району Дніпропетровської області;
- оцінка ефективності використання коштів бюджету Царичанського району, комунального майна, інших активів, стану складання та достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю;
- оцінка діяльності органів виконавчої влади Царичанського району, головних розпорядників, розпорядників нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів, а також інших учасників бюджетного процесу щодо ефективного управління коштами бюджету Царичанського району, земельними ресурсами, комунальним майном, іншими активами району;
- оцінка рівня забезпечення соціальними гарантіями і послугами населення району;
- оцінка рівня формування і виконання місцевих бюджетів району;
- встановлення причин, які негативно впливають на виконання місцевих бюджетів району;
- визначення шляхів удосконалення управління бюджетними коштами, ресурсами територіальних громад району, в тому числі можливості збільшення доходів місцевих бюджетів та оптимізації їх видатків;
- визначення шляхів та напрямів покращення рівня надання соціальних гарантій та послуг населенню району.

Період аудиту: 2016-2018 роки та січень-серпень 2019 року.

Учасники аудиту:

- Східний офіс Держаудитслужби;
- Департамент фінансів Дніпропетровської облдержадміністрації;
- Царичанська районна державна адміністрація;
- Царичанська районна рада;
- виконавчі органи сільських та селищних рад;
- підприємства, установи, організації, які утримуються за рахунок місцевих бюджетів району або одержують кошти з цих бюджетів, розпоряджаються комунальним майном і ресурсами для надання соціальних гарантій та послуг населенню району.

Методи проведення аудиту:

Збір, аналіз та співставлення фінансової, статистичної та оперативної звітності, що характеризує виконання місцевих бюджетів району та надання соціальних гарантій і послуг населенню району, з'ясування факторів, які впливають на формування, витрачання коштів з цих бюджетів та якість і повноту надання соціально-економічних гарантій і послуг, аналіз організації внутрішнього фінансового контролю та стану фінансово-бюджетної дисципліни в районі.

Збір даних від органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів, підприємств, установ та організацій шляхом направлення запитів, а також безпосередньо у виконавчих органах Верхньодніпровської райдержадміністрації.

Аналіз програм соціально-економічного і культурного розвитку територіальних громад району та звітів про їх виконання; законодавчих та нормативних актів з питань місцевого самоврядування, бюджету, оподаткування, земельних та майнових відносин; розпорядчих документів, планових розрахунків та обґрунтувань, видань та публікацій щодо місцевих бюджетів району, стану надання (повнота, якість, доступність) соціальних гарантій.

Поряд з цим під час проведення аудиту використано матеріали контрольних заходів, проведених Східним офісом Держаудитслужби протягом дослідженого періоду; матеріали роботи комісій, створених органами місцевого самоврядування, з проблемних питань району та територіальних громад; звернення громадян, правоохоронних органів та громадських організацій з питань розпорядження органами влади та місцевого самоврядування фінансовими, земельними та майновими ресурсами.

З огляду на неможливість охоплення дослідженням усіх галузей економіки аудиторською групою застосовано певні обмеження, з визначенням найбільш проблемних питань.

Одним з основних критеріїв відбору підприємств, установ та організацій для аналізу були суми бюджетних коштів, виділених на їх утримання, виконання програм, наданих у вигляді дотацій та субвенцій, а також наявність звернень та скарг громадян, підприємств, установ та організацій.

Розділ II. Оцінка стану бюджету Царичанського району та забезпечення соціальних гарантій громадян

Царичанський район в 2016 році було поділено на 11 територіальних громад, в т.ч. одна селищна: Царичанська, 8 сільських: Китайгородська, Бабайківська, Прядівська, Юр'ївська, Новопідкрязька, Цибульківська, Рудківська, Михайлівська та 2 об'єднані територіальні громади: Ляшківська та Могилівська.

На момент проведення аудиторського дослідження на території Царичанського району створено у 2017 році 2 об'єднані територіальні громади: Царичанська селищна об'єднана територіальна громада, в яку об'єдналися смт. Царичанка та 22 села, які входили до складу Бабайківської, Прядівської, Юр'ївської, Михайлівської сільських рад та Китайгородська сільська об'єднана територіальна громада, в яку об'єдналися 5 сіл, які входили до складу Китайгородської, Рудківської сільських рад.

Як результат, у 2018, 2019 роках бюджет Царичанського району складається з районного бюджету, та 2 бюджетів сільських рад (Новопідкрязька, Цибульківська).

Загальна інформація про зведений бюджет Царичанського району наведена у Додатку 1 до Звіту.

2.1. Оцінка стану бюджету району за доходами

Ефективність виконання функцій органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, направлених на задоволення суспільних потреб громади, значно залежить від стану наповнення місцевих бюджетів доходами.

Підходи до формування прогнозних показників місцевих бюджетів району протягом досліджуваного періоду визначалися положеннями Конституції України [1], Бюджетного кодексу [3], Податкового кодексу України [4], Законів України «Про Державний бюджет України» на відповідні роки [10-13], Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [9], рішень районної, селищних та сільських рад, інших законодавчих та нормативно-правових актів та розпорядчих документів, що визначають порядок здійснення розрахунків та формування пріоритетів бюджетної політики територіальної громади.

Планові показники на відповідний рік визначалися з урахуванням відокремлення об'єднаної територіальної громади та її виходу зі складу Царичанського району, а саме:

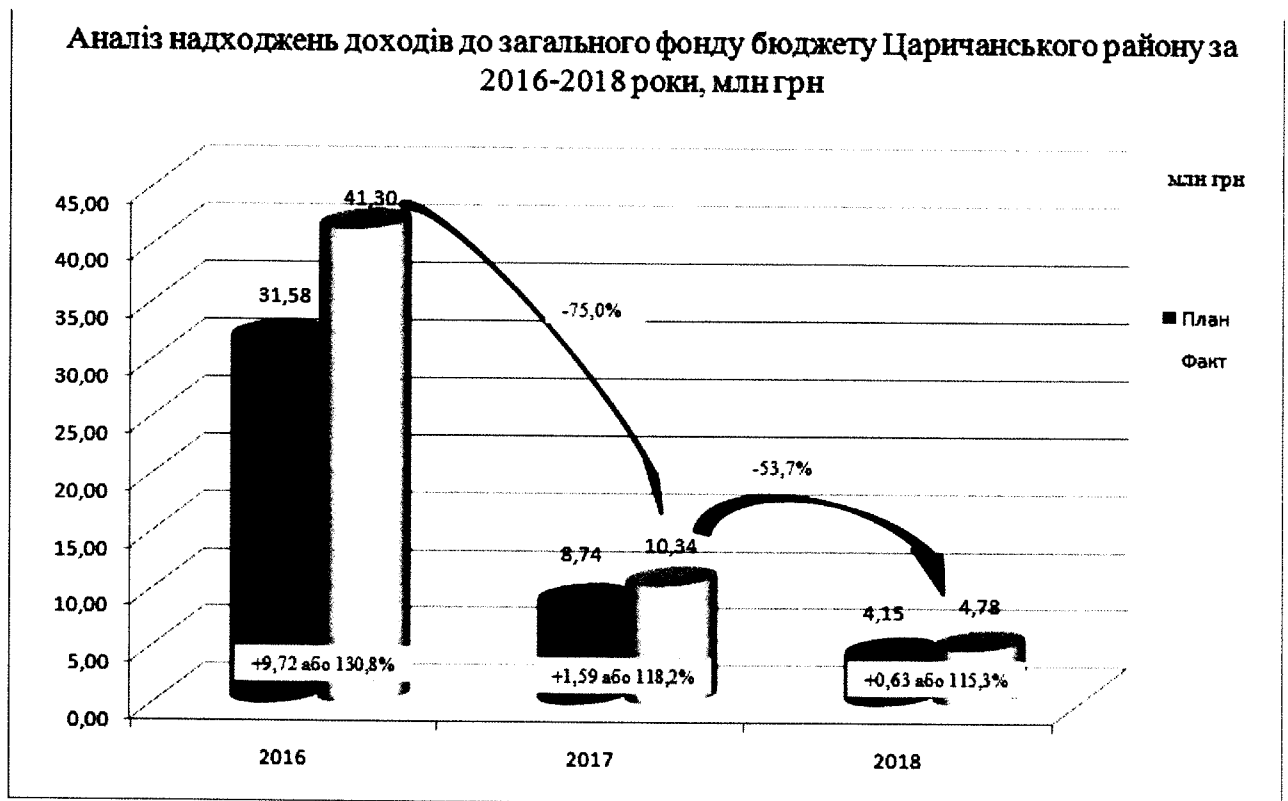
- у 2017 році створено 2 об'єднані територіальні громади: Царичанська селищна об'єднана територіальна громада, в яку об'єдналися смт. Царичанка та 22 села, які входили до складу Бабайківської, Прядівської, Юр'ївської, Михайлівської сільських рад та Китайгородська сільська об'єднана територіальна громада, в яку об'єдналися 5 сіл, які входили до складу Китайгородської, Рудківської сільських рад.

Протягом 2016-2018 років та 8 місяців 2019 року до зведеного бюджету району (без урахування трансфертів) надійшло 61 978,02 тис. грн, у тому числі:

- у 2016 році – 42 641,20 тис. грн, або 129,6% до уточненого річного плану;
- у 2017 році – 11 563,98 тис. грн (майже в 4 рази менше 2016 року), або 116,4%;
- у 2018 році – 4 824,29 тис. грн на 58,3% менше 2017 року, або 115,2%;
- у січні-серпні 2019 року – 2 948,55 тис. грн або 63,01% до уточненого плану на рік.

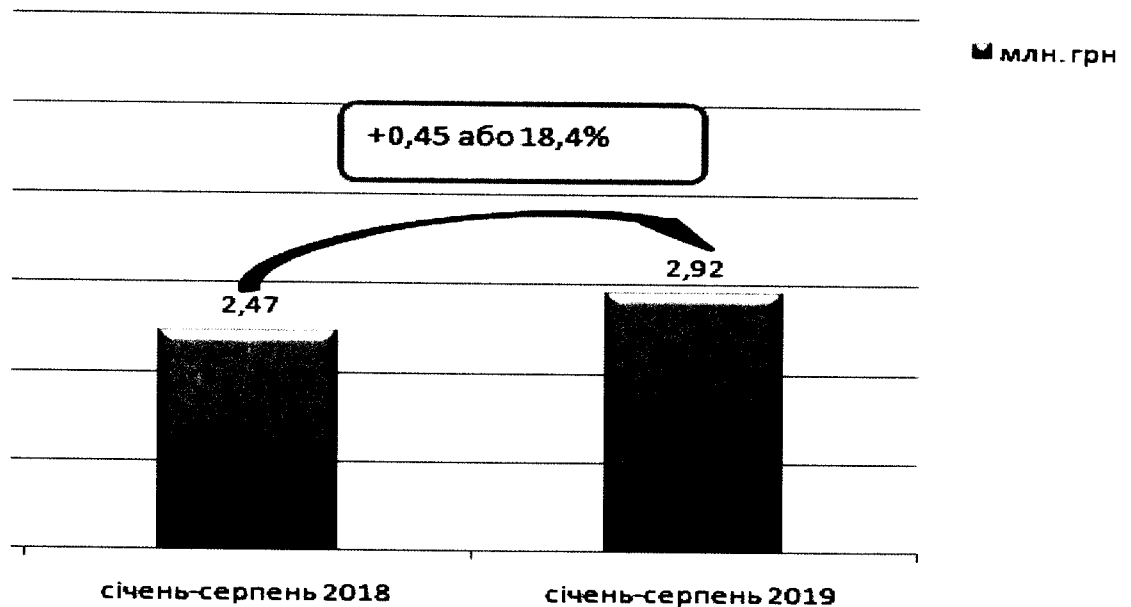
До загального фонду (без урахування трансфертів) протягом 2016-2018 років та 8 місяців 2019 року надійшло 59 332,96 тис. грн, у тому числі:

- у 2016 році – 41 296,55 тис. грн або 130,8% до уточненого плану на рік;
- у 2017 році – 10 335,35 тис. грн (у 4 рази менше 2016 року), або 118,2%;
- у 2018 році – 4 781 ,39 тис. грн (більш ніж у 2 рази менше 2017 року), або 115,3%;
- у січні-серпні 2019 року – 2 919,67 тис. грн або 108,9% до уточненого плану на період.

Мал.1. Аналіз надходжень доходів до загального фонду бюджету Царичанського району за 2016-2018 роки, млн грн

Протягом 8 місяців 2019 року до загального фонду бюджету району надійшло 2 919,67 тис. грн (на 18,4% більше січня-серпня 2018 року).

Мал.2. Аналіз надходжень до загального фонду бюджету Царичанського району за 2018-2019 роки (січень-серпень), млн грн

До спеціального фонду (без урахування трансфертів) протягом 2016-2018 років та 8 місяців 2019 року надійшло 2 645,04 тис. грн, у тому числі:

- 2016 рік – 1 344,65 тис. грн, або 102,3% до уточненого річного плану;
- 2017 рік – 1 228,63 тис. грн (на 8,6% менше 2016 року), або 102,8%;
- 2018 рік – 42,9 тис. грн або 102,8%;
- січень-серпень 2019 року – 28,87 тис. грн (на 8,5% більше січня-серпня 2018 року), або 72,3% до уточненого плану за період.

Аналіз виконання дохідної частини бюджету району в зазначені періоди свідчить про зменшення обсягів таких надходжень під впливом різних чинників, основними з яких є: відокремлення об'єднаних територіальних громад та їх виходу зі складу Царичанського району і, як наслідок, негативна динаміка основних показників економічного та соціального розвитку району у зв'язку зі зміною контингенту платників; зміна об'єктів оподаткування; тощо.

Протягом років, що досліджувалися, в цілому забезпечено виконання уточнених планових показників дохідної частини бюджету району.

Аналіз надходжень окремих джерел загального фонду бюджету Царичанського району за 2016-2018 роки та січень-серпень 2019 року

Найбільшим за обсягом надходжень дохідним джерелом загального фонду бюджету району є податок та збір на доходи фізичних осіб (45,6%). Основними чинниками, які вплинули на поступове зменшення надходжень зазначеного податку (2016 рік – 18 796,7 тис. грн, 2017 рік – 5 150,1 тис. грн, 2018 рік – 2 104,4 тис. грн, січень-серпень 2019 року – 980,6 тис. грн), є: відокремлення об'єднаних територіальних громад та їх виходу зі складу Царичанського району, відповідно зменшення платників цього податку.

Щороку майже забезпечено виконання уточнених планових показників: 2016 рік – 120,4%, 2017 рік – 126,9%, 2018 рік – 116,1%, січень- серпень 2019 року – 99,5%.

Наступним за значенням у наповненні дохідної частини бюджету є єдиний податок, надходження від якого в структурі бюджету району складають 26,1% від обсягу власних доходів загального фонду, якого протягом 2016-2018 років та 8 місяців 2019 року надійшло 15 498,5 тис. грн, у т.ч.: у 2016 році – 10 551,5 тис. грн, у 2017 році – 2 678,0 тис. грн, у 2018 році – 1 381,4 тис. грн, за 8 місяців 2019 року – 887,6 тис. гривень.

Виконання планових показників щодо єдиного податку забезпечено на рівні: 2016 рік – 159,0%, 2017 рік – 135,9%, 2018 рік – 98,4%. У січні-серпні 2019 року – 109,3%.

Також вагомим джерелом доходів загального фонду бюджету району в досліджуваному періоді була плата за землю (16,75%), надходження від якої склали: 2016 рік – 6 762,2 тис. грн, 2017 рік – 1 771,4 тис. грн, 2018 рік – 752,6 тис. грн, за 8 місяців 2019 року – 654,0 тис. гривень.

Виконання планових показників щодо плати за землю забезпечено на рівні: 2016 рік – 124,2%, 2017 рік – 98,0%, 2018 рік – 114,7%. У січні-серпні 2019 року – 120,4%.

Загалом через перевиконання планових показників загального фонду до бюджету району отримано додаткових надходжень на суму 12 178,8 тис. грн, у тому числі: за 2016 рік – 9 715,7 тис. грн, 2017 рік – 1 591,7 тис. грн, 2018 рік – 633,9 тис. грн, січень-серпень 2019 року – 237,5 тис. грн

Водночас не забезпечено виконання планових показників та відбулось зменшення надходжень порівняно з попередніми роками за окремими податками та зборами на загальну суму 345,1 тис. грн, у т.ч. за 2016 рік – 10,9 тис. грн, 2017 рік – 246,9 тис. грн, 2018 рік – 37,6 тис. грн, січень- серпень 2019 року – 56,1 тис. гривень.

Так, у досліджуваному періоді не забезпечено планові надходження від податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: 2016 рік – 95,5%, 2017 рік – 71,9%, 8 місяців 2019 року – 79,6%.

У результаті бюджетом району за 2016-2019 роки недоотримано надходжень від податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки на загальну суму 83,2 тис. гривень.

Також спостерігалось зменшення в 2018 році порівняно з 2016 роком надходжень від акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів (пива, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, пального) з 4 081,9 тис. грн до 26,6 тис. грн, у тому числі через зменшення кількості продажу алкогольних та тютюнових виробів та відміну справляння акцизного податку з пального.

Нестабільними були й надходження транспортного податку, в 2016 році надійшло 110,4 тис. грн, у 2017 році – 75,2 тис. грн, у 2018 році – 25,0 тис. грн що на 66,6% менше надходжень минулого року через звуження кола платників у зв'язку зі зміною об'єкта оподаткування.

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

Рівень виконання планових показників та динаміка надходжень за іншими джерелами доходів загального фонду бюджету району за період, що підлягав дослідженню, наведені в Додатку 2 до Звіту.

Надходження за окремими джерелами спеціального фонду

У досліджуваному періоді спостерігається значне скорочення надходжень екологічного податку: з 15,46 тис. грн у 2016 році до 0,0035 тис. грн у 2018 році, яке обумовлено відокремленням об'єднаних територіальних громад та їх виходу зі складу Царичанського району, до бюджету яких відійшли підприємства - платники екологічного податку.

Найбільшим джерелом формування спеціального фонду (без урахування міжбюджетних трансфертів) є власні надходження бюджетних установ, питома вага яких становила в 2016 році – 98,9%, в 2017 – 98,3%, в 2018 – 99,99%.

У цілому протягом усіх років досліджуваного періоду, спостерігається негативна тенденція до зменшення обсягів власних надходжень бюджетних установ з 1 330,1 тис. грн у 2016 році до 1 207,5 тис. грн у 2017 році та 42,9 тис. грн у 2018 році.

Стан роботи щодо забезпечення податкових та інших надходжень до бюджету району, в тому числі за рахунок погашення податкового боргу

Протягом дослідженого періоду райдержадміністрацією та виконавчими комітетами сільських та селищних рад вживалися заходи, спрямовані на наповнення дохідної частини місцевих бюджетів. Зокрема, щорічно затверджувались плани заходів щодо забезпечення виконання доходів бюджету.

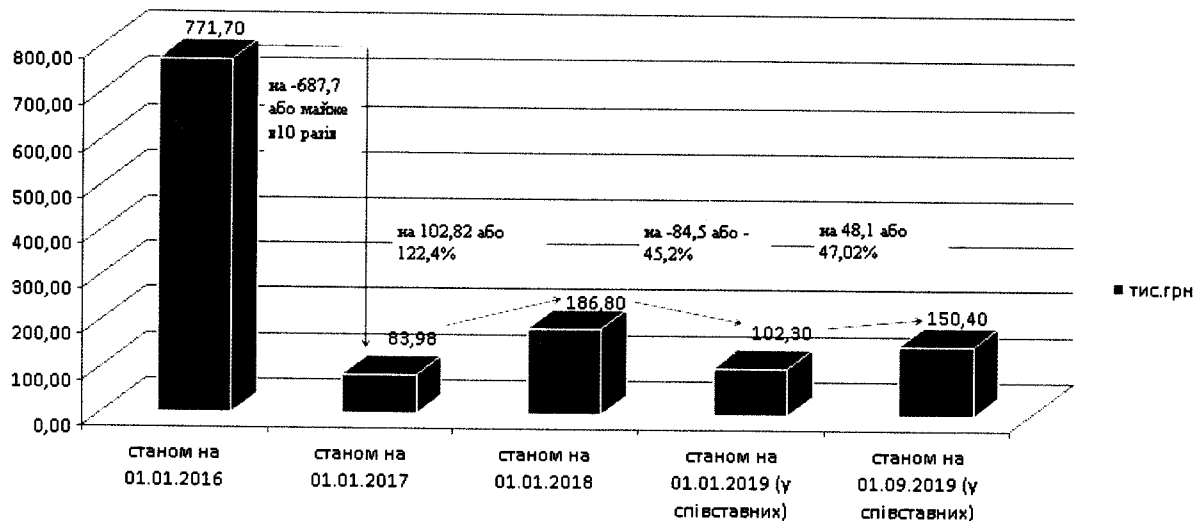
Результатом проведеної роботи є забезпечення виконання дохідної частини бюджету району (без трансфертів) на 129,6% у 2016 році, на 116,4% – у 2017 році, на 115,2% – у 2018 році. За січень-серпень 2019 року виконано 108,3% (у співставних умовах) до річного плану.

Проведена робота в цьому напрямку частково покращила ситуацію з погашення податкового боргу.

Так, через несвоєчасну сплату платниками податкових зобов'язань протягом 2016-2019 років відбулося коливання податкового боргу (станом на 01.01.2016 – 771,7 тис. грн, на 01.01.2017 – 84,0 тис. грн, на 01.01.2018 – 186,8 тис. грн, на 01.01.2019 – 102,3 тис. грн, на 01.09.2019 – 150,4 тис. грн), насамперед за рахунок земельного податку та орендної плати за землю, частка яких у загальному обсязі становила від 30,8% до 72,7% відповідно.

Аналіз податкового боргу у Царичанському районі за 2016-2018 роки та січень-лютий 2019 року у Додатку № 3 до Звіту.

Аналіз податкового боргу по Царичанському району за 2016-2018 роки та січень-серпень 2019 року, тис. грн

Мал.3. Аналіз податкового боргу по Царичанському району за 2016-2018 роки та січень-серпень 2019 року, тис. грн

Дослідженням стану надання органами місцевого самоврядування району пільг з платежів до бюджету встановлено, що в 2016-2018 роках та січень-серпень 2019 року сільськими та селищними радами надавалися пільги щодо земельного податку та орендної плати за землю тільки бюджетним установам.

Як результат, у 2016 році від сплати земельного податку було звільнено 4 платника на суму 413,245 тис. грн, у 2017 році – 3 платника на суму 358,115 тис. грн, у 2018 році – 4 платника на суму 187,390 тис. грн, за січень-червень 2019 року – 3 платника на суму 78,007 тис. гривень.

Цільові фонди органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади Царичанського району в 2016-2018 роках та січні-серпні 2019 року не створювались.

Резервний фонд у 2016 році запланований у розмірі 10,0 тис. грн, у 2017 році – 10,0 тис. грн, у 2018 році – 10,0 тис. грн, у 2019 році – 10,0 тис. гривень. Видатки за рахунок резервного фонду не проводилися

Протягом 2016-2018 років, січня-серпня 2019 року середньострокові позички місцевими бюджетами району не отримувались.

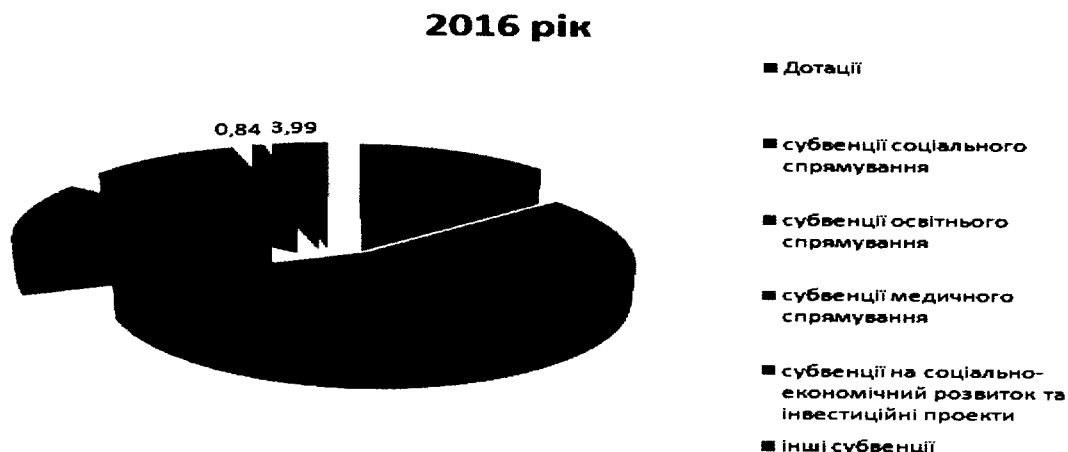
Аналіз планування та використання міжбюджетних трансфертів за 2016-2018 роки та січень-серпень 2019 року

Фактично до зведеного бюджету Царичанського району надійшло міжбюджетних трансфертів:

- у 2016 році на загальну суму 150 793,64 тис. грн (99,4%), у т.ч.: дотації – 20 947,06 тис. грн, 100,00% від запланованого (з них інші додаткові дотації – 17 217,96 тис. грн, базова дотація – 3 729,1 тис. грн); субвенції – 129 846,57 тис. грн (з яких 82 786,12 тис. грн складають субвенції соціального спрямування, 16 570,53 тис. грн – субвенції медичного спрямування, 22 664,7 тис. грн –

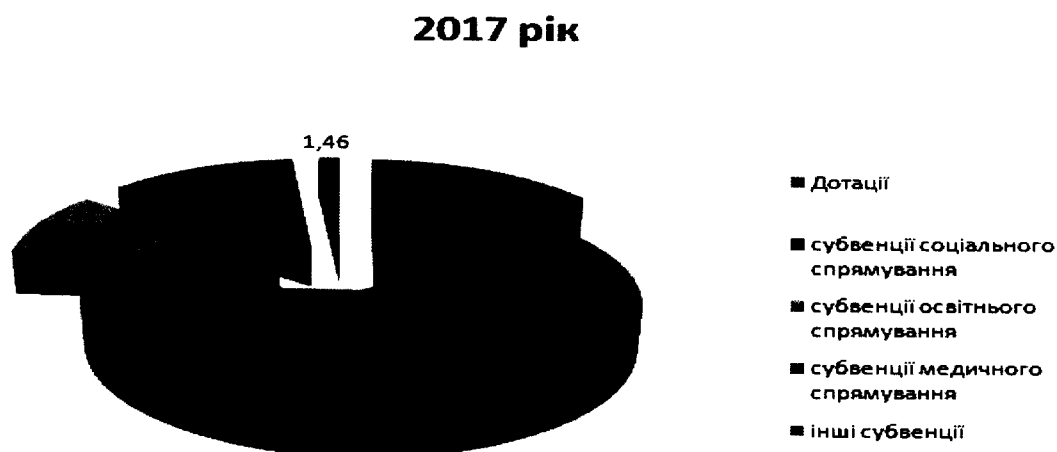
Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

субвенції освітнього спрямування, 6 022,31 тис. грн – інші субвенції, 1 802,91 тис. грн – субвенції на соціально-економічний розвиток та інвестиційні проекти).

Мал.4. Структура надходжень офіційних трансфертів до бюджету Царичанського району в 2016 році, %

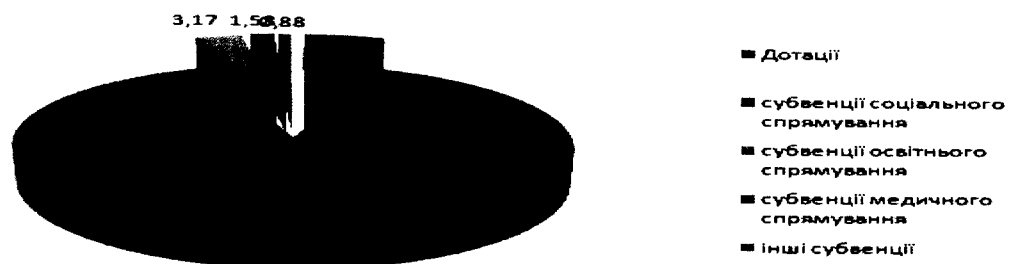
- у 2017 році на загальну суму 184 134,16 тис. грн (99,00%), у т.ч.: дотації – 29 456,08 тис. грн, або 99,9% від запланованого (з них стабілізаційна дотація – 440,00 тис. грн, базова дотація – 2 462,6 тис. грн, додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я – 9 260,73 тис. грн, них інші додаткові дотації – 17 292,75 тис. грн); субвенції – 154 678,08 тис. грн (з яких 109 079,23 тис. грн складають субвенції соціального спрямування, 18 554,59 тис. грн – субвенції освітнього спрямування, 23 857,32 тис. грн – субвенції медичного спрямування та 2 695,21 тис. грн – інші субвенції, 491,73 тис. грн – субвенції на соціально-економічний розвиток та інвестиційні проекти). Обсяг субвенцій збільшився проти фактично отриманих за 2016 рік на 19,12% (або на 24 831,51 тис. гривень);

Мал.5. Структура надходжень офіційних трансфертів до бюджету Царичанського району в 2017 році, %

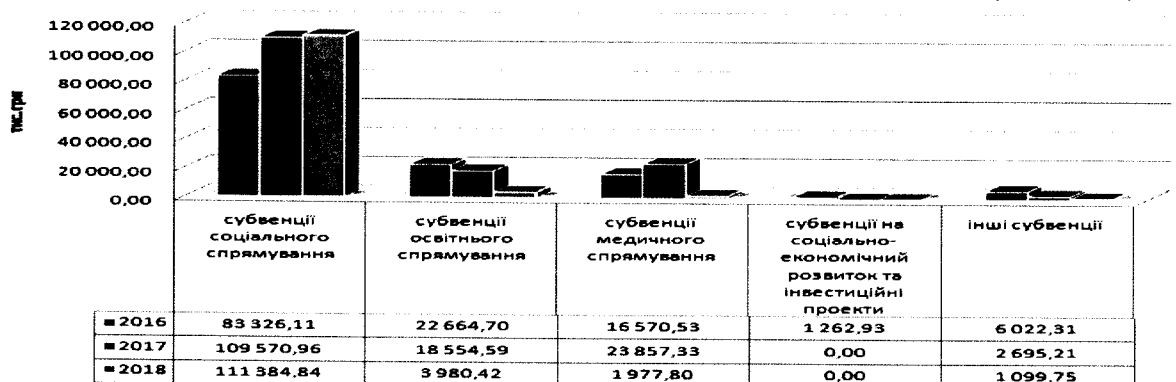
- у 2018 році на загальну суму 125 394,66 тис. грн (99,4%), у т.ч.: дотації – 6 951,84 тис. грн, або 100% від запланованого (з них дотація з місцевого бюджету на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я за рахунок відповідної додаткової дотації з державного бюджету – 2 987,20 тис. грн, інші дотації з місцевого бюджету – 2 298,84 тис. грн, базова дотація – 1 665,8 тис. грн); субвенції – 118 442,82 тис. грн (з яких 111 384,84 тис. грн складають субвенції соціального спрямування, 3 980,42 тис. грн – субвенції освітнього спрямування, 1 977,80 тис. грн – субвенції медичного спрямування, 1 099,75 тис. грн – інші субвенції). Обсяг субвенцій зменшився проти фактично отриманих за 2017 рік на 23,43% (або на 36 235,27 тис. грн);

2018 рік

Мал.6. Структура надходжень офіційних трансфертів до бюджету Царичанського району в 2018 році, %

- за січень-серпень 2019 року до бюджету району надійшло трансфертів на загальну суму 54 409,05 тис. грн, (97,2% від планових показників відповідного періоду, в т.ч.: дотації – 3 212,57 тис. грн (з них базова дотація – 1 696,8 тис. грн, дотація з місцевого бюджету на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я за рахунок відповідної додаткової дотації з державного бюджету – 311,38 тис. грн, інші дотації з місцевого бюджету – 1 204,39 тис. грн); субвенції – 51 196,48 тис. грн (з яких 46 043,02 тис. грн складають субвенції соціального спрямування, 3 254,33 тис. грн – субвенції освітнього спрямування, 1 171,7 тис. грн – субвенції медичного спрямування та 727,44 тис. грн – інші субвенції).

Мал.7. Динаміка зміни обсягів субвенцій, отриманих Царичанським районом у 2016-2018 роках

Частка субвенцій соціального спрямування в загальному обсязі трансфертів склала: 54,9% - у 2016 році, 59,2% - у 2017 році та 88,83% - у 2018 році. Частка субвенцій освітнього спрямування в загальному обсязі трансфертів склала: 15,0% - у 2016 році, 10,1% - у 2017 році та 3,17% - у 2018 році. Частка субвенцій медичного спрямування в загальному обсязі трансфертів склала: 11,0% - у 2016 році, 13,0% - у 2017 році та 1,6% - у 2018 році. Частка субвенцій на соціально-економічний розвиток та інвестиційні проекти склала: 1,2% - у 2016 році, 0,3% - у 2017 році та 0,0% - у 2018 році; інші субвенції – 4,0% - у 2016 році, 1,5% - у 2017 році, та 0,9% - у 2018 році.

У структурі субвенцій соціально-економічного розвитку та інвестиційних проектів протягом 2016 року основну частку (83%) складає субвенція з інших бюджетів на виконання інвестиційних проектів .

У структурі субвенцій соціального спрямування протягом 2016-2018 років основну частку (від 39,7% до 63,1%) складає субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій).

Проте в жодному з досліджуваних років органами влади та місцевого самоврядування не забезпечено використання в повному обсязі коштів зазначених субвенцій. Зокрема, загальна сума невикористаних протягом 2016-2018 років коштів зазначених субвенцій склала 2 660,43 тис. грн, з них:

- освітньої субвенції – 1 523,5 тис. грн (Освітня субвенція для Царичанського району передбачена згідно формульного розрахунку. Видатки на оплату праці педагогічним працівникам проведені у повному обсязі, виплачена основна зарплата та стимулюючі виплати згідно законодавства. Залишки коштів невикористаної освітньої субвенції зберігалися на рахунках місцевих бюджетів і використовувалися у наступному бюджетному періоді на оновлення матеріально-технічної бази закладів освіти);

- медичної субвенції – 1 136,93 тис. грн (невикористана внаслідок закінчення бюджетного року та неможливістю своєчасного освоєння коштів);

Аналіз використання субвенцій у довідці Департаменту фінансів ОДА.

Стан розрахунків щодо державних програм соціального захисту населення, спожитих бюджетними установами енергоносії

Відповідно до рішень Царичанської ради від 24 грудня 2015 року №25-3/VII «Про районний бюджет на 2016 рік», від 23 грудня 2016 року №142-12/VII «Про районний бюджет на 2017 рік», від 15 грудня 2017 року № 262-20/VII «Про районний бюджет на 2018 рік» та від 19 грудня 2018 року № 379-27/ VII «Про районний бюджет на 2019 рік» (з урахуванням внесених змін), видатки на державні програми соціального захисту населення, які фінансуються за рахунок субвенцій з державного бюджету на 2016 рік затверджені у сумі 81 641,5 тис. грн, на 2017 рік – 108 976,3 тис. грн, на

2018 рік – 110 339,06 тис. грн та у січні – серпні 2019 року – 46 297,86 тис. грн в тому числі:

- на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг: на 2016 рік – 46 306,7 тис. грн, на 2017 рік – 69 122,1 тис. грн; на 2018 рік – 69 610,0 тис. грн та у січні – серпні 2019 року – 18 290,77 тис. грн;

- на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу пільговим категоріям громадян та отримувачам житлових субсидій: на 2016 рік – 997,5 тис. грн, на 2017 рік – 1 052,1 тис. грн; на 2018 рік – 1 355,0 тис. грн та у січні – серпні 2019 року – 809,26 тис. грн;

- на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства та дітям – інвалідам: на 2016 рік – 34 337,3 тис. грн, на 2017 рік – 38 802,1 тис. грн; на 2018 рік – 39 374,1 тис. грн та у січні – серпні 2019 року – 27 197,82 тис. грн;

Бюджет району по субвенціях з державного бюджету на здійснення заходів з виконання державних програм соціального захисту населення у 2016 році виконаний у сумі 81 640,2 тис. грн (100% до плану), у 2017 році – 107 698,3 тис. грн (98,8% до плану), у 2018 році – 109 832,8 тис. грн (99,5% до плану), у січні – серпні 2019 року – 44 964,9 тис. грн (97,1% до плану), у тому числі:

- по субвенції на виплату допомог: 2016 рік – 34 337,0 тис. грн, 2017 рік – 37 524,1 тис. грн, 2018 рік – 38 871,5 тис. грн та у січні – серпні 2019 року – 25 962,6 тис. грн;

- по субвенції на житлово-комунальні послуги: 2016 рік – 46 306,7 тис. грн, 2017 рік – 69 122,1 тис. грн, 2018 рік – 69 610,0 тис. грн та у січні-серпні 2019 року – 18 290,77 тис. грн;

- по субвенції на тверде паливо та скраплений газ: 2016 рік – 996,5 тис. грн, 2017 рік – 1 052,1 тис. грн, 2018 рік – 1 351,3 тис. грн та у січні-серпні 2019 року – 711,6 тис. гривень.

Кредиторська заборгованість по субвенції на житлово-комунальні послуги виникла через недофінансування з державного бюджету та у зв'язку з тим, що частина заборгованості (нарахування грудня) підлягала погашенню у наступному році відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 11 січня 2005 року №20 «Про затвердження Порядку перерахування деяких субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг, субсидій та компенсацій» (далі – Порядок) [31], від 04 березня 2002 року № 256 «Про затвердження Порядку фінансування видатків місцевих бюджетів на здійснення заходів з виконання державних програм соціального захисту населення за рахунок субвенцій з державного бюджету» (зі змінами та доповненнями) (далі – Постанова) [32] та від 21 лютого 2018 року №114 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» [36] (станом на 01.01.2016 року – 1 740,9 тис. грн, 01.01.2017 року – 23 880,1 тис. грн, 01.01.2018 року – 26 791,5 тис. грн, 01.01.2019 року – 6 810,2 тис. грн, 01.09.2019 року – 345,1 тис. гривень).

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

Кредиторська заборгованість по субвенції на надання пільг з послуг зв'язку та інших передбачених законодавством пільг та компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян по загальному фонду склала станом на 01 січня 2016 року – 13,8 тис грн за надані послуги зв'язку в грудні 2015 року. Дана заборгованість на кінець року не була погашена. Станом на 01 січня 2017 року обліковувалася небюджетна кредиторська заборгованість за призначені пільги по послугах зв'язку в розмірі 13,8 тис.грн, яка була погашена в квітні місяці 2017 року за рахунок коштів районного бюджету.

Кредиторська заборгованість по субвенції на тверде паливо та скраплений газ є поточною та складала станом на 01.01.2016 року – 89,5 тис. грн, 01.01.2017 року – 73,9 тис. грн, 01.01.2018 року – 306,3 тис. грн, 01.01.2019 – 39,5 тис. грн, 01.09.2019 року – 29,7 тис. грн, нарахування грудня, які відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 04 березня 2002 року №256 підлягають погашенню у січні.

Кредиторська заборгованість по субвенції на виплату допомог відсутня.

2.2. Оцінка стану бюджету району за видатками

Розвиток України як незалежної держави з європейськими цінностями вимагає формування ефективного місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади та бюджетної системи. Розширення повноважень органів місцевого самоврядування, забезпечення місцевих бюджетів необхідним обсягом фінансових ресурсів, вдосконалення розподілу видатків між рівнями місцевих бюджетів створюватимуть передумови для розвитку територій, підвищення ефективності бюджетної системи та її доходів, детінізації економіки і зростання на цій основі добробуту населення та підвищення доступності суспільних послуг.

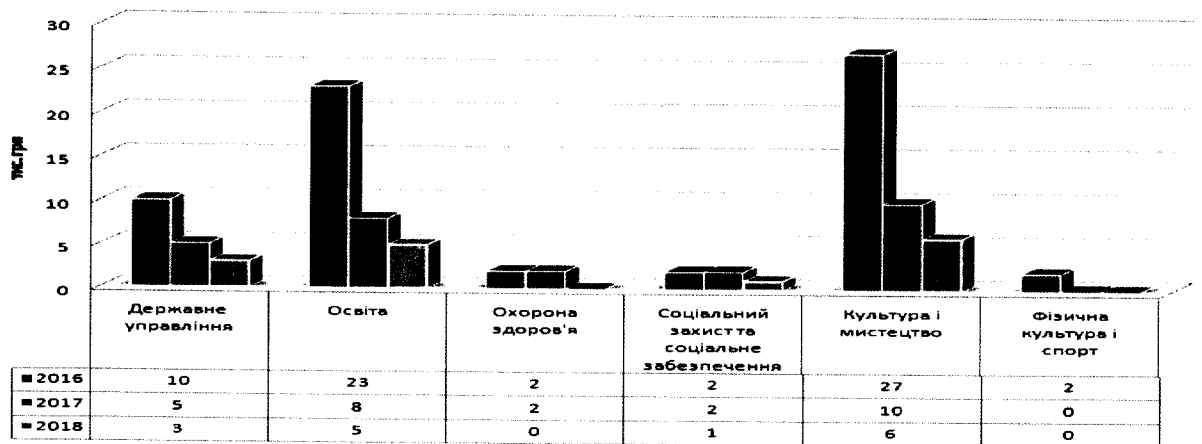
Царичанський район в 2016 році було поділено на 11 територіальних громад, в т.ч. одна селищна: Царичанська, 8 сільських: Китайгородська, Бабайківська, Прядівська, Юр'ївська, Новопідкрязька, Цибульківська, Рудківська, Михайлівська та 2 об'єднані територіальні громади: Ляшківська та Могилівська.

На момент проведення аудиторського дослідження на території Царичанського району створено у 2017 році 2 об'єднані територіальні громади: Царичанська селищна об'єднана територіальна громада, в яку об'єдналися смт. Царичанка та 22 села, які входили до складу Бабайківської, Прядівської, Юр'ївської, Михайлівської сільських рад та Китайгородська сільська об'єднана територіальна громада, в яку об'єдналися 5 сіл, які входили до складу Китайгородської, Рудківської сільських рад.

Як результат, у 2018, 2019 роках бюджет Царичанського району складається з районного бюджету, та 2 бюджетів сільських рад (Новопідкрязька, Цибульківська).

Загальна кількість закладів Царичанського району в 2016 році складала 66, у 2017 році – 42, у 2018 році – 15.

Зміна кількості установ пов'язана із проведенням децентралізації і створенням ОТГ на території Царичанського району у 2016-2017 роках.

Мал.8. Мережа закладів Царичанського району в 2016-2018 роках, од.

Видаткова частина бюджету району за 2016-2018 роки, січень-серпень 2019 року (з урахуванням трансфертів) виконана на суму 575 842,57 тис. грн, що становить 97,4% до уточненого плану (591 332,56 тис. грн), з них: за загальним фондом – 559 859,8 тис. грн або 97,5% (план - 574 311,02 тис. грн), спеціальним фондом – 15 982,6 тис. грн або 93,9% (план - 17 021,55 тис. грн), у тому числі: 2016 рік – 188 920,8 тис. грн або 97,7% (план – 193 311,4 тис. грн); 2017 рік – 196 254,8 тис. грн або 97,4% (план – 201 470,6 тис. грн), 2018 рік – 132 971,35 тис. грн або 97,8% (план – 134 334,8 тис. гривень).

Протягом січня - серпня 2019 року видаткову частину бюджету району виконано на загальну суму 57 695,6 тис. грн (92,7% від уточненого плану на відповідний період – 62 215,8 тис. гривень).

Так, видатки загального фонду зведеного бюджету району за 2016 рік (з урахуванням трансфертів) виконано в обсязі 188 920,8 тис. грн, що становить 97,8% до уточненого плану (193 311,4 тис. грн), з них в тому числі видатки районного бюджету в обсязі 160 356,56 тис. грн, що становить 98,7% до уточненого плану (162 508,4 тис. гривень).

Впродовж 2016 року на соціально-культурну сферу спрямовано 156 530,14 тис. грн, що становить 98,0% до уточненого плану (159 811,68 тис. грн), питома вага займає 82,9% усіх проведених видатків, в тому числі на:

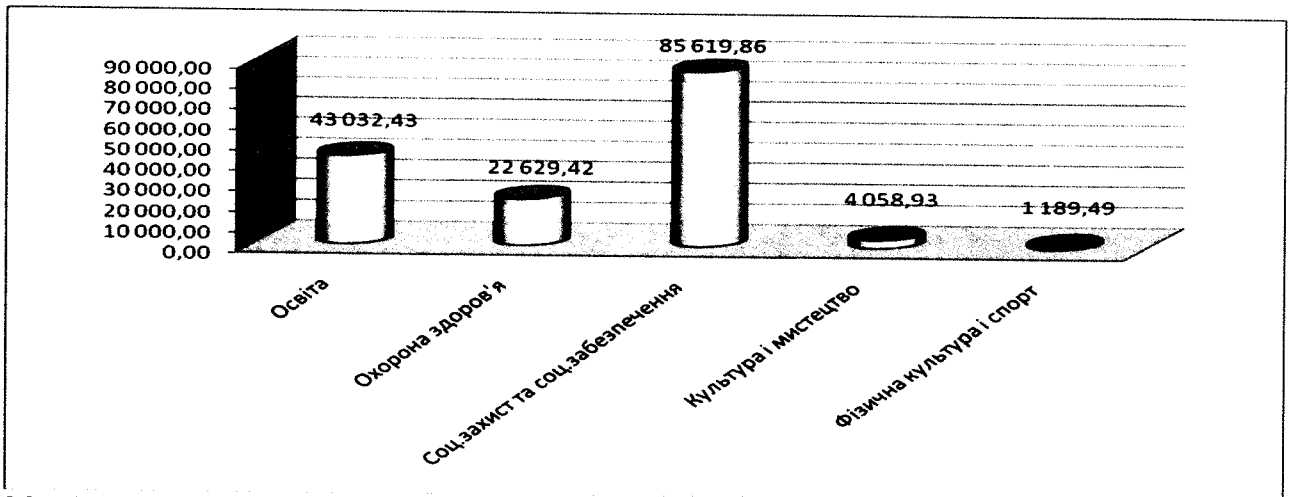
- освіту 43 032,43 тис. грн, або 94,8% до уточненого плану (45 386,6 тис. гривень);

- охорону здоров'я 22 629,42 тис. грн, або 96,9% до уточненого плану (23 354,56 тис. гривень);

- соціальне забезпечення 85 619,86 тис. грн або майже стовідсотково до уточненого плану (85 661,42 тис. гривень);

- культуру і мистецтво 4 058,93 тис. грн або 96,7% до уточненого плану (4 197,17 тис. гривень);

- фізичну культуру 1 189,49 тис. грн, або 98,2% до уточненого плану (1 212,0 тис. гривень).

Мал.9. Моніторинг видатків на утримання галузей соціальної та культурної сфери зведеного бюджету Царичанського району за 2016 рік, тис. гривень.

Враховуючи вищезазначене, моніторинг видатків за 2016 рік показує, що найбільшу питому вагу займає соціальний захист з урахуванням субвенції з державного бюджету – 54,7%, утримання галузі освіти – 27,5% , заклади охорони здоров'я – 14,5 %, культура – 2,6% та фізична культура і спорт – 0,76%.

По зведеному бюджету соціально захищених статей профінансовано в сумі 155 509,04 тис. грн або питома вага у видатках становить 83,8%, а саме:

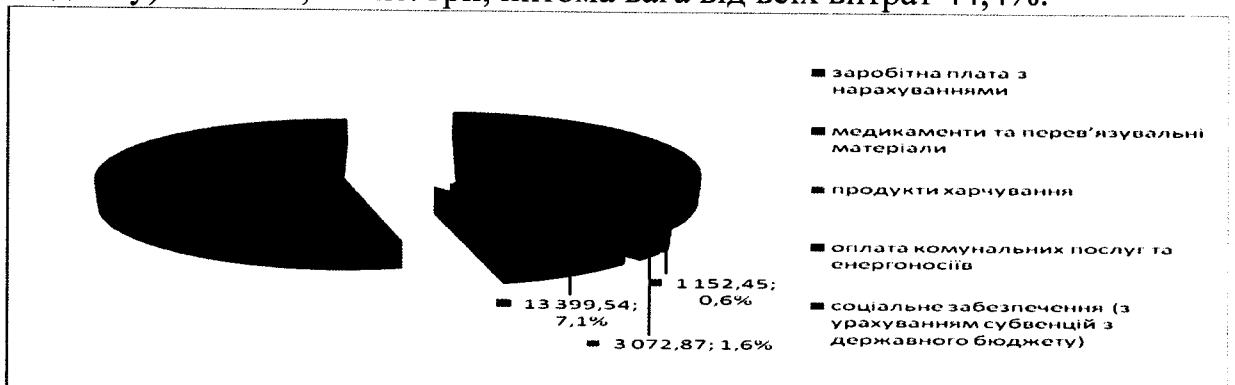
- заробітна плата з нарахуваннями – 54 013,97 тис. грн, питома вага від всіх витрат становить 28,6% (заробітна плата працівникам бюджетної сфери виплачена в повному обсязі);

- медикаменти та перев'язувальні матеріали – 1 152,5 тис. грн, питома вага від всіх витрат 0,6%;

- продукти харчування – 3 072,9 тис. грн, питома вага від всіх витрат 1,6%;

- оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 13 399,5 тис. грн, питома вага від всіх витрат 7,1%;

- соціальне забезпечення (з урахуванням субвенцій з державного бюджету) – 83 870,22 тис. грн, питома вага від всіх витрат 44,4%.

Мал.10. Моніторинг соціально захищених статей у загальній сумі видатків 2016 року, тис. гривень.

Видатки загального фонду зведеного бюджету району за 2017 рік (з урахуванням трансфертів) виконано в обсязі 193 919,69 тис. грн, що становить 97,4% до уточненого плану (199 073,48 тис. грн).

У порівнянні з аналогічним періодом минулого року видатки загального фонду зведеного бюджету району (з урахуванням трансфертів) збільшились на 17 375,1 тис грн, (2016 – 176 544,6 тис грн), що становить 9,8%.

Впродовж 2017 року на соціально-культурну сферу спрямовано 186 864,55 тис. грн, що становить 97,5% до уточненого плану (191 692,11 тис. грн), питома вага займає 95,2%, усіх проведених видатків, в тому числі на:

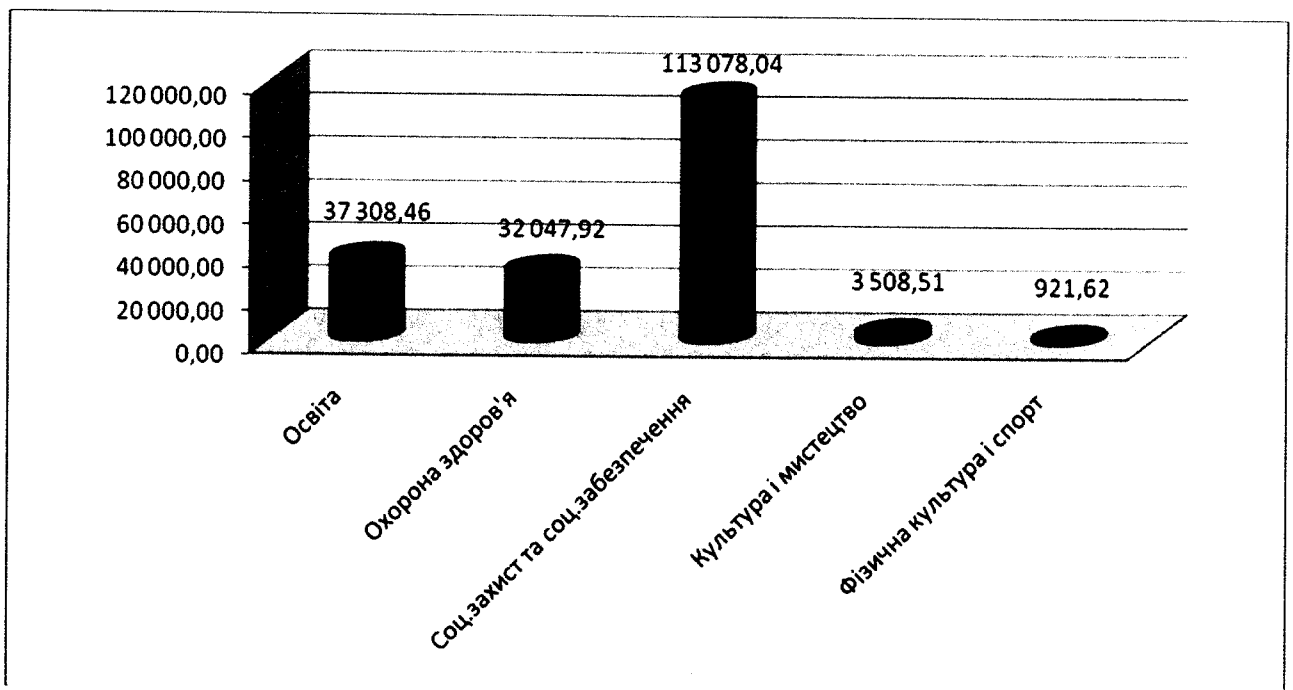
- соціальне забезпечення 113 078,04 тис. грн, або 98,8% до уточненого плану (114 405,92 тис. гривень);

- освіту 37 308,46 тис. грн або 95,8% до уточненого плану (38 930,4 тис. гривень);

- охорону здоров'я 32 047,9 тис. грн, або 94,6% до уточненого плану (33 880,8 тис. гривень);

- культуру і мистецтво 3 508,51 тис. грн, або 98,8% до уточненого плану (3 549,6 тис. гривень);

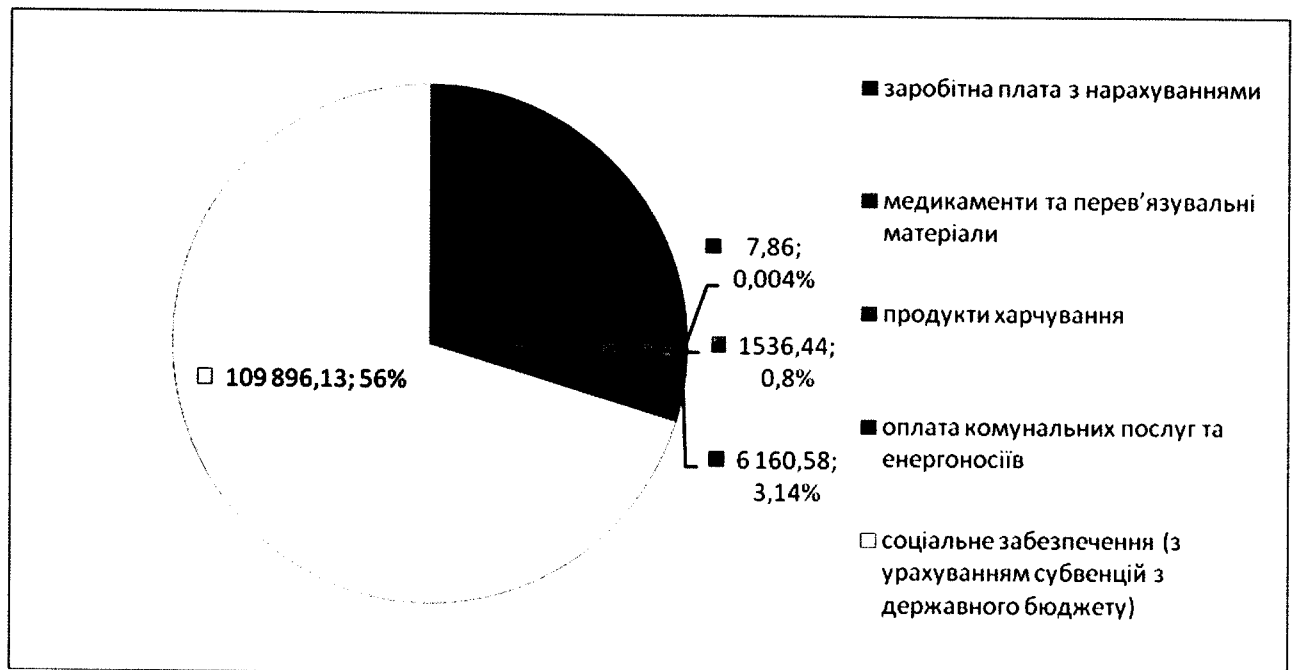
- фізичну культуру 921,6 тис. грн, або 99,6% до уточненого плану (925,1 тис. гривень).

Мал. 11. Моніторинг видатків на утримання галузей соціальної та культурної сфери зведеного бюджету Царичанського району за 2017 рік, тис. гривень.

Враховуючи вищезазначене, моніторинг видатків за 2017 рік показує, що найбільшу питому вагу займає соціальний захист з урахуванням субвенції з державного бюджету – 60,5%, утримання галузі освіти – 19,97%, заклади охорони здоров'я – 17,15%, культура – 1,9% та фізична культура і спорт – 0,5%.

По зведеному бюджету соціально захищених статей профінансовано в сумі 156 305 тис. грн, або питома вага у всіх видатках становить 79,6%, а саме: - на заробітну плату з нарахуваннями – 38 704,3 тис. грн, питома вага становить 19,72% (заробітна плата працівникам бюджетної сфери виплачена в повному обсязі); - на медикаменти та перев'язувальні матеріали – 7,86 тис. грн, питома вага становить 0,004%; - на продукти харчування – 1 536,44 тис. грн, питома вага 0,8%; - на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 6 160,6 тис. грн, питома вага 1,14%; - соціальне забезпечення (з урахуванням субвенцій з державного бюджету) – 109 896,13 тис. грн, питома вага – 56,0%.

Мал.12. Моніторинг соціально захищених статей у загальній сумі видатків 2017 року, тис. гривень.

Видатки загального фонду зведеного бюджету району за 2018 рік (з урахуванням трансфертів) виконано в обсязі 131 776,77 тис. грн, що становить 98,98% до уточненого плану (133 133,70 тис. грн).

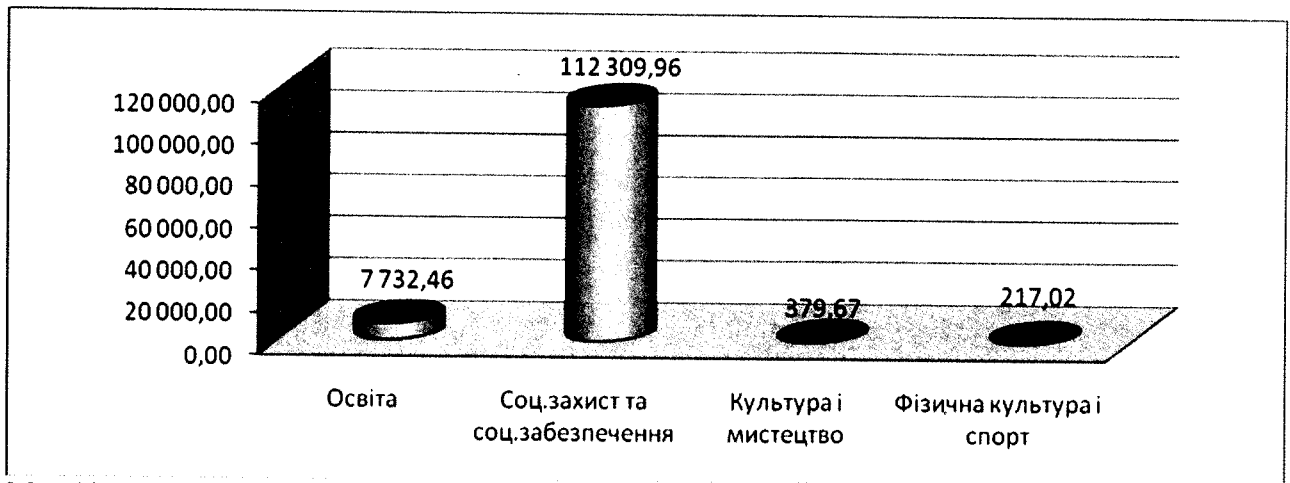
Впродовж звітнього періоду на соціально культурну сферу спрямовано 120 639,11 тис. грн, що становить 99,03% до уточненого плану (121 822,14 тис. грн), питома вага займає 90,7% усіх проведених видатків, в тому числі на:

- соціальне забезпечення 112 309,96 тис. грн або 99,5% до уточненого плану (112 882,19 тис. гривень);

- освіту 7 732,46 тис. грн, або 92,8% до уточненого плану (8 332,53 тис. гривень);

- культуру і мистецтво 379,67 тис грн, або 97,25% до уточненого плану (390,4 тис. гривень);

- фізичну культуру 217,02 тис. грн, або 100% до уточненого плану (217,02 тис. гривень).

Мал.13. Моніторинг видатків на утримання галузей соціальної та культурної сфери зведеного бюджету Царичанського району за 2018 рік, тис. гривень.

Враховуючи вищезазначене, моніторинг видатків за 2018 рік показує, що найбільшу питому вагу займає соціальний захист з урахуванням субвенції з державного бюджету – 93,1%, утримання галузі освіти – 6,41%, культура – 0,3% та фізична культура і спорт – 0,2%.

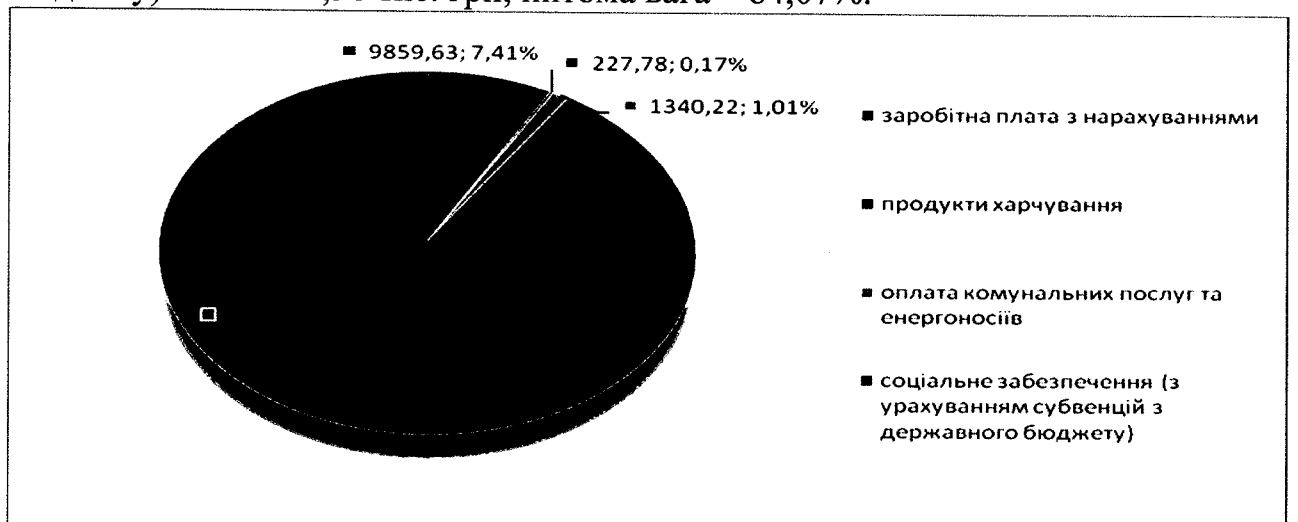
По зведеному бюджету соціально захищених статей профінансовано в сумі 123 218,98 тис. грн, або питома вага у видатках становить 92,67%, а саме:

- заробітної плати з нарахуваннями – 9 859,63 тис. грн, питома вага становить 7,41% (заробітна плата працівникам бюджетної сфери виплачена в повному обсязі);

- продукти харчування – 227,78 тис. грн, питома вага - 0,17%;

- оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 1 340,22 тис. грн, питома вага – 1,01%;

- соціальне забезпечення (з урахуванням субвенцій з державного бюджету) – 111 791,36 тис. грн, питома вага – 84,07%.

Мал.14. Моніторинг соціально захищених статей у загальній сумі видатків 2018 року, тис. гривень.

Видатки загального фонду зведеного бюджету району за 8 місяців 2019 року (з урахуванням трансфертів) виконано в обсязі 57 618,74 тис. грн, що становить 93,44% до уточненого плану (61 666,75 тис. грн).

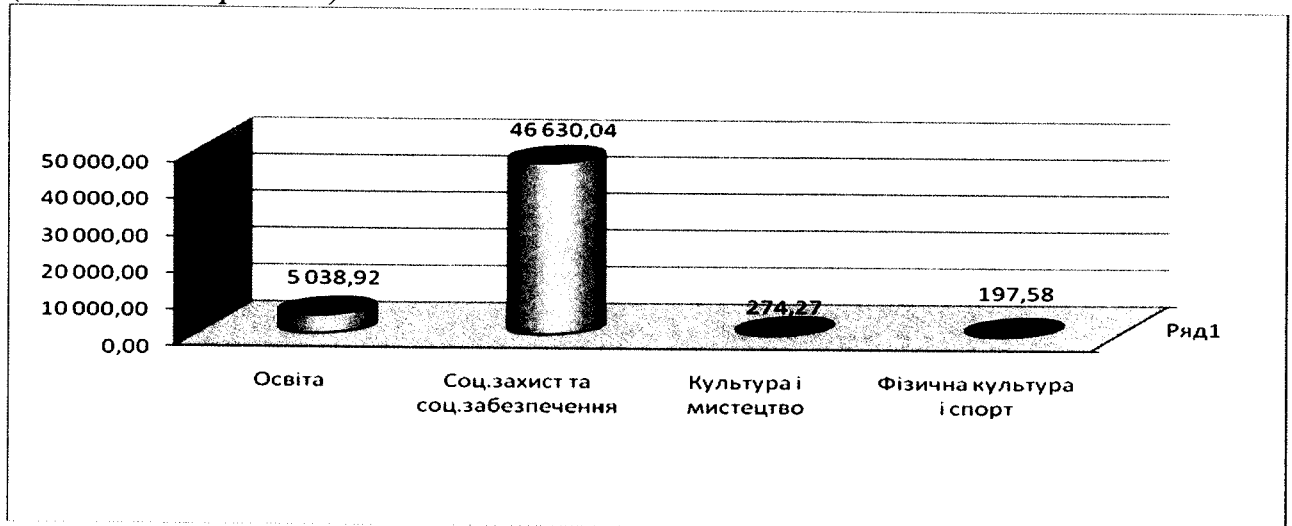
Впродовж 8 місяців 2019 року на соціально культурну сферу спрямовано 52 140,81 тис. грн, що становить 93,42% до уточненого плану (55 812,27 тис. грн), питома вага займає 90,37% усіх проведених видатків, в тому числі на:

- соціальне забезпечення 46 630,04 тис. грн або 96,14% до уточненого плану (48 502,73 тис. гривень);

- освіти 5 038,92 тис. грн, або 74,74% до уточненого плану (6 741,74 тис. гривень);

- культуру і мистецтво 274,27 тис. грн, або 87,46% до уточненого плану (313,61 тис. гривень);

- фізичну культуру 197,58 тис. грн, або 77,73% до уточненого плану (254,18 тис. гривень).

Мал. 15. Моніторинг видатків на утримання галузей соціальної та культурної сфери зведеного бюджету Царичанського району за 8 місяців 2019 рік, тис. гривень.

Враховуючи вищезазначене, моніторинг видатків за 8 місяців 2019 рік показує, що найбільшу питому вагу займає соціальний захист з урахуванням субвенції з державного бюджету – 89,43%, утримання галузі освіти – 9,66%, культура – 0,53% та фізична культура і спорт – 0,38%.

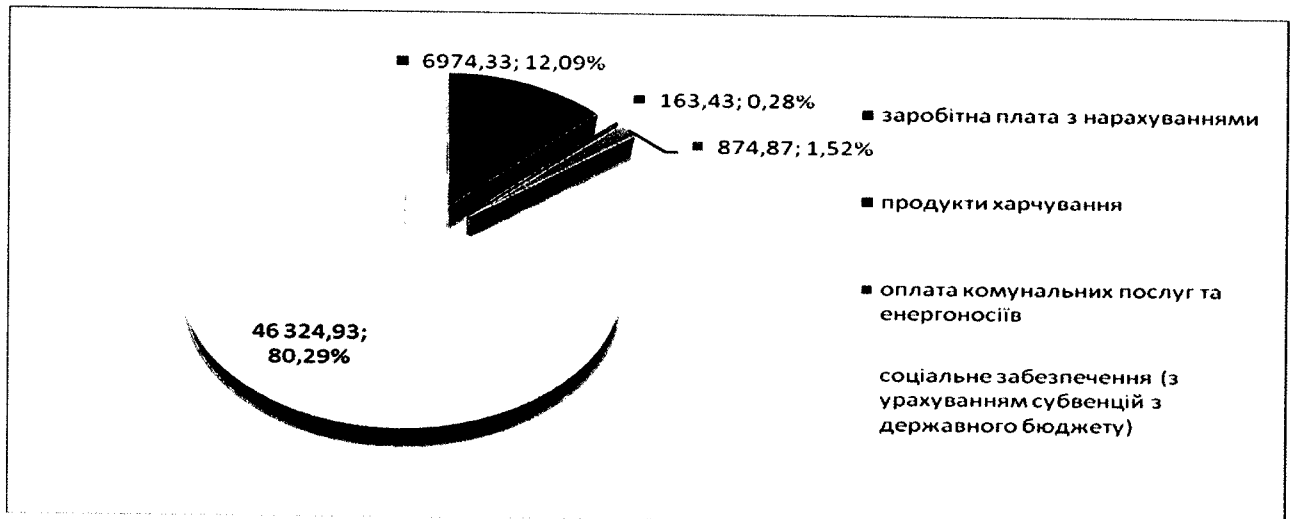
По зведеному бюджету соціально захищених статей профінансовано в сумі 54 337,56 тис. грн, або питома вага у видатках становить 94,18%, а саме:

- заробітної плати з нарахуваннями – 6 974,33 тис. грн, питома вага становить 12,09% (заробітна плата працівникам бюджетної сфери виплачена в повному обсязі);

- продукти харчування – 163,43 тис. грн, питома вага - 0,28%;

- оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 874,87 тис. грн, питома вага – 1,52%;

- соціальне забезпечення (з урахуванням субвенцій з державного бюджету) – 46 324,93 тис. грн, питома вага – 80,29%.

Мал.16. Моніторинг соціально захищених статей у загальній сумі видатків за 8 місяців 2019 року, тис. гривень.

Підсумовуючи вищенаведене, видатки загального фонду зведеного бюджету району за 2016-2018 та 8 місяців 2019 року (з урахуванням трансфертів) виконано в обсязі 559 859,79 тис. грн, що становить 97,48% до уточненого плану за період, що підлягає дослідженню (574 311,02 тис. грн).

Впродовж 2016-2018 років та 8 місяців 2019 року, на соціально культурну сферу спрямовано 516 174,61 тис. грн, що становить 97,55% до уточненого плану за період, що підлягає дослідженню (529 138,20 тис. грн), питома вага займає 89,64% усіх проведених видатків, в тому числі на:

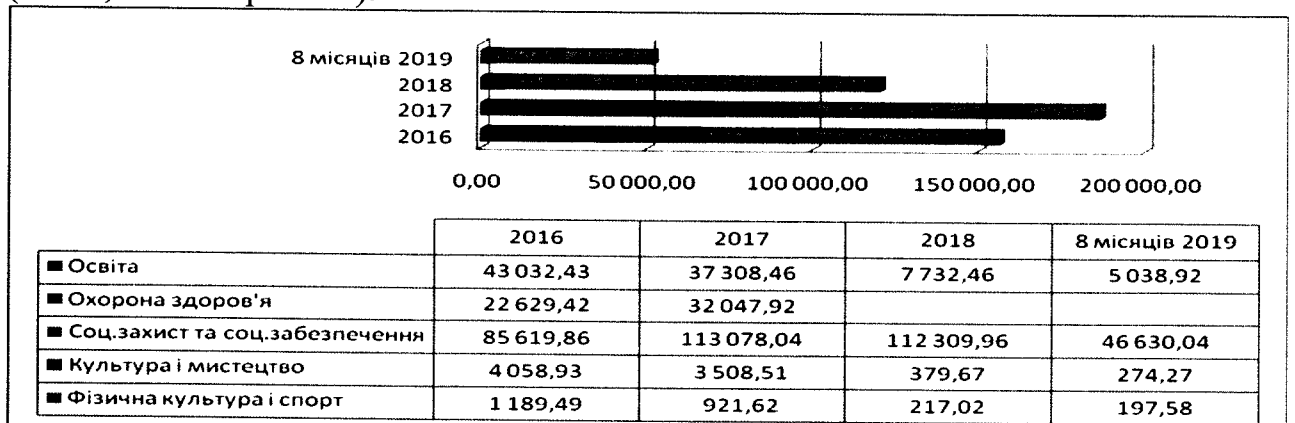
- соціальне забезпечення 357 637,90 тис. грн або 98,94% до уточненого плану (361 452,27 тис. гривень);

- освіту 93 112,28 тис. грн, або 93,68% до уточненого плану (99 391,23 тис. гривень);

- охорону здоров'я 54 677,34 тис. грн, або 95,53% до уточненого плану (57 235,37 тис. гривень);

- культуру і мистецтво 8 221,38 тис грн, або 97,29% до уточненого плану (8 450,81 тис. гривень);

- фізичну культуру 2 525,71 тис. грн, або 96,83% до уточненого плану (2 608,52 тис. гривень).

Мал.15. Моніторинг видатків на утримання галузей соціальної та культурної сфери зведеного бюджету Царичанського району за 2016-2018 та 8 місяців 2019 рік, тис. гривень.

Враховуючи вищезазначене, моніторинг видатків за 2016-2018 та 8 місяців 2019 року показує, що найбільшу питому вагу займає соціальний захист з урахуванням субвенції з державного бюджету – 69,28%, утримання галузі освіти – 18,04%, заклади охорони здоров'я – 10,6%, культура – 1,6% та фізична культура і спорт – 0,49%.

По зведеному бюджету соціально захищених статей профінансовано в сумі 489 370,92 тис. грн, або питома вага у видатках становить 84,98%, а саме:

- заробітної плати з нарахуваннями – 109 552,24 тис. грн, питома вага становить 19,02% (заробітна плата працівникам бюджетної сфери виплачена в повному обсязі);

- медикаменти та перев'язувальні матеріали – 1 160,31 тис. грн, питома вага від всіх витрат 0,2%;

- продукти харчування – 5 000,53 тис. грн, питома вага - 0,87%;

- оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 21 775,2 тис. грн, питома вага – 3,78%;

- соціальне забезпечення (з урахуванням субвенцій з державного бюджету) – 351 882,63 тис. грн, питома вага – 61,11%.

Мал.16. Моніторинг соціально захищених статей у загальній сумі видатків за 2016-2018 роки та 8 місяців 2019 року, тис. гривень.

Загалом упродовж 2016-2018 років та 8 місяців 2019 року за всіма галузями та напрямками загального та спеціального фондів недоотримано 15 490,0 тис. гривень.

Через ненадходження коштів до бюджету розвитку протягом 2016-2018 років на будівництво направлено лише 2 903,45 тис. грн, тобто 93,4% до плану, внаслідок чого галузю недоотримано 206,32 тис. гривень.

Не забезпечено фінансуванням за загальним фондом районного бюджету на початку кожного періоду потреби розпорядників коштів.

Тобто, на початку кожного року загальний обсяг видатків районного бюджету формувался не за повною потребою, а виходячи з можливого.

Одними з показників, що негативно характеризують виконання зведеного бюджету Царичанського району, є наявність залишків на рахунках місцевих бюджетів, які в досліджуваному періоді склали: за загальним фондом станом на 01.01.2017 – 35 332,7 тис. грн, станом на 01.01.2018 – 33 260,5 тис. грн, станом на 01.01.2019 – 16 492,2 тис. грн; за спеціальним фондом станом на 01.01.2017 – 15 961,4 тис. грн, станом на 01.01.2018 – 5 068,6 тис. грн, станом на 01.01.2019 – 12 419,3 тис. гривень.

За наявності коштів на рахунках місцевих бюджетів Царичанського району і проведення повного і своєчасного фінансування розпорядників коштів має місце *кредиторська заборгованість* за загальним фондом зведеного бюджету, яка в досліджуваному періоді хоч і мала тенденцію до скорочення, але залишалася значною: станом на 01.01.2017 – 35 396,8 тис. грн, 01.01.2018 – 45 533,9 тис. грн, 01.01.2019 – 334,5 тис. гривень. Заборгованість утворилась за видатками на соціальний захист населення через несвоєчасне та не в повному обсязі надходження субвенцій з державного бюджету.

Також наявна дебіторська заборгованість за загальним фондом зведеного бюджету району: станом на 01.01.2017 – 9,4 тис. грн, 01.01.2018 – 2,9 тис. грн, 01.01.2019 – 20,6 тис. грн та по спеціальному фонду 15,9 тис. грн

По загальному фонду попередня оплата предметів, матеріалів та за енергоносії (Згідно постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2014 року № 117 (зі змінами) «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» розпорядники бюджетних коштів та одержувачі бюджетних коштів у договорах про закупівлю товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти можуть передбачати попередню оплату з послуг енергозбереження в межах бюджетного року (пункт 1 підпункт 4), по спеціальному фонду – попередня оплата за підписку періодичних видань для поповнення бібліотечного фонду.

Аналіз фінансування установ та закладів Царичанського району за загальним та спеціальним фондами бюджету наведені в Додатку 4 до Звіту.

2.3. Оцінка стану забезпечення соціальних гарантій населенню Царичанського району.

Бюджетне законодавство України вимагає при формуванні місцевих бюджетів задоволення потреб територіальних громад у відповідних послугах та максимального їх наближення до безпосередніх споживачів.

Пріоритетними напрямками використання коштів місцевих бюджетів є забезпечення визначених Конституцією України соціальних прав та державних соціальних гарантій, достатнього життєвого рівня кожного громадянина.

Враховуючи, що Законом України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» [14] визначено основні сфери застосування державних соціальних стандартів і нормативів: соціальне обслуговування, житлово-комунальне обслуговування, забезпечення навчальними закладами, охорона здоров'я, транспортне обслуговування та зв'язок, побутове обслуговування, торгівля і громадське харчування, обслуговування закладами

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

культури, фізичної культури та спорту, для подальшого дослідження обрано галузі, які надають найбільш соціально значущі послуги та отримують значні обсяги фінансування.

Аналіз стану виконання місцевих бюджетів району за функціональною класифікацією видатків засвідчив, що в 2016-2018 роках та січні-серпні 2019 року найбільші обсяги коштів спрямовано на забезпечення таких галузей:

- освіта – 93 112,28 тис. грн, що займає 16,2% у загальній структурі видатків місцевих бюджетів району;
- охорона здоров'я – 54 677,34 тис. грн, або 9,5%;
- соціальний захист та соціальне забезпечення – 357 637,9 тис. грн, або 62,1%.

*Оцінка стану забезпечення соціальних гарантій населенню
Царичанського району в галузі «Освіта»*

Мережа закладів освіти у Верхньодніпровському районі станом на 01.01.2016 налічувала 25 закладів, а саме: 13 закладів загальної середньої освіти, в т.ч. 2 навчально-виховних комплекси (з дошкільними відділеннями); 2 позашкільні навчальні заклади; 8 закладів дошкільної освіти.

Протягом періоду, що підлягав дослідженню, мережа закладів, безпосередньо підпорядкованих відділу освіти, зменшилась та станом на 31.08.2019 налічувала 5 закладів, а саме: 2 загальноосвітні заклади (Цибульківська ЗОШ I-II ст. Царичанської районної ради, Молодіжнянська ЗОШ I-III ст. Царичанської районної ради), із кількістю класів - 18, в яких навчається 142 учні та функціонує 1 дошкільний навчальний заклад (Новопідкрязький ДНЗ «Казка») (1 група – 18 дітей), ще 1 дошкільний навчальний заклад (ДНЗ с. Молодіжне «Ягідка» (сезонний)) не функціонує та 1 Централізована бухгалтерія.

Мережа підпорядкованих відділу освіти закладів зменшилась у зв'язку з відокремленням та передачею 20 закладів до об'єднаних територіальних громад, які утворились на території Царичанського району протягом 2016-2017 років..

Відповідно до штатних розписів та тарифікації педагогічних працівників станом на 31.08.2019р. по відділу освіти кількість штатних одиниць становить — 55,08 штатних одиниць, в т.ч.: педагогічних працівників — 28,58 штатних одиниць; віднесених до педагогічних працівників - 5,75 штатних одиниць; спеціалістів — 3,5 штатних одиниць; молодшого обслуговуючого персоналу — 16,75 штатних одиниць.

За даними мережі закладів загальної середньої освіти у 2015-2016 навчальному році навчалось 1862 учні у 136 класах; у 2016-2017 навчальному році навчалось 1795 учнів у 125 класах; у 2017-2018 навчальному році навчалось 281 учень у 20 класах. У зв'язку з передачею 11 шкіл до ОТГ, станом на 31.08.2019 у підпорядкованих відділу освіти закладах загальної середньої освіти навчалось 142 учні у 18 класах.

Отже, загалом по району прослідковується тенденція зменшення кількості осіб, які отримували загальну середню освіту в закладах району. Відсоток зменшення з початку досліджуваного періоду до 01.09.2018 склав 92,4%.

Аналізом стану планування видатків для забезпечення потреби у коштах для функціонування закладів освіти встановлено, що фактична потреба ЗЗСО в коштах забезпечується у повному обсязі по видатках на оплату праці з нарахуваннями та на оплату комунальних послуг, інші видатки плануються виходячи із фінансових можливостей районного бюджету.

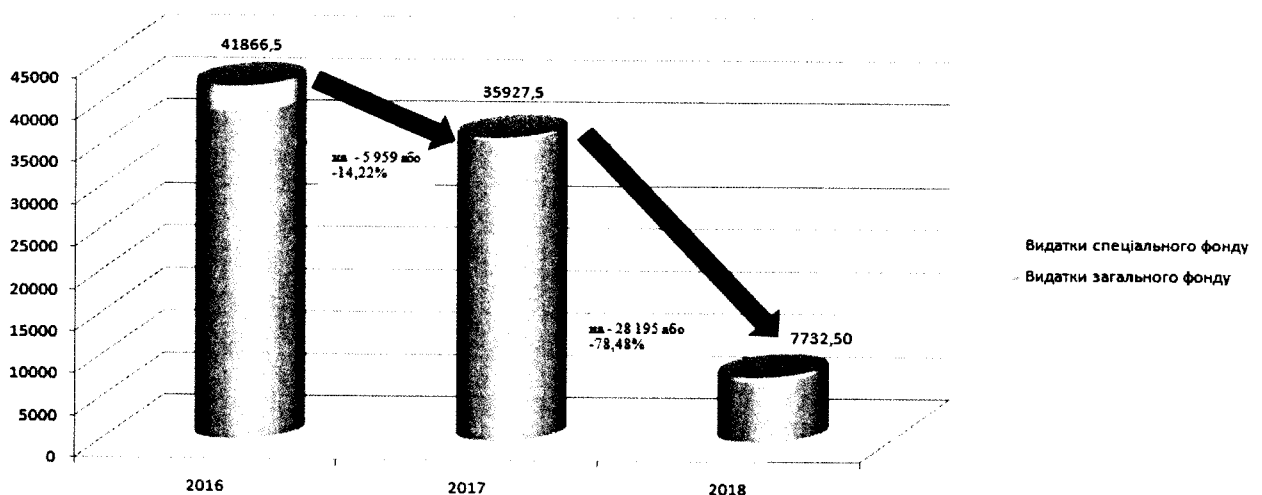
За результатами аналізу забезпечення закладів загальної середньої освіти асигнуваннями з бюджету встановлено, що відділу освіти в 2018 році затверджені асигнування з бюджету району на загальну суму 7 023,86 тис. грн, які розраховані за нормативами. Однак затверджені кошторисом асигнування профінансовані не у повному обсязі.

Так, у 2018 році планові призначення склали 7 023,86 тис. грн, отримано – 6 530,91 тис. грн (92,9% від планових призначень)

Аналізом забезпечення асигнуваннями з бюджету у розрізі закладів встановлено рівномірний розподіл асигнувань між закладами освіти. Забезпечення потреби закладів складала 92,9%.

Інформацію про стан фінансування та забезпечення потреби у розрізі закладів наведено у Додатку 5 до Звіту.

Видатки бюджету району на утримання закладів освіти за 2016-2018 роки та 8 місяців 2019 року проведені в обсязі 90 585,4 тис. грн, у тому числі за 2016 рік – 41 886,5 тис. грн, за 2017 – 35 927,5 тис. грн, за 2018 – 7 732,5 тис. грн, за 8 місяців 2019 року – 5 038,9 тис. гривень. У тому числі видатки загального фонду становлять 86 815,4 тис. грн, у тому числі за 2016 рік - 38991,2 тис. грн, за 2017 - 35651,2 тис. грн, за 2018 - 7193,2 тис. грн, за 8 місяців 2019 року – 4 797,8 тис. грн, спеціального – 3 769,9 тис. грн, у тому числі за 2016 рік – 2895,3 тис. грн, за 2017 – 276,3 тис. грн, за 2018 – 539,2 тис. грн, за 8 місяців 2019 року – 59,1 тис. гривень.

Мал.16. Моніторинг видатків бюджету району на утримання закладів освіти за 2016-2018 роки, тис. гривень.

У загальному обсязі власних видатків на освіту видатки на заробітну плату та енергоносії за 2016-2018 роки та 8 місяців 2019 року складають 78 920,9 тис. грн, або 90,9 %, у тому числі за 2016 рік – 34 269,8 тис. грн, за 2017 – 33 281,7 тис. грн, за 2018 – 6 626,6 тис. грн, за 8 місяців 2019 року – 4 742,8 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовані на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю за 2016-2018 роки та 8 місяців 2019 року склав 2101,0 тис. грн (у т.ч. за 2016 рік – 1 491,2 тис. грн, за 2017 – 271,5 тис. грн, за 2018 – 242,9 тис. грн, за 8 місяців 2019 року – 95,4 тис. грн).

На придбання лікарських засобів для загальноосвітніх шкіл та дошкільних навчальних закладів по загальному фонду спрямовано 5,1 тис. гривень.

На харчування учнів 1-4 класів та учнів пільгової категорії за рахунок коштів загального фонду районного бюджету по загальноосвітніх школах за 2016-2018 роки та 8 місяців 2019 року спрямовано 2 346,1 тис. гривень. Середньомісячна вартість харчування одного дітодня в 2016 році становила 9,96 грн (1-4 класи – 9,89 гривень, 5-11 класи – 10,30 гривень), в 2017 – 10,93 грн (1-4 класи – 10,91 гривень, 5-11 класи – 11,02 гривень), в 2018 - 12,22 грн (1-4 класи – 13,0 гривень, 5-11 класи – 10,06 гривень), в 2019 - 13,73 грн (1-4 класи – 13,71 гривень, 5-11 класи – 13,92 гривень).

На харчування учнів 11 класів при проведенні військово-польових зборів спрямовано 2,1 тис. гривень.

На харчування вихованців КЗ «Новопідкрязький навчально-виховний комплекс «Загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад» Царичанської районної ради та КЗ «Рудківський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітній навчальний заклад I-II ступенів – дошкільний навчальний заклад» Царичанської районної ради в 2016-2017 роках спрямовано 223,6 тис. грн, в тому числі за рахунок коштів загального фонду районного бюджету – 148,3 тис. грн, за рахунок коштів батьків, що надходять до спеціального фонду – 75,3 тис. гривень. Середньорічна вартість харчування одного дітодня в 2016 році становила 23,81 грн, в 2017 – 29,87 гривень.

На харчування дітей в дитсадках за період, що підлягає аналізу, спрямовано 1325,0 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів загального фонду місцевих бюджетів – 543,9 тис. грн, за рахунок коштів батьків, що надходять до спеціального фонду та коштів отриманих з інших джерел власних надходжень бюджетних установ – 781,1 тис. гривень. Середньомісячна вартість харчування одного дітодня в 2016 році становила 17,72 грн, в 2017 – 17,86 грн, в 2018 – 35,84 грн, в 2019 – 38,71 гривень.

На оплату послуг (крім комунальних) по загальному фонду в 2016 – 8 місяців 2019 років спрямовано видатків на суму 721,7 тис. гривень.

Видатки на відрядження проведені на суму 133,9 тис. гривень.

На виплату допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, яким виповнюється 18 років, по загальному фонду спрямовано 32,55 тис. гривень.

На виконання заходів районної програми “Розвиток освіти Приорілля на 2013-2017 роки” проведені видатки на підвіз учнів до місць навчання в 2016, 2017 роках на суму 1882,6 тис. гривень.

На виконання заходів районної програми “Розвиток освіти Приорілля на період до 2021 року” в 2018 році та за 8 місяців 2019 року проведені видатки на загальну суму 515,8 тис. гривень.

На придбання обладнання і предметів довгострокового користування по спеціальному фонду витрачено 1541,9 тис. гривень.

Штатна чисельність по галузі «Освіта» становила:

- станом на 01.01.2016 – 657,98 шт. од.,
- на 01.01.2017 – 517,89 шт. од.
- на 01.01.2018 – 180,51 шт. од.
- на 01.01.2019 – 67,54 шт. од.
- на 01.09.2019 – 55,08 шт. од.

Зміни відбулися внаслідок утворення з 01.01.2017 року на території Царичанського району Царичанської об'єднаної територіальної громади з введенням сіл Царичанської селищної ради, Бабайківської, Михайлівської, Прядківської та Юр'ївської сільських рад: - рішення сесії Царичанської селищної ради від 16.08.2016 №253-12/VII «Про добровільне об'єднання територіальних громад», - рішення сесії Бабайківської сільської ради від 12.08.2016 №125-11/VII «Про добровільне об'єднання територіальних громад», - рішення сесії Михайлівської сільської ради від 12.08.2016 №65-10/VII «Про добровільне об'єднання територіальних громад», - рішення сесії Прядківської сільської ради від 15.08.2016 №157-12/VII «Про добровільне об'єднання територіальних громад», - рішення сесії Юр'ївської сільської ради від 04.08.2016 №79-10/VII «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Відповідно до цих змін навчальні заклади, які знаходяться на території громади перейшли до неї, всього 126,54 шт.од. (Царичанська ЗОШ I-III ступенів Царичанської районної ради Дніпропетровської області, Бабайківська ЗОШ I-III ступенів Царичанської районної ради Дніпропетровської області, Преображенська ЗОШ I-III ступенів Царичанської районної ради Дніпропетровської області, Прядківська ЗОШ I-III ступенів Царичанської районної ради Дніпропетровської області, Михайлівська ЗОШ I ступеня Царичанської районної ради Дніпропетровської області, Юр'ївська ЗОШ I ступеня Царичанської районної ради Дніпропетровської області).

Відповідно до рішення сесії Царичанської районної ради від 02.06.2017 №225-15/VII «Про репрофілювання та перейменування комунального закладу «Новопідкрязький навчально-виховний комплекс «Загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад» Царичанської районної ради Дніпропетровської області вивели 27,4 шт. од.

Рішенням сесії Царичанської районної ради від 02.06.2017 №218-15/VII «Про безоплатну передачу зі спільної власності територіальних громад сіл, селищ Царичанського району у комунальну власність Царичанської об'єднаної територіальної громади бюджетних установ» п.1.2, з 01.09.2017 року, рішенням сесії Царичанської селищної ради від 21.08.2017 №599-27/ VII «Про прийняття зі спільної власності територіальних громад сіл, селищ Царичанського району у комунальну власність Царичанської об'єднаної територіальної громади Комунального закладу «Будинок дитячої та юнацької творчості», передана зі спільної власності власності територіальних громад сіл, селищ Царичанського району у комунальну власність Царичанської об'єднаної територіальної громади юридична особа комунальний заклад «Будинок дитячої та юнацької творчості» Царичанської районної ради в кількості 12,56 шт.од.

Рішенням сесії Царичанської районної ради від 18.08.2017 року №239-16/VII «Про ліквідацію комунального закладу «Районний методичний кабінет» Царичанської районної ради, з 18.11.2017 виведено 4,0 шт. од.

Рішенням сесії Царичанської районної ради від 18.08.2017 року №240-16/VII «Про ліквідацію комунального позашкільного навчального закладу «Станція юних натуралістів» Царичанської районної ради, штатна чисельність зменшилась на 5,89 шт. од.

Від належного матеріально-технічного та кадрового забезпечення освітнього процесу залежить якість надання освітянських послуг, а отже, якість знань учнів, яка є одним з основних показників якості освітніх послуг.

Аналізом даних щодо технічного стану приміщень навчальних закладів встановлено, що окремі будівлі потребують загальної реконструкції, капітального ремонту та проведення заходів енергозбереження, а саме, Молодіжнлянська ЗОШ I-III ст. Царичанської районної ради – реконструкція даху приміщення школи та заміна вікон.

Інформацію про технічний стан будівель наведено у Додатку 6 до Звіту.

При 65 відсотковому забезпеченні всіх шкіл району комп'ютерною технікою близько 50% вказаної техніки використовується понад 5 років та потребує оновлення. *Інформацію про стан забезпечення комп'ютерною технікою наведено у Додатку 7 до Звіту.*

Проведеним аналізом стану *кадрового забезпечення закладів освіти педагогічними кадрами* встановлено, що план щодо забезпечення загальноосвітніх закладів педагогічними кадрами у 2016-2019 роках виконано на 100%.

Якісний склад педагогічних кадрів (учителів 1-11 класів) протягом досліджуваного періоду значно змінювався у зв'язку з відокремленням об'єднаних територіальних громад та їх виходу зі складу Царичанського району та станом на 31.08.2019 характеризувався такими даними: чисельність учителів з вищою освітою становить 88,0%, з неповною вищою освітою – 12,0%.

Щодо досвіду роботи вчителів слід зазначити, що в загальноосвітніх закладах освіти працюють учителі, 24% яких становлять педагоги пенсійного

віку. Аналіз забезпечення педагогічними працівниками наведено у Додатку 8 до Звіту.

Вищезазначене свідчить про необхідність підвищення рівня кадрового потенціалу закладів освіти, оновлення педагогічних кадрів молодими спеціалістами.

*Оцінка стану забезпечення соціальних гарантій населенню
Царичанського району в галузі «Охорона здоров'я»*

На час перевірки на утриманні в районному бюджеті відсутні установи по галузі «Охорона здоров'я».

З 2016 року на фінансуванні районного бюджету було 2 установи: КЗ «Царичанська центральна районна лікарня» Дніпропетровської обласної ради та КНП «Царичанський районний центр первинної медико-санітарної допомоги» Царичанської районної ради.

Згідно з рішенням сесії Царичанської районної ради від 29.12.2017 №281-21/VII, юридичну особу КНП «Царичанський районний центр первинної медико-санітарної допомоги» Царичанської районної ради, її будівлі та споруди та все інше майно з 01.01.2018 року було передано зі спільної власності територіальних громад сіл, селищ Царичанського району у комунальну власність Царичанської об'єднаної територіальної громади.

Згідно рішення Дніпровської обласної державної адміністрації про бюджет на 2018 рік, головним розпорядником бюджетних коштів на утримання КЗ «Царичанська центральна районна лікарня» Дніпропетровської обласної ради визначено Царичанську ОТГ.

На утримання закладів охорони здоров'я в 2016 році було спрямовано 22629,4 тис. гривень. У тому числі видатки загального фонду становили 21922,3 тис. грн, спеціального – 707,1 тис. гривень.

За 2016 рік на забезпечення функціонування КЗ «Царичанська центральна районна лікарня» Дніпропетровської обласної ради спрямовано 15192,0 тис. грн, у т.ч. по загальному фонду спрямовано 14870,8 тис. грн, по спеціальному – 321,2 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовані на виплату заробітної плати з нарахуваннями склав 10096,1 тис. грн, що становить 66,5 % загальних видатків по лікарні, з них по загальному фонду спрямовано 10093,6 тис. грн, по спеціальному – 2,5 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовані на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю склав 179,9 тис. грн, в тому числі по загальному фонду – 162,3 тис. грн, по спеціальному – 17,6 тис. гривень. Кошти витрачено на придбання паливно - мастильних матеріалів та запчастин до автомобілів – 80,4 тис. грн, періодичні видання - 3,0 тис. грн, на придбання канцелярських товарів – 20,2 тис. грн, на придбання господарчих товарів – 19,2 тис. грн, медичних бланків – 21,0 тис. грн, м'якого інвентарю – 31,4 тис. грн., стерелізаційні рулони – 4,5 тис. грн., на придбання електротоварів – 0,2 тис. гривень.

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району
за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

На придбання лікарських та наркотичних засобів, реактивів, медичних виробів, перев'язувальних матеріалів, кисню спрямовано 768,9 тис. грн, з них по загальному фонду спрямовано 739,9 тис. грн, по спеціальному фонду – 29,0 тис. гривень. Фактична вартість медикаментозного забезпечення 1 ліжко-дня становить 9,63 грн, у т.ч.: звичайне стаціонарне ліжко 8,88 грн, ліжка для ветеранів війни – 60,0 гривень.

Видатки на харчування за 2016 рік проведені в сумі 335,0 тис. гривень. Фактична вартість харчування 1 ліжко-дня становить 11,54 грн, у т.ч.: звичайне стаціонарне ліжко 10,56 грн, ліжка для ветеранів війни – 50,0 гривень.

На касове обслуговування, вивіз сміття, послуги зв'язку, ремонт медобладнання, ремонт оргтехніки та інші послуги по загальному фонду спрямовано 190,5 тис. грн, по спеціальному – 2,2 тис. гривень.

На оплату відряджувальних медичним працівникам за 12 місяців 2016 року витрачено 25,0 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовано на розрахунки за енергоносії, за 2016 рік склав 3197,7 тис. грн, у тому числі по загальному фонду – 3180,8 тис. грн, по спеціальному – 16,9 тис. грн (теплопостачання – 2020,3 тис. грн, водопостачання та водовідведення – 408,8 тис. грн, електроенергія – 768,6 тис. гривень).

На дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм витрачено по загальному фонду 5,0 тис. грн (переатестація робочих місць).

На виплату пільгових пенсій в 2016 році витрачено 138,5 тис. гривень.

На оплату інших поточних видатків витрачено 0,2 тис. грн, по загальному фонду (заплачено пеню ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго»).

На придбання обладнання і предметів довгострокового користування по спеціальному фонду витрачено 253,0 тис. грн (придбано електрокардіограф – 16,5 тис. грн, комп'ютер в комплекті – 6,1 тис. грн, аквадистилятор електричний – 10,0 тис. грн, машина пральна – 6,4 тис. грн, кисневий концентратор – 110,0 тис. грн, біохімічний аналіз – 104,0 тис. гривень).

За 2016 рік на забезпечення функціонування КЗ “Царичанський районний центр первинної медико-санітарної допомоги” Царичанської районної ради спрямовано 7215,4 тис. грн, у тому числі по загальному фонду спрямовано 6829,6 тис. грн, по спеціальному – 385,8 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовані на виплату заробітної плати з нарахуваннями, склав 5178,9 тис. грн, що становить 75,8 % загальних видатків по загальному фонду по центру.

На придбання паливно-мастильних матеріалів, канцелярських товарів, господарських товарів, м'яких засобів та запасних частин по загальному фонду витрачено 264,4 тис. грн, по спеціальному фонду було придбано дверну ручку – 0,2 тис. грн, флеш накопичувачі – 0,6 тис. грн, меблі – 7,5 тис. грн, мишка до комп'ютера – 0,2 тис. грн, модем – 0,5 тис. грн, канцелярські товари – 6,0 тис. гривень.

На придбання наркотиків, деззасобів, виробів медичного призначення, лабораторних реактивів та рецептурних бланків по загальному фонду спрямовано 178,5 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовано на оплату послуг (крім комунальних) за 2016 рік, склав 82,8 тис. гривень. По загальному фонду кошти були спрямовані на касове обслуговування - 1,2 тис. грн, послуги зв'язку - 15,4 тис. грн, страхівку транспортних засобів - 5,0 тис. грн, абонентську плату за користування сервісом "Кабінет замовника" - 1,1 тис. грн, заправку та ремонт катриджів - 5,5 тис. грн, діагностичний контроль - 1,6 тис. грн, робота по встановленню водяного лічильника - 2,2 тис. грн, ремонт та обслуговування оргтехніки - 8,9 тис. грн, ремонт автомобіля - 3,8 тис. грн, підготовку до опалювального періоду - 37,2 тис. грн, вивіз ТПВ - 0,9 тис. гривень.

На оплату відряджувальних медичним працівникам за 12 місяців 2016 року витрачено 25,6 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовано на розрахунки за енергоносії за 2016 рік, склав 1099,4 тис. грн, з них по загальному фонду спрямовано 1093,8 тис. грн, у тому числі: тепlopостачання - 583,3 тис. грн, водопостачання та водовідведення - 49,5 тис. грн, електроенергія - 81,9 тис. грн, природний газ - 379,1 тис. грн, по спеціальному фонду - 5,6 тис. грн, у тому числі: електроенергія - 5,0 тис. грн, природний газ - 0,6 тис. гривень.

На оплату навчання курсів передатестаційного циклу по загальному фонду спрямовано 5,6 тис. гривень.

На оплату інших поточних видатків по спеціальному фонду витрачено 1,4 тис. грн, кошти спрямовано на оплату судового збору.

На придбання обладнання і предметів довгострокового користування по спеціальному фонду спрямовано 25,3 тис. грн (придбано електрокардіограф - 18,0 тис. грн, системний блок - 7,3 тис. гривень).

На капітальний ремонт об'єктів по спеціальному фонду витрачено 338,5 тис. грн, кошти спрямовано на оплату робочого проекту "Капітальний ремонт приміщень Залеліївського ФАП" - 19,9 тис. грн, проведення експертизи проекту - 0,9 тис. грн, оплата виконаних робіт - 309,8 тис. грн, авторський нагляд - 2,3 тис. грн, технічний нагляд - 5,6 тис. гривень.

На виконання заходів районної міжгалузевої комплексної програми "Здоров'я населення Приорілля на 2016-2020 роки" проведені видатки на суму 222,0 тис. грн, у тому числі:

оснащення закладів медичним обладнанням у відповідності до чинного законодавства згідно табелів оснащення - 25,4 тис. грн;

закупівля контрацептивів для певних категорій населення (підлітки та молодь, жінки з малозабезпечених сімей, ВІЛ-інфікованих осіб, жінок, яким протипоказана вагітність) - 4,6 тис. грн;

закупівля одноразових гінекологічних наборів та витратних матеріалів для проведення скринінгу онкопатології серед жіночого населення - 5,0 тис. грн (закуплено 230 шт. комплектів гінекологічних оглядових);

забезпечення вільного доступу до безоплатного консультування та тестування на ВІЛ-інфекцію – 8,0 тис. грн (придбано вакуумні пробірки, активатор згортання, швидкі тести для діагностики ВІЛ-інфекції та гель стерильний);

забезпечення придбання туберкуліну та інших розхідних матеріалів для проведення масової туберкулінодіагностики серед дитячого населення – 50,0 тис. грн (придбано 2676 доз туберкуліну для проведення щеплень);

забезпечення щорічного проведення передсезонної імунопрофілактики грипу в групах ризику – 15,8 тис. грн (закуплено 103 дози вакцини ваксі грипу);

забезпечення лікувальних закладів лікарськими засобами, діагностичним обладнанням та матеріалами для надання допомоги пацієнтам з серцево-судинними та судинно-мозковими захворюваннями – 10,8 тис. грн;

забезпечення безкоштовними медикаментами для амбулаторного лікування хворих пільгових категорій – 50,0 тис. грн (профінансовано медикаменти за пільговими рецептами);

придбання слухових апаратів для хворих пільгових категорій – 14,4 тис. грн (закуплені 7 слухових апарати);

забезпечення обстеження на туберкульоз, Ко-інфекцію (туберкульоз/ВІЛ), вірусні гепатити, і інші вірусні інфекції – 3,0 тис. грн. (придбання реагентів для імунохроматографічного виявлення антитіл до вірусу гепатиту С в сироватці);

пільгове зубопротезування громадян, які мають відповідні пільги – 35,0 тис. гривень.

На утримання закладів охорони здоров'я в 2017 році спрямовано 32050,9 тис. грн, що на 9418,5 тис. грн або на 41,6 % більше, ніж за 12 місяців 2016 року. У тому числі видатки загального фонду становлять 31084,9 тис. грн, що у порівнянні з відповідним періодом минулого року більше на 9162,6 тис. грн або на 41,8 %, спеціального – 963,0 тис. грн, що у порівнянні з відповідним періодом минулого року більше на 255,9 тис. грн або на 36,2 %.

За січень-грудень 2017 року на забезпечення функціонування КЗ “Царичанська центральна районна лікарня” Дніпропетровської обласної ради спрямовано 20283,5 тис. грн, у т.ч. по загальному фонду спрямовано 19974,1 тис. грн, по спеціальному – 309,4 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовані на виплату заробітної плати з нарахуваннями склав 15641,4 тис. грн, що становить 77,1 % загальних видатків по лікарні, в тому числі по загальному фонду – 15633,1 тис. грн, по спеціальному – 8,3 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовані на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю склав 344,5 тис. грн, в тому числі по загальному фонду – 184,0 тис. грн, по спеціальному – 160,5 тис. гривень. Кошти витрачено на придбання паливно - мастильних матеріалів та запчастин до автомобілів – 137,9 тис. грн, контейнер харчовий – 3,4 тис. грн, медінструментарій – 5,9 тис. грн, електротовари – 20,6 тис. грн, періодичні видання - 1,6 тис. грн, на придбання канцелярських товарів – 34,3 тис. грн, на придбання миючих

засобів – 3,8 тис. грн, на придбання господарчих товарів – 43,7 тис. грн, БФП лазерний – 3,1 тис. грн, меблі – 56,3 тис. грн, холодильник – 5,9 тис. грн, мікрохвильова піч – 2,8 тис. грн, кулер для води – 3,0 тис. грн, ходунки – 0,6 тис. грн, килимове покриття – 2,7 тис. грн, джерело безперервного живлення – 3,9 тис. грн, медичних бланків – 15,0 тис. гривень.

На придбання лікарських та наркотичних засобів, реактивів, медичних виробів, перев'язувальних матеріалів, кисню спрямовано 909,7 тис. грн, з них по загальному фонду спрямовано 834,7 тис. грн, по спеціальному фонду – 75,0 тис. гривень. Фактична вартість медикаментозного забезпечення 1 ліжко-дня становить 13,30 грн, у т.ч.: звичайне стаціонарне ліжко 12,97 грн, ліжка для ветеранів війни – 55,05 гривень.

Видатки на харчування за січень-грудень 2017 року проведені в сумі 269,1 тис. гривень. Фактична вартість харчування 1 ліжко-дня становить 15,10 грн, у т.ч.: звичайне стаціонарне ліжко 14,30 грн, ліжка для ветеранів війни – 55,39 гривень.

На касове обслуговування, вивіз сміття, послуги зв'язку, ремонт медобладнання, ремонт оргтехніки та інші послуги спрямовано 154,2 тис. гривень, з них по загальному фонду – 143,2 тис. грн, по спеціальному – 11,0 тис. гривень.

На оплату відряджувальних медичним працівникам за 12 місяців 2017 року витрачено 49,1 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовано на розрахунки за енергоносії, за січень-грудень 2017 року склав 2680,8 тис. гривень, з них по загальному фонду – 2670,8 тис. грн, по спеціальному – 10,0 тис. грн (теплопостачання – 1730,0 тис. грн, водопостачання та водовідведення – 378,3 тис. грн, електроенергія – 572,5 тис. гривень).

На дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм спрямовано 13,5 тис. гривень, з них по загальному фонду – 11,7 тис. грн, по спеціальному – 1,8 тис. грн (навчання ліфтера – 1,6 тис. грн, переатестація ліфтерів – 0,9 тис. грн, курси підвищення кваліфікації – 8,7 тис. грн, навчання з техніки безпеки – 2,3 тис. гривень).

На виплату пільгових пенсій в січні-грудні 2017 року витрачено 175,4 тис. гривень.

На інші поточні видатки по загальному фонду в січні-грудні 2017 року витрачено 3,0 тис. грн (плата за ліцензію та сертифікати з лікарських засобів – 1,7 тис. грн, пеня – 1,3 тис. гривень).

На придбання обладнання і предметів довгострокового користування по спеціальному фонду витрачено 42,8 тис. грн, кошти спрямовано на придбання ноутбука – 8,0 тис. грн, телевізора – 13,1 тис. грн, кондиціонера – 21,7 тис. гривень.

За січень-грудень 2017 року на забезпечення функціонування КЗ “Царичанський районний центр первинної медико-санітарної допомоги” Царичанської районної ради спрямовано 11436,4 тис. грн, у тому числі по

загальному фонду спрямовано 10782,8 тис. грн, по спеціальному – 653,6 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовані на виплату заробітної плати з нарахуваннями, склав 8404,2 тис. грн, що становить 73,5 % загальних видатків по загальному фонду по центру.

На придбання паливно-мастильних матеріалів, канцелярських товарів, господарських товарів, миючих засобів та запасних частин по загальному фонду витрачено 412,6 тис. грн, по спеціальному фонду витрачено 69,3 тис. грн, (придбано телефон – 2,4 тис. грн, лазерний принтер – 9,3 тис. грн, водонагрівач – 1,9 тис. грн, маршрутизатор – 2,0 тис. грн, насос – 2,2 тис. грн, запчастини до насоса – 1,3 тис. грн, холодильник – 16,6 тис. грн, монітор – 12,2 тис. грн, мережений акт – 2,9 тис. грн, господарчі товари – 1,5 тис. грн, жалюзі вертикальні – 2,0 тис. грн, шкаф для книг – 4,0 тис. грн, канцелярські товари – 11,0 тис. гривень).

На придбання наркотиків, деззасобів, виробів медичного призначення, лабораторивів та рецептурних бланків спрямовано 433,8 тис. грн, в тому числі по загальному фонду – 303,0 тис. грн, по спеціальному – 130,8 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовано на оплату послуг (крім комунальних) за січень-грудень 2017 року, склав 242,4 тис. грн, в тому числі по загальному фонду – 223,3 тис. грн, по спеціальному – 19,1 тис. грн. Кошти були спрямовані на касове обслуговування – 0,1 тис. грн, програмне забезпечення – 6,3 тис. грн, вивіз ТПВ – 1,9 тис. грн, послуги зв'язку – 20,9 тис. грн, програмне забезпечення – 18,8 тис. грн, послуги з топографічної зйомки земельної ділянки – 4,5 тис. грн, обстеження димових каналів – 8,2 тис. грн, послуги з демонтажу лічильника – 1,3 тис. грн, послуги охорони – 4,4 тис. грн, страховку транспортних засобів – 4,1 тис. грн, вимірювання опору ізоляції – 6,2 тис. грн, технічне діагностування вогнегасників – 2,1 тис. грн, послуги з метеорологічної перевірки приладу – 3,0 тис. грн, інвентаризація – 1,5 тис. грн, складання землеустрою – 3,0 тис. грн, проект землеустрою – 27,0 тис. грн, державна перевірка сигналізаторів газу – 4,1 тис. грн, заміна побутового лічильника – 0,5 тис. грн, технічний огляд легкового автомобіля – 1,9 тис. грн, технічне обслуговування газопроводів – 10,5 тис. грн, заправку та ремонт катриджів – 20,9 тис. грн, видача технічних умов – 3,8 тис. грн, інформаційно консультативні послуги – 8,4 тис. грн, поточний ремонт окремих кабінетів Залеліївського ФАПу – 79,0 тис. гривень.

На оплату відряджувальних медичним працівникам за січень-грудень 2017 року витрачено 54,9 тис. гривень.

Обсяг видатків, які спрямовано на розрахунки за енергоносії за січень-грудень 2017 року, склав 1130,9 тис. грн, з них по загальному фонду спрямовано 1123,0 тис. грн, у тому числі: теплопостачання – 508,1 тис. грн, водопостачання та водовідведення – 48,6 тис. грн, електроенергія – 96,7 тис. грн, природний газ – 469,6 тис. грн, по спеціальному фонду – 7,9 тис. грн, у тому числі: природний газ – 7,9 тис. гривень.

На окремі заходи по реалізації державних програм по загальному фонду витрачено 4,9 тис. грн, кошти спрямовано на організацію та проведення навчання з питань пожежної безпеки – 3,0 тис. грн, навчання правил безпеки системи газопостачання – 0,9 тис. грн, навчання та перевірка знань охорони здоров'я – 1,0 тис. гривень.

На інші виплати населенню по загальному фонду витрачено 256,9 тис. грн, кошти були використані на відшкодування вартості лікарських засобів.

На інші видатки по спеціальному фонду витрачено 5,7 тис. грн, кошти спрямовано на відшкодування за судовий збір – 3,2 тис. грн, авансовий внесок – 2,5 тис. гривень.

На придбання обладнання і предметів довгострокового користування по спеціальному фонду витрачено 419,4 тис. грн, кошти спрямовано на придбання системного блоку – 37,5 тис. грн, мікроскоп бінокулярний "MICROmed" XS-4120 – 60,0 тис. грн, фотоелектроколориметр AP-101 – 61,0 тис. грн, лейколічильник С-5 – 14,0 тис. грн, центрифуга лабораторна клінічна ОПн-3.01 "Дастан" - 25,0 тис. грн, тестер бактерицидних ламп – 25,9 тис. грн, електрокардіографа – 196,0 тис. гривень.

На капітальний ремонт по спеціальному фонду проведені видатки в сумі 1,4 тис. грн, кошти спрямовано на технагляд виконаних робіт "Капітальний ремонт" Залеліївського ФАПу.

На виконання заходів районної міжгалузевої комплексної програми "Здоров'я населення Приорілля на 2016-2020 роки" проведені видатки на суму 328,0 тис. грн, у тому числі:

оснащення закладів медичним обладнанням у відповідності до чинного законодавства згідно табелів оснащення – 8,5 тис. грн (закуплено лабораторне та медичне оснащення);

забезпечення вільного доступу до безоплатного консультування та тестування на ВІЛ-інфекцію – 32,9 тис. грн (придбано тест-систему для виявлення ВІЛ 1 та 2 типів);

забезпечення обстеження на туберкульоз, Ко-інфекцію (туберкульоз/ВІЛ), вірусні гепатити, і інші вірусні інфекції – 43,9 тис. грн (придбано тест-систему для виявлення HBsAg вірусу гепатиту В – 8,7 тис. грн, тест-систему для виявлення вірусу гепатиту С – 25,0 тис. грн, тест для визначення антитіл до антигену Хелікобактер Пілорі – 0,6 тис. грн, плівки універсальні радіографічні медичні – 1,8 тис. грн, фіксаж для фотохімічної обробки медичних рентгенівських плівок – 0,4 тис. грн, респіратор – 1,6 тис. грн, ємкість для збору мокротиння – 0,7 тис. грн, тест-система для виявлення антигенів рота вірусів – 5,1 тис. гривень);

забезпечення лікувальних закладів лікарськими засобами, діагностичним обладнанням та матеріалами для надання допомоги пацієнтам з серцево-судинними та судинно-мозковими захворюваннями – 2,5 тис. грн (придбано тест-систему на визначення міоглобіну);

забезпечення лікувальних закладів лікарськими засобами, діагностичним обладнанням та матеріалами для надання допомоги хворим з цукровим діабетом – 10,0 тис. грн (придбано діагностичні тест-смужки для визначення глюкози, білка та кетонів у сечі – 7,2 тис. грн, діагностичні тест-смужки для визначення мікроальбуміна та креатиніну у сечі – 2,8 тис. гривень);

забезпечення закладів охорони здоров'я тестами експрес-діагностики наявності в організмі наркотичних та токсичних речовин – 1,0 тис. грн (придбано тест-смужки для одночасного визначення 5 наркотичних речовин);

закупівля контрацептивів для певних категорій населення (підлітки та молодь, жінки з малазабезпечених сімей, ВІЛ-інфікованих осіб, жінок, яким протипоказана вагітність) – 11,1 тис. грн (закуплені Євро-пластирі у пакетах в кількості 28 упаковок);

забезпечення придбання туберкуліну та інших розхідних матеріалів для проведення масової туберкулінодіагностики серед дитячого населення – 135,5 тис. грн (придбано 6228 доз туберкуліну для проведення щеплень);

закупівля одноразових гінекологічних наборів та витратних матеріалів для проведення скринінгу онкопатології серед жіночого населення – 6,9 тис. грн (закуплено 348 шт наборів гінекологічних для цитології);

забезпечення щорічного проведення передсезонної імунопрофілактики грипу в групах ризику – 17,6 тис. грн (закуплено 125 доз вакцини ваксі грип);

забезпечення безкоштовними медикаментами для амбулаторного лікування хворих пільгових категорій – 43,7 тис. грн (профінансовано медикаменти за пільговими рецептами для 81 чоловік, в тому числі: інваліди – 49 чол. на суму 18,1 тис. грн, інваліди ІВВВ – 3 чоловіка на суму 0,3 тис. грн, учасники бойових дій – 20 чоловік на суму 5,9 тис. грн, онкохворі – 6 чоловік на суму 6,0 тис. грн, діти-інваліди – 3 чоловіка на суму 13,4 тис. гривень);

придбання слухових апаратів для хворих пільгових категорій – 4,5 тис. грн (закуплено 2 слухових апарати для учасників бойових дій);

забезпечення лікувальних закладів лікарськими засобами, діагностичним матеріалом пільгових категорій населення – 5,8 тис. грн (закуплено проявник для фотохімічної обробки медичних рентгенівських плівок – 0,9 тис. грн, плівки універсальні радіографічні медичні – 4,9 тис. гривень);

пільгове зубопротезування громадян, які мають відповідні пільги – 4,1 тис. грн (профінансоване пільгове зубопротезування для двох ветеранів праці).

Протягом 2018 року та 8 місяців 2019 року видатки з бюджету район по галузі «Охорона здоров'я» не здійснювались.

*Оцінка стану забезпечення соціальних гарантій населенню
Царичанського району в галузі «Соціальний захист населення та соціальне
забезпечення»*

Згідно із статтею 46 Конституції України [1] громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району
за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

Аудиторським дослідженням встановлено, що власні видатки бюджету Царичанського району на соціальний захист та соціальне забезпечення (без урахування видатків за рахунок субвенції з Державного бюджету) в 2016 році проведені на суму 3087,7 тис. грн, з них:

видатки на утримання територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) – 2210,2 тис. грн, що на 46,5 тис. грн менше, ніж за минулий 2015 рік;

надання фінансової підтримки громадським організаціям - районній раді ветеранів та організації воїнів-інтернаціоналістів «Захист» - 50,0 тис. гривень;

на соціальний захист ветеранів війни – 18,0 тис. гривень; виплата компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам, що потребують постійної сторонньої допомоги, - 25,8 тис. грн (компенсаційні виплати протягом 2016 року отримували тринадцять громадян);

на надання матеріальної допомоги громадянам, які потрапили в складне становище та допомоги малозабезпеченим верствам населення, спрямовано 721,0 тис. грн, у тому числі з районного бюджету профінансовано – 553,3 тис. грн (допомогу отримали чотириста п'ятдесят чоловік);

придбання санаторно-курортної путівки для ветерана праці – 5,3 тис. грн;

відшкодування вартості проїзду громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи – 0,7 тис. грн (відшкодування здійснено двом громадянам);

надано пільги окремим категоріям громадян з послуг зв'язку – 56,7 тис. гривень.

На організацію та проведення громадських робіт з бюджету району витрачено 39,6 тис. грн, в тому числі: за рахунок коштів загального фонду – 18,2 тис. грн, за рахунок інших джерел власних надходжень – 21,4 тис. гривень. Роботи виконувались по Царичанській селищній раді та Китайгородській і Прядівській сільських радах.

За рахунок субвенції з державного бюджету на соціальний захист населення проведені видатки в обсязі 81640,2 тис. грн, у тому числі:

на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг - 46306,7 тис. гривень;

на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу пільговим категоріям громадян та отримувачам житлових субсидій – 996,5 тис. гривень;

на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства та дітям - інвалідам - 34337,0 тис. гривень.

На виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт за рахунок субвенції з державного бюджету проведені видатки в обсязі 1145,9 тис. гривень.

Власні видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення (без урахування видатків за рахунок субвенції з Державного бюджету) в 2017 році проведені на суму 3770,4 тис. грн, з них:

видатки на забезпечення соціальними послугами за місцем проживання громадян, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю – 2973,8 тис. грн, що на 763,6 тис. грн. (34,5 %) більше, ніж за минулий рік;

надання фінансової підтримки громадським організаціям – 70,0 тис. грн, з них районній організації раді ветеранів – 50,0 тис. грн. та районній громадській організації (воїнів інтернаціоналістів) «Захист» - 20,0 тис. гривень;

виплата на забезпечення соціальними послугами громадян похилого віку, інвалідів, дітей-інвалідів, хворих, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги, фізичним особам – 34,9 тис. грн (виплати протягом січня-грудня 2017 року отримували п'ятнадцять громадян);

на інші видатки на соціальний захист населення спрямовано кошти районного бюджету в сумі 560,0 тис. грн. у тому числі за рахунок коштів районного бюджету – 260,0 тис. грн. (допомогу отримали двісті сорок чотири громадянина);

на відшкодування вартості проїзду громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи – 1,4 тис. грн (відшкодування здійснено чотирьом громадянам);

на придбання санаторно-курортних путівок пільговим категоріям громадян – 11,6 тис. грн. (придбано дві путівки);

на пільги окремим категоріям громадян з послуг зв'язку – 118,7 тис. гривень.

На організацію та проведення громадських робіт з бюджету району витрачено 35,6 тис. грн, в тому числі: за рахунок коштів загального фонду – 17,8 тис. грн, за рахунок інших джерел власних надходжень – 17,8 тис. гривень. Роботи виконувались по Китайгородській сільській раді.

За рахунок субвенції з державного бюджету на соціальний захист населення проведені видатки в обсязі 107698,3 тис. грн, у тому числі:

на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг - 69122,1 тис. гривень;

на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу пільговим категоріям громадян та отримувачам житлових субсидій – 1052,1 тис. гривень;

на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства та дітям - інвалідам - 37524,1 тис. гривень.

На виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт за рахунок субвенції з державного бюджету проведені видатки в обсязі 1380,9 тис. гривень.

Власні видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення (без урахування видатків за рахунок субвенції з Державного бюджету) в 2018 році проведені на суму 522,7 тис. грн, з них:

надання фінансової підтримки громадським організаціям інвалідів і ветеранів, діяльність яких має соціальну спрямованість - 54,8 тис. гривень;

забезпечення соціальними послугами за місцем проживання громадян, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю - 34,1 тис. гривень (виплати протягом січня-грудня 2018 року отримували чотирнадцять громадян);

надання інших пільг окремим категоріям громадян відповідно до законодавства, а саме на відшкодування вартості проїзду громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи - 0,5 тис. гривень;

інші заклади та заходи (надання матеріальної допомоги) у сумі 373,0 тис. грн. (допомогу отримали 280 громадян), з них за рахунок коштів районного бюджету 20,0 тис. гривень;

надання пільг окремим категоріям громадян з оплати послуг зв'язку – 60,3 тис. гривень.

За рахунок субвенції з державного бюджету на соціальний захист населення проведені видатки в обсязі 109832,8 тис. грн, у тому числі:

на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг - 69610,0 тис. гривень;

на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу пільговим категоріям громадян та отримувачам житлових субсидій – 1351,3 тис. гривень;

на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства та дітям - інвалідам - 38871,5 тис. гривень.

На виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт за рахунок субвенції з державного бюджету проведені видатки в обсязі 1552,0 тис. гривень.

Власні видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення (без урахування видатків за рахунок субвенції з Державного бюджету) за 8 місяців 2019 року проведені на суму 320,4 тис. грн, з них:

забезпечення соціальними послугами за місцем проживання громадян, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю - 26,3 тис. гривень (виплати протягом січня – серпня 2019 року отримували тринадцять громадян);

надання пільг окремим категоріям громадян з оплати послуг зв'язку – 38,2 тис. гривень;

інші заклади та заходи (надання матеріальної допомоги) у сумі 255,9 тис. грн (допомогу отримали 208 громадян), з них за рахунок коштів районного бюджету 8,0 тис. гривень.

За рахунок субвенції з державного бюджету на соціальний захист населення проведені видатки в обсязі 44963,3 тис. грн, у тому числі:

на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг - 18289,1 тис. гривень;

на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу пільговим категоріям громадян та отримувачам житлових субсидій – 711,6 тис. гривень;

на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства та дітям - інвалідам - 25962,6 тис. гривень.

На виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт за рахунок субвенції з державного бюджету проведені видатки в обсязі 1078,1 тис. гривень.

*Оцінка стану забезпечення соціальних гарантій населенню
Царичанського району в галузі «Культура і мистецтво»*

Упродовж 2016-2018 років та січня-серпня 2019 року на утримання закладів культури в цілому по району було спрямовано 8 221,38 тис грн, що становить 1,4% від загального обсягу.

Загальна чисельність закладів культури і мистецтва Царичанського району протягом 2016 року - складала 28 закладів, 2017 року – 15 закладів, 2018 року, в січні-серпні 2019 року – 6 закладів.

Зміна кількості закладів культури і мистецтва із 28 до 6 пов'язана із проведенням децентралізації, створенням об'єднаних територіальних громад на території Царичанського району та передачею зазначених закладів на утримання до об'єднаної територіальної громади.

Протягом 2016 року Царичанська районна централізована бібліотечна система налічувала 12 бібліотек, протягом 2017 року – 6 бібліотек. З 2018 року кількість бібліотек зменшилася на 9 та налічувала 3 установи, в зв'язку із створенням об'єднаних територіальних громад.

Загальна кількість штатних посад Царичанської районної централізованої бібліотечної системи протягом 2016 року складала 18,75 штатні одиниці, протягом 2017 року складала 14,25 штатні одиниці. З 2018 року штатні одиниці зменшилися на 12,0 од та складала 2,25 од, штатні одиниці передані до об'єднаних громад.

Кількість користувачів бібліотечної системи протягом 2016-2018 років мала сталу тенденцію до зменшення з 8,1 тис. осіб у 2016 році до 1,0 тис. осіб у 2018 році.

Крім того, бібліотечний фонд є застарілим та має тенденцію до зменшення з 200,37 тис. примірників у 2016 році до 24,51 тис. примірників у 2018 році.

Зменшення бібліотечного фонду у тому числі відбувалося за рахунок списання непридатної для подальшого використання літератури з 6,4 тис. примірників у 2016 році до 0,7 тис. примірників у 2018 році та зменшення кількості придбаних примірників (книги, періодичні видання) з 1,08 тис. примірників у 2016 році до 0,0 тис. примірників у 2018 році.

Таблиця

Рік	Кількість користувачів протягом року, тис. осіб	Надійшло примірників за рік, тис.	Вибуло примірників за рік, тис.	Бібліотечний фонд на кінець звітного року
2016	200,37	1,08	6,4	195,05
2017	135,16	0,93	5,2	130,9
2018	24,51	0,0	0,7	23,81

Протягом 2016-2018 років за кошти районного бюджету також утримувалися будинки культури, палаци та клуби.

В 2016 році утримувалось 13 установ КПКВ 4060 «Забезпечення діяльності палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля та інших клубних закладів» зі штатною чисельністю 34,5 шт. одиниць (із них керівників та спеціалістів – 25,25 шт. одиниць). В 2017-2018 роках на утримання до ОТГ передано 9 установ та 31,0 шт. одиниці. На утриманні в районному бюджеті залишилося 3 установи зі штатною чисельністю 3, 5 шт. одиниць.

Оцінка стану забезпечення соціальних гарантій населенню Царичанського району у житлово-комунальній сфері

Видатки на житлово-комунальне господарство за 2016 рік склали 1487,0 тис. гривень. У тому числі:

видатки на капітальний ремонт житлового фонду – 302,4 тис. грн;

видатки з благоустрою населених пунктів – 1087,7 тис. грн;

видатки на водопровідно-каналізаційне господарство – 96,9 тис. гривень.

Протягом 2016 року Царичанською селищною радою було здійснено капітальний ремонт покрівель житлових будинків № 8 (147,5 тис. грн) та № 11 (154,9 тис. грн) в смт Царичанка.

За рахунок коштів загального фонду проведено видатки з благоустрою на суму 701,6 тис. грн (придбано: бензопилу (2,5 тис. грн), дві бензокоси (4,7 тис. грн), запчастини до них (3,4 тис. грн), комплект огорожі для кладовищ с. Лисківка Царичанської селищної ради (6,0 тис. грн) та с. Цибульківка (3,1 тис. грн), плити для тенісних столів (5,4 тис. грн), тротуарну плитку (16,1 тис. грн), бетонні вазони для квітів (16,8 тис. грн), насоси для газонного поливу (8,0 тис. грн), господарчі та електротовари, вапно та паливно-мастильні матеріали для бензокіс (164,2 тис. грн); оплачено витрати на електроенергію для забезпечення вуличного освітлення та витрати природного газу для запалення «Вічного вогню» (159,7 тис. грн); облаштовано лічильниками та приєднано до електромережі нові точки освітлення (14,1 тис. грн); оплачено послуги з технічного нагляду по об'єкту «Реконструкція вуличного освітлення с. Лисківка вул. Центральна, Лісна» (2,9 тис. грн); оплачено послуги з топографо-геодезичної зйомки території паркової зони смт Царичанка перед другим етапом реконструкції центральної частини смт Царичанка (18,0 тис. грн); оплачено послуги транспорту з вивезення сміття (229,5 тис. грн); проведено видатки на утримання доріг комунальної власності в належному стані (47,2 тис. гривень).

За рахунок коштів спеціального фонду (інші джерела власних надходжень бюджетних установ) здійснено видатки на суму 30,8 тис. грн, а саме Рудківською та Китайгородською сільськими радами було придбано комплекти огорожі на кладовище на суму 8,9 та 3,1 тис. грн відповідно, придбано сільськими радами вапно на суму 3,9 тис. грн і здійснено грейдеравання вулиць с. Бабайківка на суму 14,9 тис. гривень.

За рахунок коштів спеціального фонду (бюджет розвитку) проведено видатки на суму 355,3 тис. грн, у тому числі: придбано огорожі на сільські кладовища Царичанської селищної ради (108,6 тис. грн), Рудківської (32,6 тис. грн) та Цибульківської сільських рад (58,1 тис. грн), павільйон для очікування транспорту в с. Дубове Царичанської селищної ради (31,8 тис. грн) та рекламне світлодіодне табло (годинник) для облаштування центру смт Царичанка (31,0 тис. грн), дитячий ігровий майданчик для Китайгородської сільської ради (49,2 тис. грн), паркан в паркову зону с. Прядівка (44,0 тис. гривень).

На фінансування видатків, пов'язаних із водопровідно-каналізаційним господарством, спрямовано 96,9 тис. гривень. З них на оплату енергоносіїв та заробітної плати охоронцям станції біологічної очистки спрямовано 64,2 тис. грн, на придбання насосу - 8,7 тис. грн, на розробку нормативів питного водопостачання в рамках реалізації заходів районної програми «Питна вода в Царичанському районі на 2006-2020 роки» - 24,0 тис. гривень.

Видатки на житлово-комунальне господарство за 2017 рік склали 53,8 тис. гривень. За рахунок коштів загального та спеціального фондів було придбано матеріали та господарчі товари для благоустрою населених пунктів району на суму 39,4 тис. грн, здійснено грейдеравання вулиць Цибульківської сільської ради – 8,0 тис. грн та придбано дитячу гойдалку для облаштування ігрової зони с. Рибалки Рудківської сільської ради – 6,4 тис. гривень.

Видатки на житлово-комунальне господарство за 2018 рік склали 71,95 тис. гривень. За рахунок коштів загального фонду було придбано матеріали та господарчі товари для благоустрою території Цибульківської сільської ради (29,3 тис. грн) та оплачено послуги по грейдераванню доріг Цибульківської сільської ради (18,8 тис. гривень).

Видатки на житлово-комунальне господарство за січень - червень 2019 року склали 4,4 тис. гривень. За рахунок коштів загального та спеціального фондів було придбано матеріали та господарчі товари для благоустрою території Цибульківської сільської ради.

На сьогодні в районі житлово-комунальне господарство, враховуючи його фінансовий стан, є найбільш технічно відсталою галуззю з багатьма проблемами, які останнім часом загострилися через заборгованість по сплаті податків, брак обігових коштів і відсутність інвестицій у галузь, підприємствами експлуатуються основні засоби, зношення яких досягло понад 50%.

Послуги у сфері житлово-комунального господарства на території району надаються 2 комунальними підприємствами: комунальним підприємством «Царичанське виробниче об'єднання житлово-комунального господарства»

Царичанської районної ради (далі - КП «ВОЖКГ» ЦРР) та комунальним підприємством Царичанської районної ради «Факел».

Аналіз стану забезпечення населення послугами теплопостачання

Послуги з постачання теплової енергії споживачам Царичанського району надаються комунальним підприємством Царичанської районної ради «Факел», (далі – КП «Факел», Підприємство).

КП «Факел» здійснює свою діяльність на підставі статуту (у новій редакції), який затверджено рішенням Царичанської районної ради 04.11.2016 № 127-10/VII (далі - Статут).

Підприємство засноване на спільній власності територіальних громад Царичанського району.

Власником Підприємства є Царичанська районна рада (далі – Орган управління).

Відповідно до п.1.7 Статуту, Підприємство приймає на баланс та обслуговує майно, передане йому Власником. Майно, що є у користуванні, володінні та розпорядженні Підприємства, належить йому на правах повного господарського відання.

Довідково: відповідно до частини першої статті 136 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV [7] (далі – Господарський кодекс), право господарського відання є речовим правом суб'єкта підприємництва, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом), з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами.

Власник не несе відповідальності за зобов'язаннями Підприємства. Підприємство не несе відповідальності за зобов'язаннями Власника (п. 1.8).

Статутний фонд Підприємства складається з майна Підприємства, яке перебуває у комунальній власності і закріплене за ним на праві господарського відання. Пунктом 5.1 Статуту, статутний фонд підприємства визначений у розмірі 1 025 458,00 гривень. Змінами, внесеними рішенням Царичанської районної ради від 27.04.2018 №427-29/VII зменшено розмір статутного фонду до обсягу 963 888,38 гривень.

Зменшення обсягу статутного фонду обумовлено передачею 3-х одиниць об'єктів теплопостачання (котелень) у власність об'єднаним територіальним громадам (далі - ОТГ), вартість яких складає: об'єкт, переданий до Ляшківської ОТГ - 13 315,54 грн; об'єкт, переданий до Могилівської ОТГ - 18 097,54 грн; об'єкт, переданий до Китайгородської ОТГ - 30 156,54 грн.

Відповідно до п. 8.5 Статуту, доходи Підприємства формуються в грошовій, майновій та інших формах:

- від основної діяльності за тарифами, встановленими Власником та відшкодування збитків із районного бюджету, від різниці між тарифами та послугами і фактичними обґрунтованими витратами, згідно Закону України «Про житлово-комунальні послуги»;

- від інших видів діяльності за цінами, узгодженими із споживачами.

За даними фінансової звітності та пояснювальних записок, за результатами фінансово-господарської діяльності Підприємством у 2016 та 2017 роки отримано збиток, а саме: за 2016 рік – 401,25 тис. грн, за 2017 рік – 1 134,5 тис. гривень. За 2018 рік та за 8 місяців 2019 року Підприємством одержано прибуток у сумі 6,35 тис. грн та 194,2 тис. грн відповідно.

Дослідженням встановлено, що значний негативний вплив на фінансовий стан Підприємства має наявність кредиторської заборгованості, яка протягом періоду, що підлягав аудиту, мала негативну тенденцію до збільшення.

Так, обсяг кредиторської заборгованості складав: станом на 01.01.2016 року – 3 241,6 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 782,7 тис. грн; станом на 01.01.2017 року – 5 087,0 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 844,3 тис. грн; станом на 01.01.2018 року – 5 768,9 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 1 212,3 тис. грн; станом на 01.01.2019 року – 5 216,9 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 2 842,4 тис. грн; станом на 01.09.2019 року – 3 035,2 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 1 014,7 тис. гривень.

При цьому, протягом досліджуваного періоду спостерігалась тенденція до збільшення дебіторської заборгованості вцілому, але до зменшення дебіторської заборгованості по споживачах теплової енергії.

Так, обсяг дебіторської заборгованості складав: станом на 01.01.2016 року – 741,7 тис. грн, у т.ч. по розрахунках із споживачами – 1,5 тис. грн; станом на 01.01.2017 року – 1 443,0 тис. грн, у т.ч. із споживачами – 425,5 тис. грн; станом на 01.01.2018 року – 1 108,5 тис. грн, у т.ч. із споживачами – 148,5 тис. грн; станом на 01.01.2019 року – 1 271,2 тис. грн, у т.ч. із споживачами – 121,7 тис. грн; станом на 01.09.2019 року – 1 164,3 тис. грн, у т.ч. із споживачами – 58,9 тис. гривень.

При цьому, обсяг дебіторської заборгованості складає лише 38 % від обсягу кредиторської заборгованості.

Дослідженням встановлено, що значний обсяг кредиторської заборгованості Підприємства складає заборгованість перед НАК «Нафтогаз України» за спожитий природний газ, яка утворилась станом на 01.07.2016 року та не була погашена до 31.12.2016 року.

З інтерв'ю директора КП «Факел», незадовільний фінансовий стан Підприємства спричинений декількома чинниками, у тому числі наявністю понаднормативних витрат тепла, які наразі складають 10%. Понаднормативні витрати тепла виникають внаслідок вимушеного зупинення роботи котелень за зверненням споживачів, що спричиняє охолодження системи. Крім того, існуюча система тепломереж була розрахована на постачання значно більших обсягів споживання теплової енергії, проте, на теперішній час суттєво зменшилась кількість споживачів та, відповідно, обсяги реалізації теплоенергії. При цьому діаметр тепломереж залишився незмінним. Зношеність теплових мереж та обладнання на теперішній час складає 61%.

Крім того, на незадовільний фінансовий стан Підприємства впливає зменшення обсягів реалізації теплової енергії внаслідок відмови окремих

об'єктів від послуг теплопостачання та скорочення тривалості опалювального періоду деяких установ через дефіцит фінансування.

Також, найбільш проблемне питання, що стоїть перед Підприємством на даний час, є наявність кредиторської заборгованості перед публічним акціонерним товариством «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» (далі - НАК «Нафтогаз України») за спожитий природний газ, яка утворилась за опалювальний період 2011-2012 роки. На утворення заборгованості перед НАК «Нафтогаз України» за спожитий газ вплинула робота підприємства в цей період за тарифом, що був нижче економічно обгрунтованого і відшкодував витрати лише на 70 %.

Інтерв'ю з директором КП «Факел» Баршаком Ю.О. наведене у Додатку 9 до звіту.

Відповідно до Довідки щодо заборгованості КП «Факел» за укладеними договорами з НАК «Нафтогаз України», направленої супровідним листом від 21.10.2016 №26-7194/1.2, заборгованість за природний газ станом на 01.10.2016 року складала 4 458 163, 51 гривень.

За даними бухгалтерського обліку Підприємства, за період з 01.10.2016 по 30.06.2018 на погашення вищевказаного боргу Підприємством сплачено коштів в загальній сумі 1 707 505,74 гривень. Основним джерелом коштів, що були спрямовані Підприємством на погашення боргових зобов'язань перед НАК «Нафтогаз України», були кошти, одержані КП «Факел» за рахунок погашення споживачами поточної дебіторської заборгованості за надані послуги з теплопостачання.

На залишкову суму боргу в обсязі 2 750 657,77 грн, Підприємством укладено з НАК «Нафтогаз України» Договір про реструктуризацію заборгованості за спожитий природний газ від 30.07.2018 №210/1/1730-РЗ (далі – Договір №210/1/1730), гарантом по якому виступила Царичанська районна рада.

Так, п. 1 Договору №210/1/1730 визначено, що кредитор (НАК «Нафтогаз України») та боржник (КП «Факел») домовились щодо реструктуризації кредиторської заборгованості за спожитий природний газ, використаний боржником для виробництва теплової та електричної енергії, надання послуг з опалення та постачання гарячої води, що виникла у боржника перед кредитором станом на 01.07.2016 року та не погашена до 31.12.2016 року згідно з договором купівлі – продажу (постачання) природного газу від 15.12.2015 №4154/16-БО-3 шляхом розстрочення на 60 календарних місяців без відстрочення її погашення.

Згідно з п.9 Договору №210/1/1730, реструктуризація заборгованості боржника (КП «Факел») здійснена за погодженням з Царичанською районною радою, яка виступила гарантом задоволення вимог НАК «Нафтогаз України».

Відповідно до п. 11 Договору №210/1/1730, відповідальність гаранта перед кредитором обмежується сумою заборгованості, яка становить 2 750 657,77 грн.

Графіком погашення заборгованості за спожитий природний газ, який є додатком до Договору №210/1/1730, передбачено здійснення Підприємством платежів щомісячно в сумі 45 844,29 грн протягом 60 місяців – з липня 2018 року по червень 2023 року включно.

Дослідженням встановлено, що за час дії Договору №210/1/1730, погашення боргових зобов'язань перед НАК «Нафтогаз України» здійснюється Підприємством своєчасно та в повному обсязі відповідно до умов укладеного правочину.

Всього за період з 01.07.2018 (дати укладання Договору №210/1/1730) по 31.08.2019 року, Підприємством погашено боргових зобов'язань перед НАК «Нафтогаз України» в загальній сумі 735 221,45 грн.

Згідно з Актом звіряння розрахунків від 30.09.2019 б/н, підписаного у двосторонньому порядку представниками НАК «Нафтогаз України» та КП «Факел», залишок реструктуризованої заборгованості за договором №210/1/1730 станом на 30.09.2019 року складає 2 015 436,32 грн.

Сплата заборгованості за спожитий природний газ на рахунок НАК «Нафтогаз України» здійснюється за рахунок власних грошових коштів, одержаних Підприємством за результатами фінансово-господарської діяльності.

Дослідженням встановлено, що кошти на погашення вищезазначеної заборгованості з бюджету Царичанського району не виділялись.

Слід зазначити, що Підприємством здійснюється погашення заборгованості за спожитий природний газ, яка сформувалась до утворення на території Царичанського району окремих ОТГ.

Дослідженням встановлено, що КП «Факел» було створено для обслуговування житлового фонду (населення), бюджетних установ та інших споживачів Царичанського району.

При цьому, станом на 01.01.2016 року, кількість споживачів значно скоротилось та залишились лише бюджетні установи, серед яких навчальні заклади, лікарні, об'єкти культури та спорту а також адміністративні установи.

Всього на час проведення аудиту, у Підприємства налічується 21 споживач.

Із вищевказаних 21 споживача, 18 споживачів (або 86%) знаходяться на території Царичанської ОТГ.

Станом на 01.01.2016 року, на балансі Підприємства обліковувалось 12-ть котелень, що постачали тепло на об'єкти споживачів, які розташовані на території Царичанського району та, в подальшому, на території 4-х утворених об'єднаних територіальних громад – Царичанської, Ляшківської, Китайгородської та Могилівської. За період, що підлягав аудиту, 2-і котельні виведені з експлуатації (котельня №21, розташована в с. Новопідкряж та котельня №16, розташована в с. Прядівка).

Дослідженням встановлено, що виробничі та допоміжні потужності КП «Факел» знаходяться на території Царичанської, Ляшківської, Китайгородської та Могилівської об'єднаних територіальних громад а також на території с.

Новопідкряж Царичанського району та задовольняють колективні потреби виключно цих територіальних громад.

Дослідженням встановлено, що із 12-ти об'єктів теплопостачання (котелень) протягом періоду, що підлягав дослідженню, 4-ри котельні рішеннями сесій Царичанської районної ради на звернення відповідних сільських та селищних рад були передані у власність ОТГ.

Так, рішеннями сесій Царичанської районної ради надані дозволи на передачу 3-х котелень за умови виділення коштів сільських бюджетів на погашення частини реструктуризованої заборгованості КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України» за спожитий природний газ, а саме:

- Могилівській сільській територіальній громаді передано будівлю котельні з обладнанням та іншим майном, розташовану за адресою: с. Могилів, вул. Костичева, 1а, яка опалює Могилівську ЗОШ I-III ступенів за умови виділення коштів сільського бюджету на погашення частини реструктуризованої заборгованості у розмірі 383 808,54 грн (рішення від 12.04.2017 № 209-14/VII);

- Ляшківській сільській раді передано будівлю котельні з обладнанням та іншим майном, розташовану за адресою: с. Ляшківка, вул. Центральна, 3, яка опалює Ляшківську ЗОШ I-III ступенів та за умови виділення коштів сільського бюджету на погашення частини реструктуризованої заборгованості у розмірі 243 966,44 грн або 6,2% загальної суми боргу (рішення від 14.02.2017 № 173-13/VII із змінами від 12.04.2017 № 210-14/VII);

- Китайгородській об'єднаній територіальній громаді передано будівлю котельні з обладнанням та іншим майном, розташовану за адресою: с. Китайгород, вул. Шкільна, 1, яка опалює Китайгородську ЗОШ I-III ступенів за умови передачі до районного бюджету субвенції на погашення частини реструктуризованої заборгованості у розмірі 358 882,16 грн або 8,05 % загальної суми боргу (рішення від 16.02.2018 № 307-22/VII).

***Довідково:** частиною 3 статті 22 Закону України «Про теплопостачання» від 02.06.2005 № 2633-IV (далі – Закон №2633) [28] передбачено, що у разі, якщо суб'єкту господарювання надано в користування (оренду, концесію, управління тощо) цілісний майновий комплекс (індивідуально визначене майно) з вироблення теплової енергії, такий суб'єкт стає правонаступником за борговими зобов'язаннями з оплати спожитих енергоносіїв та послуг з їх транспортування і постачання, що виникли у суб'єкта господарювання, який раніше використовував зазначене майно (володів або користувався ним).*

Згідно з наданими до аудиту документами, вищевказані об'єкти теплопостачання були передані відповідним об'єднаним територіальним громадам. При цьому, передача боргових зобов'язань не підтверджується будь-якими документами, наданими до аудиту (актами приймання-передачі, бухгалтерськими довідками, оборотно-сальдовими відомостями тощо).

Слід зазначити, що Китайгородська та Ляшківська ОТГ після отримання відповідних діючих котелень у власність громад уклали з КП «Факел» договори на їх технічне обслуговування та експлуатацію, тобто суб'єкт господарювання з постачання теплової енергії не змінився. Могилівська ОТГ договір з КП «Факел» не укладала.

Також, дослідженням встановлено, що перерахування грошових коштів на рахунки КП «Факел» на відшкодування частини реструктуризованої заборгованості перед НАК «Нафтогаз України», визначеної відповідними рішеннями сесій Царичанської районної ради, не здійснювалось.

Аналогічно, дослідженням встановлено, що рішенням сесії Царичанської районної ради від 09.08.2019 № 448-30/VII, котельня №8 передана Царичанській об'єднаній територіальній громаді з частково демонтованим обладнанням. Вищезазначена котельня знаходиться за адресою: 51000, Дніпропетровська обл., смт. Царичанка, вул. Бутенка, буд. № 7 та здійснювала опалення КЗ «Царичанська ЗОШ I-II ступенів». При цьому, у вищевказаному рішенні умови щодо передачі боргу не передбачені. .

В ході аудиту з метою визначення рівня задоволення якістю наданих КП «Факел» послуг з централізованого теплопостачання, проведене анкетування серед 20 споживачів даних послуг за категорією «бюджетні установи».

Проведеним анкетуванням встановлено, що із чотирьох запропонованих критеріїв оцінки якості послуг з теплопостачання, найбільший відсоток (60%) опитуваних споживачів зазначають, що в цілому задоволені наданими послугами, проте, з певними зауваженнями; 40% опитуваних повністю задоволені наданими послугами.

100% респондентів зазначили, що наданими послугами з теплопостачання забезпечується визначена діючими нормами і правилами температура повітря в приміщеннях - 18° С.

При цьому, анкетуванням визначено, що 100% респондентів частково або в повному обсязі впроваджували відповідні енергозберігаючі заходи.

На питання щодо платіжеспроможності, 45% респондентів відповіли що коштів на оплату послуг з теплопостачання вистачає у повному обсязі, 55% зазначили, що коштів вистачає за умови незначного обмеження споживання даних послуг. Інформація щодо неспроможності оплати послуг навіть за умови жорсткого обмеження споживання послуг з теплопостачання не наведена жодним респондентом.

Щодо оцінки рівня тарифів на послуги з теплопостачання, 95% опитуваних вважають його як «прийнятний», 5% визначили як «високий».

Крім того, 85% респондентів визначають рівень встановленого тарифу відповідним якості наданих послуг з теплопостачання, 15% респондентів не змогли надати відповідь. Оцінки щодо невідповідності встановленого тарифу якості наданих послуг не надано жодним з респондентів.

Під час проведення анкетування, споживачами послуг визначені першочергові проблеми, які необхідно вирішити теплопостачальному підприємству, що свідчить про необхідність підвищення якості його роботи. Так, щодо необхідності здійснення заміни/модернізації обладнання та теплових мереж висловились 11 респондентів, 9 респондентів зазначили необхідність зменшення собівартості послуг. По одному респонденту зазначили необхідність підтримування належної температури повітря в помешканнях впродовж опалювального сезону та вчасний його початок.

Узагальнена анкета споживачів послуг з централізованого теплопостачання у Додатку 10 до звіту.

Враховуючи вищевикладене, прийняття Органом управління неефективних управлінських рішень та недостатній рівень контролю за виконанням власних рішень в частині управління комунальною власністю, призвело до передачі об'єктів спільної власності територіальних громад району в комунальну власність ОТГ з недотриманням умов передачі, визначених у рішеннях сесій Царичанської районної ради та положеннями Закону України «Про теплопостачання» та Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» - без передачі правонаступнику відповідних обсягів боргових зобов'язань.

Крім того, невирішеність питання щодо передачі права власності Царичанській ОТГ на 7-м об'єктів теплопостачання (котелень) та/або КП «Факел», як юридичної особи, які розташовані на території Царичанської ОТГ, при відсутності достатнього обсягу фінансових ресурсів у бюджеті Царичанського району для фінансування заходів на розвиток житлово-комунального господарства а також на забезпечення гарантій за борговими зобов'язаннями КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України», негативно впливає на фінансовий стан Підприємства. Крім того, вищевказане не надає можливості безпосередньо здійснювати контроль за фінансово-господарською діяльністю Підприємства та впливати на тарифну політику громадянам Царичанської ОТГ, колективні потреби яких забезпечує КП «Факел».

Аналіз стану забезпечення населення послугами водопостачання та водовідведення.

Послуги **щодо централізованого водопостачання та водовідведення** надаються комунальним підприємством «Царичанське виробниче об'єднання житлово-комунального господарства» Царичанської районної ради (далі – КП «Царичанське ВО ЖКГ», Підприємство).

На підставі рішення Дніпропетровської обласної ради від 17.08.2012 №327-14/VI «Про деякі питання управління майном, що належить до спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Дніпропетровської області» та рішення Царичанської районної ради від 21.08.2012 №163-17/ VI «Про приймання передачу майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Дніпропетровської області», КП «Царичанське ВО ЖКГ» передано як юридичну особу та її цілісний майновий комплекс до спільної власності територіальних громад Царичанського району.

КП «Царичанське ВО ЖКГ» здійснює свою діяльність на підставі статуту (у новій редакції).

Підприємство засноване на спільній власності територіальних громад сіл, селища Царичанського району та перебуває в управлінні Царичанської районної ради (Орган управління майном).

Відповідно до розділу 2 Статуту, Підприємство створене з метою задоволення потреб населення, підприємств, організацій району в якісній питній воді, для надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Відповідно до п. 3.1 Статуту, для здійснення господарської діяльності Підприємства, утворений статутний фонд у розмірі 20 289 769,82 гривень. Статутний фонд складається з майна Підприємства, яке перебуває у комунальній власності і закріплене за ним на праві господарського відання, а також бюджетних коштів, переданих як внески до статутного фонду.

Станом на 01.09.2019 року, рішенням Царичанської районної ради від 17.05.2019 №427-29/VII внесені зміни до Статуту в частині визначення статутного фонду, який складає 44 255 153,37 грн, що відповідає даним бухгалтерського обліку Підприємства.

Відповідно до п. 5.1 Статуту, майно Підприємства становлять основні фонди та оборотні кошти, а також цінності, які відображаються в самотійному балансі Підприємства.

Здійснюючи право господарського відання, Підприємство володіє, користується та розпоряджається зазначеним майном, вчиняючи щодо нього дії, які не суперечать діючому законодавству України та цьому Статуту.

Розпорядження закріпленим за Підприємством майном здійснюється з дозволу Органу управління майном у порядку, встановленому чинним законодавством України.

Права та обов'язки Підприємства визначені розділом 6 Статуту, у т.ч.:

- Підприємство самотійно планує свою діяльність, визначає стратегію та основні напрямки свого розвитку відповідно до галузевих науково-технічних прогнозів та пріоритетів, кон'юнктури ринку продукції, товарів, робіт, послуг та економічної ситуації;

- при визначенні стратегії господарської діяльності Підприємство повинно враховувати потреби населення та інших споживачів у послугах водопостачання та водовідведення чи інших послугах згідно з договірними зобов'язаннями;

- Підприємство забезпечує своєчасну сплату податків та інших відрахувань відповідно до чинного законодавства України;

- несе відповідальність за результати фінансово-господарської діяльності, виконання взятих на себе зобов'язань за укладеними угодами;

- здійснює будівництво, реконструкцію також капітальний ремонт основних фондів, забезпечує своєчасне освоєння нових виробничих потужностей та об'єктів соціально-культурного побуту;

- Підприємство здійснює бухгалтерський оперативний облік та веде статистичну звітність відповідно до чинного законодавства України. Керівник Підприємства та головний бухгалтер несуть персональну відповідальність за додержання порядку ведення, достовірність обліку і статистичної звітності.

Пунктами 7.2-7.4 Статуту визначено, що управління Підприємством здійснюється керівником, наймання якого здійснюється Органом управління

майном шляхом укладання з ним контракту. Продовження трудових відносин з керівником після закінчення терміну дії контракту можливе на підставі відповідного рішення Органу управління майном шляхом укладення контракту на новий термін.

Керівник Підприємства самостійно вирішує питання діяльності Підприємства за винятком тих, що віднесені до компетенції Органу управління майном.

Керівник Підприємства:

- несе повну відповідальність за стан майна та діяльність Підприємства;
- діє без довіреності від імені Підприємства, представляє його в усіх установах, організаціях, підприємствах;
- розпоряджається коштами та майном відповідно до чинного законодавства України та Статуту;
- укладає угоди, видає довіреності, відкриває рахунки в установах банків;
- несе відповідальність за формування та виконання фінансових планів.

Повноваження Органу управління майном відносно комунальних підприємств, засновниками та власниками яких вони є, визначаються ст.ст. 17, 42-43, 60 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Контракт з керівником КП «Царичанське виробниче об'єднання житлово-комунального господарства» Дніпропетровської обласної ради Дубовиком О.В. був укладений Дніпропетровською обласною радою на термін до 24 жовтня 2012 року.

Після передачі Підприємства зі спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Дніпропетровської області до спільної власності територіальних громад сіл, селища Царичанського району згідно з рішенням сесії районної ради від 21.08.2012 №163-17/VI, 28 серпня 2012 року районною радою був укладений контракт з громадянином Дубовиком О.В. терміном на один рік (по 28 серпня 2013 р.) та згідно з рішенням сесії районної ради від 30.07.2013 №256-24/VI подовжено термін його дії на 5 років (по 28 серпня 2018 року) шляхом укладання з директором додаткової угоди від 30 липня 2013 р.

У подальшому, Органом управління майном, згідно рішення Царичанської районної ради від 26.10.2018 «Про трудові відносини з директором комунального підприємства «Царичанське виробниче об'єднання житлово-комунального господарства», було укладено контракт від 26.10.2018 з директором КП «Царичанське ВО ЖКГ» Дубовиком О.В.

Укладання контракту від 26.10.2018 з директором ВО ЖКГ проведено відповідно до норм Положення про порядок призначення та звільнення керівників підприємств, установ, організацій спільної власності територіальних громад сіл, селища Царичанського району, затвердженого рішенням сесії районної ради від 06.04.2017 № 189-14/VII за поданням профільної постійної комісії районної ради.

Умовами даного Положення передбачено можливість підбору кандидатур на вакантну посаду без конкурсного відбору. Підбір кандидатури на посаду керівника підприємства, що перебуває у спільній власності громад,

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

здійснюється профільною постійною комісією районної ради. Голова цієї комісії вносить голові районної ради подання щодо кандидатури керівника. За результатами підбору кандидатури на заняття вакантної посади виконавчий апарат райради готує проект рішення районної ради з питання призначення керівника, до якого додається пакет документів, у тому числі проект контракту з керівником за типовою формою. Проект контракту з керівником не повинен містити необґрунтованих показників або положень, що суперечать чинному законодавству.

Згідно п. 2.2 Положення, керівник може бути достроково звільнений з посади, а контракт розірваний з ініціативи Органу управління майном, у тому числі за обґрунтованими пропозиціями Царичанської райдержадміністрації, органів місцевого самоврядування:

- у разі систематичного невиконання керівником без поважних причин обов'язків, покладених на нього контрактом та статутних завдань;

- у разі неодноразового грубого порушення керівником законодавства чи обов'язків, передбачених контрактом, в результаті чого для підприємства настали значні негативні наслідки;

- у разі невиконання Підприємством зобов'язань перед бюджетом та Пенсійним фондом зі сплати податків, зборів та обов'язкових платежів, а також – невиконання Підприємством зобов'язань щодо виплати заробітної плати працівникам чи недотримання графіка погашення заборгованості із зазначених платежів;

- за умови недосягнення згоди між Органом управління майном та керівником стосовно показників фінансового плану або показників ефективності використання комунального майна і прибутку підприємства;

- у разі несплати реструктурованої податкової заборгованості протягом трьох місяців при наявності вини керівника;

- у разі допущення зростання обсягів простроченої кредиторської заборгованості;

- у разі неподання Органу управління майном річного фінансового плану підприємства;

- у разі, якщо протягом трьох звітних кварталів календарного року спостерігається зростання обсягів дебіторської заборгованості підприємства, яке за загальним підсумком зазначених кварталів не супроводжується відповідним зростанням обсягів реалізації продукції підприємства;

- у разі неподання Органу управління майном квартальної та річної фінансової звітності;

- визнання Підприємства таким, що має податковий борг є обов'язковою підставою для розірвання контракту.

Аналогічно норми дострокового звільнення керівника зазначені у п. 5.3 контракту від 26.10.2018, укладеному з директором ВО ЖКГ.

Відповідно до пунктів 8.1-8.3, 8.5 Статуту, основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності Підприємства є прибуток.

Чистий прибуток Підприємства, який залишається після відшкодування матеріальних витрат, витрат на оплату праці, оплату відсотків за кредитами банків, податків та інших обов'язкових платежів до бюджету, залишається у повному його розпорядженні й використовується на розвиток Підприємства.

Прибуток також використовується Підприємством на відшкодування витрат, пов'язаних з діяльністю згідно з відповідними умовами колективного договору, інших витрат Підприємства відповідно чинного законодавства України.

Фонд оплати праці Підприємства створюється у розмірі, що визначається згідно з чинним законодавством України. Джерелом коштів на оплату праці є частина доходу, одержаного в результаті його господарської діяльності.

Джерелом формування фінансових ресурсів Підприємства є прибуток, амортизаційні відрахування, благодійні внески підприємств, організацій, громадян та інші надходження, включаючи централізовані капітальні вкладення, кредити, дотації, субсидії.

Протягом періоду, що підлягав аудиту, Підприємство показувало збитковий результат фінансово-господарської діяльності, а саме: за 2016 рік – збиток склав 130,8 тис. грн, за 2017 рік – 199,3 тис. грн, за 2018 рік – 836,00 тис. грн, за 8 місяців 2019 року – 1 563,9 гривень. Значне зростання збитків в 2019 році спостерігається не по основній діяльності (водопостачання та водовідведення), а по ремонтній групі за рахунок збільшення витрат через нарахування амортизації у сумі 974,33 тис. грн. одномоментно на отриману від Дніпропетровської обласної ради спецтехніку у кількості 6 одиниць загальною вартістю 29485,32 тис. гривень. Зокрема, за результатами основної діяльності Підприємства з водопостачання та водовідведення за 8 місяців 2019 року одержано збиток в загальній сумі 121,9 тис. гривень.

Слід зазначити, що фінансовими планами Підприємства на 2016-2019 роки, затвердженими Органом управління, передбачена прибуткова діяльність КП «Царичанське ВО ЖКГ», а саме: за 2016 рік – чистий прибуток у розмірі 14,9 тис. грн, за 2017 рік – 36,5 тис. грн, за 2018 рік – 13,8 тис. гривень. Фінансовим планом Підприємства на 2019 рік передбачено одержання прибутку в сумі в сумі 38,2 тис. гривень.

Довідково: Відповідно до частини 10 статті 78 Господарського кодексу, особливості господарської діяльності комунальних унітарних підприємств визначаються відповідно до вимог, встановлених цим Кодексом щодо діяльності державних комерційних або казенних підприємств, а також інших вимог, передбачених законом (діяльність державних комерційних та казенних підприємств регламентуються статтями 74-77 Господарського кодексу).

Так, частиною 2 статті 75 та частиною 8 статті 77 Господарського кодексу визначено, що основним плановим документом державного комерційного підприємства є фінансовий план, відповідно до якого підприємство отримує доходи і здійснює видатки, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій протягом року відповідно до установчих документів. Порядок розподілу та використання прибутку (доходу) казенного підприємства визначається фінансовим планом, який затверджується у порядку, встановленому статтею 75 цього Кодексу для державних комерційних підприємств.

Рішенням Царичанської районної ради від 06.04.2017 № 189-14/VII затверджений «Порядок складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів комунальних підприємств, органом управління яких є районна рада» (далі - Порядок).

Даним порядком передбачено, що фінансовий план підприємства має відображати очікувані фінансові результати в плановому році, джерела формування коштів та напрями їх використання з метою забезпечення діяльності і розвитку підприємства та виконання його зобов'язань з урахуванням затвердженої виробничої програми підприємства на плановий рік. У разі зменшення чистого прибутку порівняно з прогностичними показниками поточного року, підприємство обов'язково подає обґрунтування причин такого зменшення.

Контроль за своєчасним складанням фінансових планів підприємств, а також за виконанням показників затверджених фінансових планів здійснює орган управління цими підприємствами. Відповідальність за достовірність звітних показників, обґрунтованість планових показників та виконання показників затверджених фінансових планів несуть керівники підприємств.

Отже, затвердженим Порядком Орган управління визнає чистий прибуток одним із критеріїв оцінки діяльності підпорядкованих підприємств.

Відповідно до статті 17 Закону України від 21.05.1997 №280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі – Закон №280) [9], відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.

Статтею 24 Господарського кодексу визначені особливості управління господарською діяльністю у комунальному секторі економіки.

Так, управління господарською діяльністю у комунальному секторі економіки здійснюється через систему організаційно-господарських повноважень територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо суб'єктів господарювання, які належать до комунального сектора економіки і здійснюють свою діяльність на основі права господарського відання або права оперативного управління.

Правовий статус окремого суб'єкта господарювання у комунальному секторі економіки визначається уповноваженими органами управління відповідно до вимог цього Кодексу та інших законів.

Органи місцевого самоврядування несуть відповідальність за наслідки діяльності суб'єктів господарювання, що належать до комунального сектора економіки, на підставах, у межах і порядку, визначених законом.

Згідно із частиною 3 статті 62 Господарського кодексу передбачено, що Підприємство, якщо законом не встановлено інше, діє на основі статуту або модельного статуту.

Як уже зазначалось вище, пунктом 8.1 Статуту передбачено, що основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності Підприємства є прибуток.

Таким чином, зростання збитковості фінансово-господарської діяльності Підприємства за період, що підлягав аудиту, суперечить напрямкам господарської та соціальної діяльності Підприємства, визначеним у Статуті, а також положенням, викладеним у «Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів комунальних підприємств, органом управління яких є районна рада» в частині здійснення контролю за виконанням показників затверджених фінансових планів Органом управління.

Відповідно до фінансової звітності та пояснювальних записок до фінансових звітів Підприємства, при здійсненні основного виду господарської діяльності, КП «Царичанське ВО ЖКГ» експлуатує 22 свердловини, 4 каналізаційні насосні станції, 9 водонапірних башт.

З 22-х свердловин, що входять до складу системи водопостачання Підприємства, 18-ть розташовані на території смт. Царичанка, 2-і одиниці – в межах с. Прядівка та 2-і одиниці - в межах с. Бабайківка. На час проведення аудиту, вищевказані населенні пункти входять до складу Царичанської ОТГ.

Кількість агрегатів підкачування – 5-ть одиниць.

Загальна протяжність водопровідних мереж – 67,9 км.

Каналізаційна система Підприємства розташована в смт.Царичанка та складається з самопливних каналізаційних колекторів Д-110/150 мм та напірної каналізації Д-150 мм, чотирьох каналізаційних насосних станцій і очисних споруд каналізації у вигляді полів фільтрації. Загальна протяжність каналізаційних мереж – 16,8 км. Кількість абонентів, що отримують послуги з водовідведення – 765.

Крім того, КП «Царичанське ВО ЖКГ» надаються послуги з вивезення та захоронення твердих побутових відходів (далі- ТВП) та інші послуги (транспортні послуги, проведення ремонтних робіт тощо).

Проте, основним джерелом доходів Підприємства є доходи від основного виду діяльності - водопостачання та водовідведення (близько 65% доходів від реалізації продукції).

Згідно із техніко-економічними показниками виробничо-господарської діяльності Підприємства, наданими на запит, від надання послуг водопостачання та водовідведення за 2016 рік реалізовано води - 189,3 т.м.куб., у тому числі: населенню – 170,9 т.м.куб., бюджетним установам – 11,80 т.м.куб., іншим споживачам – 6,6 т.м.куб.; відведено стічних вод - 45,4 т.м.куб., в тому числі: населенню – 33,9 т.м.куб., бюджетним установам – 9,6 т.м.куб., іншим споживачам – 1,9 т.м.куб.

Отримано доходу від надання послуг з водопостачання та водовідведення за 2016 рік на загальну суму 2 750,10 тис. грн, в тому числі від: населення – 727,90 тис. грн; бюджетних установ, організацій – 740,10 тис. грн; інших споживачів – 212,50 тис. грн; субсидії та відшкодування пільг – 1 071,60 тис. грн.

Отже, у загальній сумі отриманого доходу від наданих послуг з водопостачання та водовідведення, надходження із бюджету у вигляді пільг та субсидій становлять 39% .

За результатами основної діяльності Підприємства з водопостачання та водовідведення за 2016 рік одержано збиток в загальній сумі 538,9 тис.грн.

За 2017 рік реалізовано води – 197,2 т.м.куб., у тому числі: населенню – 178,2 т.м.куб., бюджетним установам та організаціям - 12,7 т.м.куб., іншим споживачам – 6,3 т.м.куб.; відведено стічних вод – 47,3 т.м.куб., у тому числі: населенню – 34,9 т.м.куб., бюджетним установам та організаціям – 10,5 т.м.куб., іншим споживачам – 1,9 т.м.куб.

Отримано доходу від надання послуг з водопостачання та водовідведення за 2017 рік на загальну суму 3 531,10 грн, в тому числі від: населення - 1 001,5 тис.грн; бюджетних установ, організацій – 820,7 тис.грн; інших споживачів – 177,8 тис.грн; субсидії та відшкодування пільг – 1 531,0 тис.грн.

У загальній сумі отриманого доходу від наданих послуг водопостачання та водовідведення, надходження із бюджету у вигляді пільг та субсидій становлять 43,4%.

За результатами основної діяльності Підприємства з водопостачання та водовідведення за 2017 рік одержано збиток в загальній сумі 729,3 тис.грн. Розмір збитку від надання послуг з водопостачання та водовідведення за 2017 рік у порівнянні з попереднім періодом збільшився на 35%.

За 2018 рік реалізовано води – 192,7 т.м.куб., у тому числі: населенню – 172,9 т.м.куб., бюджетним установам та організаціям - 12,3 т.м.куб., іншим споживачам – 7,5 т.м.куб.; відведено стічних вод – 44,4 т.м.куб., у тому числі: населенню – 32,2 т.м.куб., бюджетним установам та організаціям – 9,9 т.м.куб., іншим споживачам – 2,3 т.м.куб.

Отримано доходу від надання послуг водопостачання та водовідведення за 2018 рік на загальну суму 3 668,70 грн, в тому числі від: населення - 1 946,6 тис.грн; бюджетних установ, організацій – 726,6 тис.грн; інших споживачів – 212,7 тис.грн; субсидії та відшкодування пільг – 782,8 тис.грн.

У загальній сумі отриманого доходу від наданих послуг водопостачання та водовідведення, надходження із бюджету у вигляді пільг та субсидій становлять 21,3%.

За результатами основної діяльності Підприємства з водопостачання та водовідведення за 2018 рік одержано збиток в загальній сумі 894,37 тис.грн.

Розмір збитку від надання послуг з водопостачання та водовідведення за 2017 рік у порівнянні з попереднім періодом збільшився на 23%.

За 8 місяців 2019 року реалізовано води – 123,5 т.м.куб., у тому числі: населенню – 108,0 т.м.куб., бюджетним установам та організаціям - 9,2 т.м.куб., іншим споживачам – 6,3 т.м.куб.; відведено стічних вод – 27,2 т.м.куб., у тому числі: населенню – 19,1 т.м.куб., бюджетним установам та організаціям – 6,7 т.м.куб., іншим споживачам – 1,4 т.м.куб.

Отримано доходу від надання послуг водопостачання та водовідведення за 8 місяців 2019 року на загальну суму 3 015,00 грн, у тому числі від:

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

населення - 1 841,9 тис.грн; бюджетних установ, організацій – 786,3 тис.грн; інших споживачів – 221,5 тис.грн; субсидії та відшкодування пільг – 165,3 тис.грн.

У загальній сумі отриманого доходу від наданих послуг водопостачання та водовідведення, надходження із бюджету у вигляді пільг та субсидій становлять 5,5%. Зменшення питомої ваги пільг та субсидій пояснюється введенням готівкової монетизації.

За результатами основної діяльності Підприємства з водопостачання та водовідведення за 8 місяців 2019 року одержано збиток в загальній сумі 121,9 тис.грн.

Розмір збитку від надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення за 8 місяців 2019 року зменшився у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року (777,2 тис.грн) у 6 разів.

На зменшення збитковості основного виду діяльності Підприємства значною мірою вплинуло підвищення тарифів.

Відповідно з наданими КП «Царичанське ВО ЖКГ» розрахунків собівартості середньозваженого тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення, вартість послуг складає:

2016 рік - з водопостачання – 14.58 грн/м.куб (з ПДВ), з водовідведення – 35,30 грн/м.куб (з ПДВ);

При цьому, рішенням сесії Царичанської районної ради 27.04.2016 №59-6/VII затверджені наступні тарифи (введені в дію з 16.05.2016 року):

з водопостачання - для населення – 13,81 грн; для бюджетних установ та інших споживачів – 26,18 грн;

з водовідведення - для населення – 13,19 грн; для бюджетних установ – 59,20 грн; для інших споживачів – 35,30 грн.

До введення вищезазначених тарифів, Підприємством здійснювалась реалізація послуг за тарифами, затвердженими рішенням виконавчого комітету Царичанської районної ради від 12.07.2010 №119 (із змінами від 29.09.2011 №137), які складали:

з водопостачання - для населення – 5,83 грн; для бюджетних установ та інших споживачів – 26,18 грн;

з водовідведення - для населення – 8.28 грн; для бюджетних установ та інших споживачів – 59.20 грн.

Слід зазначити, що до складових вищевказаного тарифу не включався податок на додану вартість.

Таким чином, встановлений тариф на водопостачання для населення на 5.6 % нижче розрахункового ; для бюджетних установ та інших споживачів – на 79.6 % більше від розрахункового.

Тариф з водовідведення для населення на 63% менший розрахункового; для бюджетних установ – на 67,7% більше та для інших споживачів на рівні розрахункового.

2017 рік - собівартість розрахункового тарифу на послуги з водопостачання – 16,38 грн/м.куб. (з ПДВ), з водовідведення - 36,36 грн/м.куб (з ПДВ);

Рішенням сесії Царичанської районної ради від 06.04.2017 №207-14/VII відкориговано тариф на водопостачання для населення, який склав 14,99 грн. Тарифи з водопостачання для інших категорій споживачів а також тарифи на водовідведення залишилися на рівні 2016 року.

Тобто, встановлений тариф на водопостачання для населення нижче від розрахункового на 8,5%, для бюджетних установ та інших споживачів – на 57% більше розрахункового.

Тариф з водовідведення для населення на 62% менший, ніж розрахунковий; для бюджетних установ та інших споживачів більше на 28 % розрахункового.

2018 рік – собівартість середньозваженого тарифу послуг з водопостачання - 20,05 грн/м.куб (з ПДВ), з водовідведення - 36,36 грн/м.куб (з ПДВ).

Рішенням Царичанської районної ради 19.12.2018 №390-27/VII тариф на водопостачання для всіх категорій споживачів затверджений у розмірі 20,05 грн.

При цьому, тариф на водовідведення для бюджетних установ і організацій а також для інших споживачів затверджений у значно вищому розмірі від розрахункового – 115,85 грн/м.куб (або на 218,7% від середньозваженого тарифу). Тариф для населення встановлено у розмірі 13,19 грн/м.куб.

Отже, Підприємством протягом 2018 року реалізовувались послуги для населення з водовідведення та водопостачання за тарифами, затвердженими у 2017 році:

- з водопостачання для населення - 14,99 грн, що є меншим на 25% від середньозваженого тарифу; для бюджетних установ та інших споживачів – 26,18 грн, що є більшим за середньозважений тариф на 30,6%;

- з водовідведення для населення – 13,81 грн; (що менше на 62% від середньозваженого); для бюджетних установ та інших споживачів – 26,18 грн (що менше на 28% від середньозваженого).

Також, аудиторським дослідженням встановлено, що Державним підприємством «Розрахунковий центр послуг» Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства (далі – ДП «Центр послуг») для КП «Царичанське ВО ЖКГ» здійснено розрахунок економічно обґрунтованих планових витрат і тарифів на водопостачання та водовідведення.

Згідно наданого ДП «Центр послуг» (код ЄДРПОУ 21537419) висновку від 29.05.2018 №60/05-18, рівень економічно обґрунтованих планових витрат КП «Царичанське ВО ЖКГ» на 2018 рік складає:

- на послуги з централізованого водопостачання – 4 113,42 тис. грн, або 18,74 грн без ПДВ на 1м.куб;

- на послуги з централізованого водовідведення – 2 055,28 грн, або 37,712 грн без ПДВ на 1м.куб.

Тобто, економічно обґрунтований рівень планових витрат Підприємства, який розрахований ДП «Центр послуг», є більшим на 20% від затвердженого на 2018 рік тарифу на послуги з водопостачання для населення та меншим на 40% від тарифу, встановленого для бюджетних установ та інших споживачів. З водовідведення – більшим на 63,4% від затвердженого тарифу для населення та на 30,6% від тарифу для бюджетних установ та інших споживачів.

8 місяців 2019 року – фактична собівартість послуг з водопостачання - 23,49 грн/м.куб (з ПДВ), з водовідведення - 43,51 грн/м.куб (з ПДВ).

Необхідно зазначити, що у ході проведення дослідження Підприємством було надано аудиторській групі Акт від 29.10.2018 № 2939/9-18 Головного управління Держпродспоживслужби в Дніпропетровській області, складений за результатами позапланового заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання КП «Царичанське ВО ЖКГ» вимог законодавства у сфері формування, встановлення та застосування державних регульованих цін.

Під час перевірки досліджувалися питання повноти та правильності врахування витрат підприємства у вартість послуг з водопостачання та водовідведення по заробітній платі з нарахуваннями, матеріальні витрати, спецодяг, загально виробничі та адміністративні витрати, витрати на збут, на охорону праці тощо.

В ході вищезазначеної перевірки Головним управлінням Держпродспоживслужби в Дніпропетровській області було розраховано планований тариф (з урахуванням результатів перевірки), який мав становити (з ПДВ) – 20,05 грн/м.куб на водопостачання та 36,36 грн/м.куб на водовідведення.

Таким чином, рішенням Царичанської районної ради 19.12.2018 №390-27/VII тариф на водопостачання для всіх категорій споживачів затверджений у розмірі 20,05 грн, що є меншим на 14,5 % від середньозваженого тарифу.

Тариф на водовідведення, затверджений цим же рішенням, складає для населення у розмірі 13,9 грн, що є меншим на 68% від середньозваженого тарифу. При цьому, тариф на водовідведення для бюджетних установ і організацій а також для інших споживачів затверджений у значно вищому розмірі від розрахункового – 115,85 грн (або у 2,6 рази).

Аналіз затверджених рішеннями сесій Царичанської районної ради тарифів свідчить, що від'ємна розбіжність між встановленими тарифами для населення та середньозваженими тарифами, розрахованими Підприємством, тримається на рівні від 8,5% до 25% з водопостачання та від 58% до 68% за водовідведення.

При цьому, найбільше тарифне навантаження, особливо з вартості послуг з водовідведення, припадає на бюджетні установи та організації. Проте, встановлені тарифи для бюджетних споживачів не мають значного впливу на покриття витрат з різниці у тарифах, оскільки питома вага даних споживачів за послугами з водовідведення складає менше 7%, за послугами з водовідведення

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

– в середньому 22%. Одночасно, питома вага населення серед споживачів послуг з водопостачання складає біля 90%, з водовідведення – на рівні 75%.

Враховуючи вищевикладене, встановлені тарифи та несвоєчасність їх затвердження, не покривають собівартість наданих послуг з водопостачання та водовідведення, що, в свою чергу, не сприяє покращенню фінансового стану Підприємства.

Враховуючи соціальну гостроту питання тарифної політики щодо житлово-комунальних послуг, а також з метою визначення рівня задоволення якістю наданих КП «Царичанське ВО ЖКГ» послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, в ході аудиту проведено анкетування серед 50 споживачів даних послуг.

Проведеним анкетуванням встановлено, що майже всі респонденти (98%) обізнані з тим, яке підприємство надає послуги з водопостачання та водовідведення в смт. Царичанка.

Із чотирьох запропонованих критеріїв оцінки якості, найбільший відсоток (66%) опитуваних громадян зазначають, що в цілому задоволені наданими послугами, проте, з певними зауваженнями; 30% опитуваних повністю задоволені наданими послугами і лише 4% респондентів зазначають, що скоріше незадоволені якістю наданих послуг.

На питання щодо платоспроможності, 40% респондентів відповіли що коштів на оплату послуг з водопостачання та водовідведення вистачає, 52% зазначили, що коштів вистачає за умови незначного обмеження споживання даних послуг та 8% опитуваних зазначили, що вистачає за умови жорсткого обмеження споживання даних послуг. Слід зазначити, що приладами обліку водопостачання забезпечені 86% від опитуваних.

Щодо наявності заборгованості з оплати послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, більшість респондентів - 62 % зазначили про відсутність такої. «Іноді виникає» – зазначили 36% та лише 2% опитуваних відповіли на дане питання ствердно.

Одним із чинників, які не надають можливість сплачувати за послуги з водопостачання та водовідведення, 11 осіб (або 58% від респондентів, які визнали наявність заборгованості), зазначили низький рівень зарплати або пенсії.

Щодо оцінки рівня тарифів на послуги з водопостачання та водовідведення, 26% опитуваних вважають його як «високий», 74% визначили як «прийнятний».

Крім того, 36% респондентів визначають рівень встановленого тарифу відповідним якості наданих послуг з водопостачання та водовідведення, 2% надали негативну відповідь, 62% респондентів не змогли надати відповідну оцінку.

Під час проведення анкетування, споживачами послуг визначені першочергові проблеми, які необхідно вирішити водопостачальному підприємству. Слід зазначити, що більшість респондентів визначали більше,

ніж по 2-ї пропозиції, що свідчить про необхідність підвищення якості послуг, які надаються споживачам.

Так, щодо здійснення заміни старих водопроводів та обладнання висловились 43 респонденти, 16 осіб зазначили необхідність зменшення кількості аварій. Впровадження заходів щодо забезпечення безперервної подачі води визначили 4 особи. Щодо покращення якості води зазначили 15 осіб. За необхідність зменшення собівартості послуг висловились 4 особи.

Крім того, проведене анкетування висвітлює, що громадяни смт. Царичанка не відчують себе власниками комунального майна. Так, на поставлене питання щодо власника водопостачального підприємства, 24 особи (або 48%) респондентів назвали районну раду, 3 особи (або 6%) зазначили виконком об'єднаної територіальної громади, 22 особи (або 44%) не змогли відповісти на питання та лише 1 респондент (або 2%) зазначив, що водопостачальне підприємство належить всім мешканцям смт. Царичанка.

Узагальнена анкета споживачів послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в смт. Царичанка у Додатку 11 до звіту.

Крім того, дослідженням встановлено, що значний негативний вплив на фінансовий стан Підприємства має наявність кредиторської заборгованості, яка протягом періоду, що підлягав аудиту, мала негативну тенденцію до збільшення.

Так, обсяг кредиторської заборгованості складав: станом на 01.01.2016 року – 1 636,8 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 339,7 тис. грн; станом на 01.01.2017 року – 1 816,8 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 580,7 тис. грн; станом на 01.01.2018 року – 1 924,2 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 674,3 тис. грн; станом на 01.01.2019 року – 2 952,3 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 841,1 тис. грн; станом на 01.09.2019 року – 3 327,1 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 648,8 тис. гривень.

Отже, кредиторська заборгованість Підприємства станом на 01.09.2019 року у порівнянні з 01.01.2016 року збільшилась вдвічі.

При цьому, протягом досліджуваного періоду спостерігалась тенденція і до збільшення дебіторської заборгованості.

Так, обсяг дебіторської заборгованості складав: станом на 01.01.2016 року – 573,0 тис. грн, у т.ч. по розрахунках із споживачами – 387,3 тис. грн; станом на 01.01.2017 року - 784,9 тис. грн, у т.ч. із споживачами – 524,8 тис. грн; станом на 01.01.2018 року – 711,4 тис. грн, у т.ч. із споживачами – 647,2 тис. грн; станом на 01.01.2019 року – 779,6 тис. грн, у т.ч. із споживачами – 740,2 тис. грн; станом на 01.09.2019 року – 973,8 тис. грн, у т.ч. із споживачами – 907,1 тис. гривень. Збільшення заборгованості частково пояснюється введенням готівкової монетизації по пільгах та субсидіях.

У порівнянні з початком періоду, що підлягав дослідженню, дебіторська заборгованість за послуги водопостачання та водовідведення збільшилася майже на 70%.

При цьому, обсяг дебіторської заборгованості складає лише 28% від обсягу кредиторської заборгованості.

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

Дослідженням встановлено, що значний обсяг кредиторської заборгованості Підприємства складає заборгованість із сплати податку на додану вартість (далі - ПДВ), яка утворилась до моменту передачі КП «Царичанське ВО ЖКГ» до спільної власності територіальних громад Царичанського району (2012 рік).

Так, відповідно до Довідки про заборгованість КП «Царичанське ВО ЖКГ» до передавального балансу (б/н, б/д), підписаної членами інвентаризаційної комісії, загальна сума кредиторської заборгованості на час передачі Підприємства складала 1 298,0 тис. грн, з яких заборгованість із сплати ПДВ, плати за надра та екологічного податку складала в загальній сумі 851,1 тис.грн.

Підприємство зареєстроване платником податків у Головному управлінні ДПС у Дніпропетровській області, Кам'янське управління, Царичанська ДПП. Дата взяття на облік - 14.10.1998 № 238.

За наданою Підприємством інформацією про сплату податку на додану вартість із вироблених в Україні (товарів, послуг) згідно даних електронного кабінету платника податків, станом на 01.01.2016 року недоїмка щодо сплати ПДВ складала 1 569 669,45 грн, з яких 235 877,82 грн (або 15%) складають штрафні санкції.

За 2016 рік органом податкової служби нараховано до сплати 527 347,72 грн, з яких 429 823,33 грн (або 81,5%) – штрафні санкції. Протягом 2016 року Підприємством сплачено 501 142,14 грн.

Станом на 01.01.2017 року загальна сума заборгованості зі сплати ПДВ складала 2 025 698,25 грн, з яких 662 789,82 грн (32,7%) штрафи та пені.

Нараховано за 2017 рік податкового боргу в сумі 763 920,37 грн, з яких пеня складає 423 421,17 грн (55,4%).

Сплачено Підприємством податкового боргу протягом 2017 року коштів в сумі 733 449,00 грн.

Станом на 01.01.2018 року 2 479 590,79 грн, з яких 1 047 592,04 грн (або 42%) складає пеня.

Протягом 2018 року податковими органами здійснено нарахувань в загальній сумі 673 488,82 грн, з яких сума пені складає 103 085,30 грн (15%).

За 2018 рік Підприємством здійснено розрахунків зі сплати боргових зобов'язань в загальній сумі 515 204,05 грн.

Станом на 01.01.2019 року складає 2 740 960,86 грн, з яких сума пені складає 873 122,87 грн (31,9%).

За 8 місяців 2019 року нараховано 555 855,74 грн, з яких сума пені складає 42 019,26 грн (7,6%).

Сплачено Підприємством коштів на погашення боргу в загальній сумі 158 528,73 грн.

Станом на 01.09.2019 року заборгованість складає 3 180 307,13 грн, у т.ч. пеня – 841 543,60 грн, або 26,4 % від загальної суми боргу.

Враховуючи вищевикладене, заборгованість із сплати ПДВ за період з 01.01.2016 по 31.08.2019 року збільшилась вдвічі.

Аналізом проведених розрахунків по сплаті ПДВ встановлено, що на сплату штрафних санкцій та пені витрачається більше 50% від сплачених коштів. Так, всього за досліджуваний період нараховано податкових зобов'язань в загальній сумі 2 520 612,65 грн, з яких 998 349,06 грн (40%) – сума штрафних санкцій та пені. Підприємством сплачено за відповідний період зобов'язань зі сплати ПДВ в загальній сумі 1 908 323,92 грн (близько 76% від загальної суми зобов'язань).

Тобто, Підприємством не забезпечується сплата поточних податкових зобов'язань, що в свою чергу, призводить до додаткових нарахувань штрафних санкцій та пені та унеможливорює погашення податкового боргу у повному обсязі.

Слід зазначити, що контролюючим органом перед Царичанською районною радою неодноразово порушувалось питання щодо прийняття рішень, направлених на погашення податкового боргу КП «Царичанське ВО ЖКГ».

Так, наприклад, у поданні Головного управління ДФС у Дніпропетровській області від 05.12.2017 №37070/04-36-17-09-05 зазначено, що на виконання вимог ст. 88,89 Податкового кодексу України від 02.12.2010 №2755-VI [***] (далі – Податковий кодекс) та у зв'язку з несплатою у встановлені строки грошового зобов'язання, проведено опис майна Підприємства у податкову заставу на загальну суму 2 603,9 тис. гривень. Зазначене майно шість разів виставлялось на торги та не було реалізоване у зв'язку з відсутністю попиту.

Внаслідок вищевикладеного, ГУ ДФС у Дніпропетровській області звернулось до Царичанської районної ради як до Органу управління КП «Царичанське ВО ЖКГ» із поданням щодо прийняття рішення з наступного:

- виділення коштів місцевого бюджету на сплату податкового боргу;
- затвердження плану досудової санації, який передбачає погашення податкового боргу в повному обсязі;
- ліквідації боржника та призначення ліквідаційної комісії;
- прийняття сесією районної ради рішення про порушення справи про банкрутство боржника.

Листом від 13.03.2018 №3-7/2-01 Царичанською районною радою повідомлено контролюючий орган про запроваджені заходи на вирішення питання щодо погашення податкового боргу КП «Царичанське ВО ЖКГ». При цьому, вказані заходи направлені на вирішення питання на законодавчому рівні та не враховують запропоновані контролюючим органом заходи.

Так, вищевказаним листом зазначено, що на сесії Царичанської районної ради прийнято рішення про направлення звернення депутатів районної ради VII скликання до Комітету Верховної ради України з питань податкової та митної політики, Комітету Верховної ради України з питань будівництва, містобудування та житлово-комунального господарства, Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства, Дніпропетровської обласної ради, Департаменту житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної державної

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

адміністрації. Звернення направлені з пропозицією сприяння у внесенні змін до законодавства України в частині здійснення реструктуризації (розстрочення/відстрочення) боргів минулих років з податку на додану вартість по підприємствах житлово-комунального господарства.

Одночасно Царичанська районна рада звернулася до контролюючого органу з проханням надати роз'яснення щодо можливості Підприємства скористатися правом розстрочення/реструктуризації податкового боргу.

Листом 29.04.2018 №21895/10/04-56-17-09-16 ГУ ДФС у Дніпропетровській області надані роз'яснення щодо застосування режиму розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків із посиланням на норми статті 100 Податкового кодексу на наказу Міністерства доходів і зборів України від 10.10.2013 №574 «Про затвердження Порядку розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків» та із пропозицією звернення щодо розстрочення/відстрочення податкового боргу за наявності відповідних підстав.

При цьому, питання щодо розстрочення (відстрочення) податкового боргу КП «Царичанське ВО ЖКГ» на час завершення аудиту не вирішено, оскільки застосування ст.. 100 ПКУ передбачає розстрочення лише боргу за останні 12 місяців та сплату відсотків, що погіршить фінансовий стан ВО ЖКГ.

Черговим поданням від 31.05.2018 №3792/9/04-36-17-02-14 ГУ ДФС у Дніпропетровській області звернулось до Голови Царичанської районної ради з пропозицією щодо прийняття рішення з погашення податкового боргу КП «Царичанське ВО ЖКГ» шляхом впровадження заходів, визначених у попередньому поданні, а саме: виділення коштів місцевого бюджету на сплату податкового боргу; затвердження плану досудової санації; ліквідації платника податків; прийняття рішення про порушення справи про банкрутство боржника.

Крім того, контролюючим органом у вищевказаному поданні із посиланням на норми пункту 96.4 статті 96 Податкового кодексу зазначено, що у разі виникнення у державного або комунального підприємства податкового боргу є підставою для розірвання трудового договору (контракту) з керівником такого підприємства.

Аналогічні положення викладені у контракті від 26.10.2018 б/н (далі - Контракт), укладеному Царичанською районною радою (Орган правління майном) в особі голови районної ради Горбачової С.А. з директором КП «Царичанське ВО ЖКГ» Дубовиком О.В. Так, абзацами 4, 15 пункту 5.3 Контракту передбачено, що керівник може бути достроково звільнений з посади, а цей контракт розірваний з ініціативи Органу управління майном, у тому числі за обґрунтованими пропозиціями Царичанської райдержадміністрації, органів місцевого самоврядування:

- у разі невиконання Підприємством зобов'язань перед бюджетом та Пенсійним фондом зі сплати податків, зборів та обов'язкових платежів, а також – невиконання Підприємством зобов'язань щодо виплати заробітної плати

працівникам чи недотримання графіка погашення заборгованості із зазначених платежів;

- визнання Підприємства таким, що має податковий борг є обов'язковою підставою для розірвання контракту.

Крім того, правами та обов'язками Підприємства, визначеними у розділі 6 Статуту, передбачено, що Підприємство забезпечує своєчасну сплату податків та інших відрахувань відповідно до чинного законодавства України. Пунктом 7.4 Статуту визначено, що Керівник Підприємства несе повну відповідальність за стан майна та діяльність Підприємства.

При цьому, незважаючи на норми чинного законодавства, Контракту та Статуту, пропозиції контролюючого органу, заходи щодо розірвання Контракту з директором КП «Царичанське ВО ЖКГ» Дубовиком О.В. Органом управління не здійснювались.

На вищезазначене подання 20.08.2018 №3-20-28 Царичанською районною радою повідомлено контролюючий орган про розгляд питання щодо пошуку та реалізації шляхів погашення податкового боргу КП «Царичанське ВО ЖКГ» на 25 сесії районної ради, що відбулась 27.08.2018 року а також про розгляд питання стосовно збільшення тарифів на послуги з централізованого постачання, що сприятиме покращенню фінансового стану підприємства.

Слід зазначити, що впровадження заходів, запропонованих вищевказаними поданнями Головного управління ДФС у Дніпропетровській області видаються проблемними з наступного.

1) Виділення коштів місцевого бюджету на сплату податкового боргу не надається можливим внаслідок фінансової неспроможності здійснення таких видатків та при наявній тенденції до значного зменшення надходжень до бюджету, що зумовлено процесом децентралізації.

2) Прийняття рішення щодо порушення справи про банкрутство/ліквідації КП «Царичанське ВО ЖКГ» також не видається можливим, оскільки Підприємство є монопольним надавачем послуг з централізованого водопостачання та водовідведення на території Царичанської ОТГ. Таким чином, припинення діяльності та ліквідація Підприємства призведе до порушення гарантованих державою прав споживачів у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, що визначені статтею 7 Закону України від 10.01.2002 №2918-III «Про питну воду та питне водопостачання» [***]. Відсутність питної води в житлових будинках, медичних установах, навчальних закладах тощо, призведе до ускладнення санітарно-епідемічної ситуації у регіоні та, відповідно, до значного соціального напруження.

Враховуючи вищевикладене, неефективні управлінські рішення щодо впровадження заходів стосовно погашення (розстрочення/реструктуризації) податкового боргу, а також відсутність фінансових ресурсів у бюджеті Царичанського району на покриття такого боргу, погіршує фінансовий стан Підприємства, та як наслідок, може призвести до втрати суб'єкта господарювання шляхом визнання його банкрутом.

Крім того, дослідженням встановлено, що на час проведення аудиту не вирішене питання щодо передачі КП «Царичанське ВО ЖКГ» у власність Царичанської селищної ради.

Так, відповідно до частини 2 пункту 10 Прикінцевих та перехідних положень Закону №280 [***] майно, що передане у комунальну власність областей і районів, а також набуто на інших законних підставах, є спільною власністю територіальних громад сіл, селищ, міст, управління яким відповідно до Конституції України [***] здійснюють районні та обласні ради або уповноважені ними органи. Відчуження зазначеного майна здійснюють лише за рішенням власника або уповноваженого ним органу.

Частиною 3 пункту 10 Прикінцевих та перехідних положень вищезазначеного Закону №280 [***] передбачено, що за пропозицією сільських, селищних, міських рад районні, обласні ради повинні приймати рішення про передачу у комунальну власність відповідних територіальних громад окремих об'єктів, спільної власності територіальних громад, які знаходяться на їх території і задовольняють колективні потреби виключно цих територіальних громад.

Враховуючи, що КП «Царичанське ВО ЖКГ» надає послуги виключно мешканцям Царичанської об'єднаної територіальної громади та на підставі рішення сесії Царичанської селищної ради від 21.06.2017 року № 530-24/VII, на ім'я голови Царичанської районної ради головою Царичанської селищної ради направлено звернення від 26.06.2017 №719/2-7 щодо вирішення питання стосовно передачі будівель, споруд та індивідуального майна, яке знаходиться у спільній власності територіальних громад сіл, селищ Царичанського району та закріплене за КП «Царичанське ВО ЖКГ» до комунальної власності Царичанської селищної громади.

В обґрунтування необхідності здійснення передачі майна, вищевказаним зверненням зазначені наступні чинники:

- надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення виключно мешканцям Царичанської громади;
- безоплатне використання окремого майна, що знаходиться у власності Царичанської селищної громади (насоси, сміттевоз, контейнери для сміття тощо);
- надання Царичанською селищною радою фінансової підтримки Підприємству протягом 2016-2017 років.

Крім того, у даному зверненні зазначено, що відсутність права власності Царичанської ОТГ по відношенню до Підприємства, не надає можливості:

- ефективно здійснювати контроль за фінансовою дисципліною та обґрунтованістю тарифів на житлово-комунальні послуги;
- приймати участь в міжнародних проектах та програмах та, відповідно, отримувати зовнішню фінансову допомогу на розвиток сфери ЖКГ;
- проводити розширення мережі абонентів та модернізацію матеріально-технічної бази;

- запровадити міжмуніципальне співробітництво об'єднаних територіальних громад (Царичанська, Могилівська, Ляшківська громади).

Слід зазначити, що вищевказане звернення щодо передачі лише комунального майна, не відповідає нормам частини 3 статті 8 Закону №157 [***], якими визначено, що об'єднана територіальна громада є правонаступником не лише всього майна територіальних громад, що об'єдналися, **а також їх прав та обов'язків.**

Як наслідок, здійснення такої передачі комунального майна у власність Царичанської селищної ради всупереч нормам частини 3 статті 8 Закону №157, призведе до втрат державного бюджету у вигляді непогашених боргових зобов'язань Підприємства, які станом на 01.09.2019 року складають 3 327,1 тис. грн. та які не мають відповідного ліквідного забезпечення.

Питання, порушені у вищезазначеному зверненні, були розглянуті 12.07.2017 року на спільному засіданні постійних комісій районної ради з питань екології, природних ресурсів, благоустрою та житлово-комунального господарства та з питань промисловості, будівництва, енергетики, транспорту та зв'язку.

Відповідно до витягу з протоколу від 12.07.2017 №11/15, за результатами проведеного засідання прийнято рішення щодо не внесення даного питання на розгляд чергової сесії Царичанської районної ради.

Царичанська районна рада листом від 14.07.2017 №4-15/2-10 повідомила Царичанського селищного голову про прийняте рішення із зазначенням ризиковості операції щодо передачі лише майна Підприємства, яке призведе до його банкрутства. При цьому, Органом управління запропоновано здійснити передачу КП «Царичанське ВО ЖКГ» виключно як юридичну особу разом з цілісним майновим комплексом.

Слід зазначити, що нормами частини 3 пункту 10 Прикінцевих та перехідних положень Закону №280 [***] визначено, що рішення про передачу у комунальну власність відповідних територіальних громад окремих об'єктів спільної власності, приймається органами місцевого самоврядування лише за пропозицією сільських, селищних, міських рад.

Отже, не вирішеність питання щодо передачі права власності на КП «Царичанське ВО ЖКГ» при відсутності достатнього обсягу ресурсів у бюджеті району для фінансування заходів на розвиток житлово-комунального господарства, негативно впливає на фінансовий стан Підприємства та розвиток сфери ЖКГ. Крім того, не надає можливості безпосередньо здійснювати контроль за фінансово-господарською діяльністю Підприємства та впливати на тарифну політику мешканцям Царичанської ОТГ, виключно колективні потреби яких забезпечує КП «Царичанське ВО ЖКГ».

З метою запобігання погіршення фінансового стану Підприємства, що виникло в результаті затвердження тарифів нижче економічно обґрунтованих, (так звана різниця в тарифах), та забезпечення населення належними житлово-комунальними послугами, з бюджету Царичанського району протягом 2016-2018 років перераховано внесків до статутного фонду КП «Царичанське ВО

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

ЖКГ» на загальну суму 897,00 тис.грн (у т.ч.: у 2016 році – 347,0 тис. грн, у 2017 році – 70,0 тис.грн, у 2018 році – 480,0 тис.грн).

Кошти наданої підтримки надходили у рамках місцевих програм - *Програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства Царичанського району на 2011-2016 роки та Програми щодо надання фінансової підтримки комунальним підприємствам (установам), що належать до спільної власності територіальних громад сіл, селища Царичанського району, на 2013-2018 роки* (далі - Програми).

Використання коштів вищезазначених Програм визначені за напрямками - на виплату заробітної плати; на здійснення видатків на оплату послуг з розрахунку економічно обґрунтованих планових витрат і тарифів на водовідведення та водопостачання; на придбання основних засобів. Очікуваним кінцевим результатом виконання Програм мало бути покращення фінансового стану підприємств комунальної власності.

При цьому, як показало дослідження, значного впливу на покращення фінансового стану комунального підприємства, на зменшення збитковості та зменшення обсягу заборгованості по розрахунках з бюджетом, надання фінансової допомоги у вигляді внесків до статутного капіталу КП «Царичанське ВО ЖКГ», не мало.

Враховуючи вищевикладене, прийняття Органом управління неефективних управлінських рішень щодо впровадження заходів стосовно погашення (розстрочення/реструктуризації) податкового боргу, встановлення тарифів, що не покривають собівартість наданих послуг з водопостачання та водовідведення та несвоєчасність їх затвердження а також недостатній рівень контролю за фінансово-господарською діяльністю Підприємства та відсутність достатнього обсягу фінансових ресурсів у бюджеті Царичанського району для фінансування заходів на розвиток житлово-комунального господарства, погіршує фінансовий стан КП «Царичанське ВО ЖКГ», та як наслідок, може призвести до втрати суб'єкта господарювання шляхом визнання його банкрутом.

Одночасно, не вирішеність питання щодо передачі права власності на КП «Царичанське ВО ЖКГ» при наявній тенденції до значного зменшення надходжень до бюджету Царичанського району, негативно впливає на фінансовий стан Підприємства та розвиток сфери житлово-комунального господарства. Крім того, вищезазначене не надає можливості безпосередньо здійснювати контроль за фінансово-господарською діяльністю Підприємства та впливати на тарифну політику мешканцям Царичанської ОТГ, виключно колективні потреби яких забезпечує КП «Царичанське ВО ЖКГ».

Проаналізувавши доходи та видатки бюджету району, аудиторська група констатувала недостатнє забезпечення ресурсами його основних галузей.

З огляду на вищевикладене, **проблемою аудиту визначено питання:** чи існують резерви збільшення ресурсної бази місцевих бюджетів району для подальшого їх спрямування на задоволення потреб громадян району, які

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

фактори перешкоджають населенню Царичанського району отримувати якісні і в повному обсязі соціальні гарантії та послуги?

Гіпотеза 1. Запроваджена система управління наявними матеріальними ресурсами територіальних громад району та невикористання усіх наявних можливостей і резервів приводить до втрат доходів місцевими бюджетами.

Гіпотеза підтверджується.

Земля є одним із головних ресурсів життєдіяльності суспільства, слугує територіальною основою для всіх видів діяльності людини та є виробничим фактором багатьох галузей. В умовах нинішньої земельної реформи надходження від операцій з земельними ресурсами є одним із головних джерел наповнення місцевих бюджетів.

Статтею 144 Конституції України встановлено, що органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на певній території.

Крім того визначено, що органи місцевого самоврядування наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.

Відповідно до вимог ст. 142 Конституції України, п. 3 ст. 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад адміністративно-територіальних одиниць України, є матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування.

Статтею 206 «Земельного кодексу України» від 25.10.2001 №2768-III (далі – Земельний кодекс) встановлено, що використання землі в Україні є платним. Об'єктом плати за землю є земельна ділянка. Плата за землю справляється відповідно до закону.

Отже, орендна плата за користування земельною ділянкою є одним з видів формування доходної частини загального фонду бюджету, надходження від продажу землі - спеціального фонду.

За даними статистичної звітності форми № 6-зем «Звіт про наявність земель та розподіл їх за власниками землі, землекористувачами, угіддями та видами економічної діяльності», станом на 01.01.2016 загальна площа земель Царичанського району складала 90293 га, з них:

- землі сільськогосподарського призначення – 78842.1 га;
- землі житлової та громадської забудови всього – 576.7 га (в т.ч. землі під житловою забудовою – 414 га, землі промисловості – 23.95 га, землі комерційного призначення – 32.9 га, землі громадського призначення – 105.85 га);
- землі лісогосподарського призначення – 6706.26 га;
- землі водного фонду – 4427.98 га.

З усіх земель:

- землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення – 674,5 га;

- землі рекреаційного призначення – 64,49 га;
- землі історико-культурного призначення – 69,65 га.

Слід зазначити, що відповідно до наказу Державної служби статистики України від 19.08.2015 №190 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Державного комітету статистики України від 05 листопада 1998 року № 377 «Про затвердження форм державної статистичної звітності з земельних ресурсів та Інструкції з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, 2-зем)» на даний час державна статистична звітність про наявність земель та розподіл їх за власниками землі, землекористувачами, угіддями та видами економічної діяльності не складається. Останній раз статистична звітність надавалася станом на 01.01.2016. Тому, для аналізу стану використання земельних ресурсів райдержадміністрації використовувались дані державної статистичної звітності форми № 6-зем станом на 01.01.2016.

За результатами державного фінансового аудиту встановлено, що в управлінні та розпорядженні земельним фондом, яке здійснюють місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, існують проблеми, що негативно позначаються на ефективності використання земель та призводять до недоотримання місцевими бюджетами фінансових ресурсів. Зокрема, встановлено:

Прорахунки при управлінні землею територіальних громад району

Згідно з чинним законодавством в сфері земельних відносин, повноваження з укладання договорів оренди земель поза межами населених пунктів здійснюють центральні органи виконавчої влади з питань земельних ресурсів у галузі земельних відносин та його територіальні органи, у межах населених пунктів місцеві ради. Крім того, загальний нагляд за використанням земель покладено на державні органи земельних ресурсів, а функцію контролю за нарахуванням і внесенням плати за землю надано податковим органам.

Надання юридичним та фізичним особам земельних ділянок у користування, укладання договорів оренди земельних ділянок, затвердження права користування ними та відмов у наданні в оренду земельної ділянки здійснювалося відповідно до Земельного кодексу [5], Закону України від 06.10.98 №161-XIV «Про оренду землі» [16] та реєструвалися в установленому чинним законодавством порядку. Укладені договори оренди землі загалом відповідають типовій формі договору оренди землі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2004 №220 «Про затвердження типового договору оренди землі» [45].

Під час аудиту опрацьовано інформацію Головного управління Держгеокадастру у Дніпропетровській області, яка надійшла до Східного офісу Держаудитслужби листом від 19.09.2019 №11-4-0.63-7043/2-19. Згідно наданої інформації у періоді, що досліджується, на території Царичанського району діяло 16 договорів оренди земельних ділянок державної власності

сільськогосподарського призначення, розташованих за межами населених пунктів, укладених Царичанською РДА з юридичними та фізичними особами.

Лист Головного управління Держгеокадастру у Дніпропетровській області у Додатку 12 до Звіту.

Згідно з листом Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру від 14.12.2015 №ДС-22-28-0.13-17122/23-15 Головному управлінню Держгеокадастру у Дніпропетровській області, до якого з 01.01.2013 року перейшли повноваження щодо розпорядження земельними ділянками сільськогосподарського призначення, рекомендовано переглядати діючі договори оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності на предмет строку дії договорів оренди та розміру орендної плати на рівні 8% нормативної оцінки та пропонувати орендарям внести зміни до діючих договорів.

Так, згідно наданої інформації, із 16 діючих договорів, ставки орендної плати менше 8% діє за 7 договорами.

Отже, за умови врахування орендарями рекомендації Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру в частині внесення змін до договорів оренди по збільшенню розміру орендних ставок для земель сільськогосподарського призначення на рівні 8% нормативної оцінки, додаткові надходження районного та сільських бюджетів **щороку склали б щонайменше близько 83,5 тис. грн**, а саме: **35,7 тис. грн** – за 7 договорами оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення в межах населених пунктів (Новопідкрязська сільська рада – 5 договорів на загальну суму 17,87 тис. грн. та Цибульківська сільська рада – 2 договори на суму 17,84 тис. грн) та **47,8 тис. грн.** – за 7 договорами оренди земельних ділянок за межами населених пунктів (розрахунок проведено вибірково за окремими договорами оренди).

Розрахунки додаткових надходжень орендної плати внаслідок внесення змін до договорів оренди в частині збільшення орендної плати до 8% нормативної оцінки землі у Додатках 13, 14 до Звіту.

За даними Кам'янського управління ГУ ДПС в Дніпропетровській області заборгованість з орендної плати за землю підприємств по Царичанському району, станом на 01.09.2019 склала 199,99 тис. грн, у тому числі по підприємствам, платежі яких враховуються в дохідній частині зведеного бюджету Царичанського району – 20,56 тис. грн, за розрахунками з юридичними особами – 9,36 тис. грн, з фізичними особами - 11,2 тис. грн

Інформація Кам'янського управління ГУ ДПС в Дніпропетровській області про обсяги недоїмки до місцевих бюджетів щодо орендної плати юридичними та фізичними особами у Додатку 15 до Звіту.

Отже, втрати місцевих бюджетів від несвоєчасної сплати орендної плати за 2019 рік складають **20,56 тис. гривень.**

Підсумовуючи викладене, аудиторська група дійшла висновку, що неефективне управління наявними земельними ресурсами територіальної громади та невикористання існуючих можливостей щодо мобілізації

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

фінансових надходжень призвело до втрат доходів місцевих бюджетів на загальну суму 20,56 тис. гривень. За умови вжиття органами влади та місцевого самоврядування району відповідних заходів у сфері використання землі місцеві бюджети матимуть можливість щорічно отримувати 83,5 тис. гривень.

Гіпотеза 2. Політика організації створених комунальних підприємств та їх фінансово-господарська діяльність не забезпечує мету їх утворення – надання послуг, отримання прибутку та наповнення бюджету.

Гіпотеза підтверджується.

Комунальні підприємства є складовою фінансового забезпечення стабільного розвитку території, економічною основою місцевого самоврядування, призначені для вирішення житлово-комунальних проблем населення, питання їх існування залишаються актуальними. За умови забезпечення ефективного функціонування комунальних підприємств вони стають донорами місцевого бюджету, за рахунок фінансових ресурсів комунальних підприємств формується певна частка дохідної частини фінансових ресурсів місцевих органів влади. Але, як свідчить практика, комунальні підприємства ще не можуть функціонувати без бюджетної підтримки.

Царичанська районна рада є засновником 3 комунальних підприємств та 1 комунальної установи, а саме: комунальне підприємство Царичанської районної ради «Факел» (далі за текстом – КП «Факел», Підприємство), комунальне підприємство «Царичанське виробниче об'єднання житлово-комунального господарства» Царичанської районної ради (далі за текстом – КП «ВОЖКГ», Підприємство), комунальне підприємство «Царичанська друкарня» Царичанської районної ради та комунальна установа «Царичанський районний трудовий архів» Царичанської районної ради.

На сьогодні в районі житлово-комунальне господарство, враховуючи його фінансовий стан, є найбільш технічно відсталою галуззю з багатьма проблемами, які останнім часом загострилися через заборгованість по сплаті податків, брак обігових кошів і відсутність інвестицій у галузь, підприємствами експлуатуються основні засоби, зношення яких досягло понад 50%.

Послуги у сфері житлово-комунального господарства на території району надаються 2 комунальними підприємствами: комунальним підприємством «Царичанське виробниче об'єднання житлово-комунального господарства» Царичанської районної ради (далі - КП «ВОЖКГ» ЦРР) та комунальним підприємством Царичанської районної ради «Факел».

Послуги з постачання теплової енергії споживачам Царичанського району надаються комунальним підприємством Царичанської районної ради «Факел», (далі – КП «Факел», Підприємство).

Відповідно до п.1.7 Статуту, Підприємство приймає на баланс та обслуговує майно, передане йому Власником. Майно, що є у користуванні,

володінні та розпорядженні Підприємства, належить йому на правах повного господарського відання.

Власник не несе відповідальності за зобов'язаннями Підприємства. Підприємство не несе відповідальності за зобов'язаннями Власника (п. 1.8).

Статутний фонд Підприємства складається з майна Підприємства, яке перебуває у комунальній власності і закріплене за ним на праві господарського відання. Пунктом 5.1 Статуту, статутний фонд підприємства визначений у розмірі 1 025 458,00 гривень. Змінами, внесеними рішенням Царичанської районної ради від 27.04.2018 №427-29/VII зменшено розмір статутного фонду до обсягу 963 888,38 гривень.

Зменшення обсягу статутного фонду обумовлено передачею 3-х одиниць об'єктів теплопостачання (котелень) у власність об'єднаним територіальним громадам (далі - ОТГ), вартість яких складає: об'єкт, переданий до Ляшківської ОТГ - 13 315,54 грн; об'єкт, переданий до Могилівської ОТГ - 18 097,54 грн; об'єкт, переданий до Китайгородської ОТГ - 30 156,54 грн.

Всього на час проведення аудиту, у Підприємства налічується 21 споживач.

Із вищевказаних 21 споживача, 18 споживачів (або 86%) знаходяться на території Царичанської ОТГ.

Станом на 01.01.2016 року, на балансі Підприємства обліковувалось 12-ть котелень, що постачали тепло на об'єкти споживачів, які розташовані на території Царичанського району та, в подальшому, на території 4-х утворених об'єднаних територіальних громад – Царичанської, Ляшківської, Китайгородської та Могилівської. За період, що підлягав аудиту, 2-і котельні виведені з експлуатації (котельня №21, розташована в с. Новопідкряж та котельня №16, розташована в с. Прядівка).

Впровадження реформи децентралізації влади та утворення об'єднаних територіальних громад надало значної актуальності питанню передачі об'єктів спільної власності територіальних громад району в комунальну власність ОТГ.

Основні правові підстави передачі об'єктів спільної власності територіальних громад району в комунальну власність ОТГ визначені положеннями Закону №280) [9] та Бюджетного кодексу [3].

Відповідно до частини 2 пункту 10 Прикінцевих та перехідних положень Закону №280, майно, передане до комунальної власності областей і районів, а також набуто на інших законних підставах, є спільною власністю територіальних громад сіл, селищ, міст, управління яким відповідно до ч. 4 статті 140 Конституції України [1], здійснюють районні та обласні ради або уповноважені ними органи. Відчуження зазначеного майна здійснюється лише за рішенням власника або уповноваженого ним органу.

Частиною 3 пункту 10 Прикінцевих та перехідних положень Закону №280 [9] передбачено, що за пропозицією сільських, селищних, міських рад районні, обласні ради повинні приймати рішення про передачу до комунальної власності відповідних територіальних громад окремих об'єктів спільної власності

територіальних громад, які знаходяться на їх території і задовольняють колективні потреби виключно цих територіальних громад.

Відносини, що виникають у процесі добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст, а також добровільного приєднання до об'єднаних територіальних громад, регулюються Законом України від 05.02.2015 № 157-VII «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [29] (далі – Закон №157).

Частиною 3 статті 8 Закону №157 визначено, що об'єднана територіальна громада є правонаступником всього майна, прав та обов'язків територіальних громад, що об'єдналися, з дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною такою об'єднаною територіальною громадою.

Дослідженням встановлено, що виробничі та допоміжні потужності КП «Факел» знаходяться на території Царичанської, Ляшківської, Китайгородської та Могилівської об'єднаних територіальних громад а також на території с. Новопідкряж Царичанського району та задовольняють колективні потреби виключно цих територіальних громад, як то визначено частиною 3 пункту 10 Прикінцевих та перехідних положень Закону №280.

Дослідженням встановлено, що із 12-ти об'єктів теплопостачання (котелень) протягом періоду, що підлягав дослідженню, 4-ри котельні рішеннями сесій Царичанської районної ради на звернення відповідних сільських та селищних рад були передані у власність ОТГ.

Так, рішеннями сесій Царичанської районної ради надані дозволи на передачу 3-х котелень за умови виділення коштів сільських бюджетів на погашення частини реструктуризованої заборгованості КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України» за спожитий природний газ, а саме:

- Могилівській сільській територіальній громаді передано будівлю котельні з обладнанням та іншим майном, розташовану за адресою: с. Могилів, вул. Костичева, 1а, яка опалює Могилівську ЗОШ I-III ступенів за умови виділення коштів сільського бюджету на погашення частини реструктуризованої заборгованості у розмірі 383 808,54 грн (рішення від 12.04.2017 № 209-14/VII);

- Ляшківській сільській раді передано будівлю котельні з обладнанням та іншим майном, розташовану за адресою: с. Ляшківка, вул. Центральна, 3, яка опалює Ляшківську ЗОШ I-III ступенів та за умови виділення коштів сільського бюджету на погашення частини реструктуризованої заборгованості у розмірі 243 966,44 грн або 6,2% загальної суми боргу (рішення від 14.02.2017 № 173-13/VII із змінами від 12.04.2017 № 210-14/VII);

- Китайгородській об'єднаній територіальній громаді передано будівлю котельні з обладнанням та іншим майном, розташовану за адресою: с. Китайгород, вул. Шкільна, 1, яка опалює Китайгородську ЗОШ I-III ступенів за умови передачі до районного бюджету субвенції на погашення частини реструктуризованої заборгованості у розмірі 358 882,16 грн або 8,05 % загальної суми боргу (рішення від 16.02.2018 № 307-22/VII).

***Довідково:** частиною 3 статті 22 Закону України «Про теплопостачання» від 02.06.2005 №2633-IV (далі – Закон №2633) [28] передбачено, що у разі, якщо суб'єкту господарювання надано в користування (оренду, концесію, управління тощо) цілісний майновий комплекс (індивідуально визначене майно) з вироблення теплової енергії, такий суб'єкт стає правонаступником за борговими зобов'язаннями з оплати спожитих енергоносіїв та послуг з їх транспортування і постачання, що виникли у суб'єкта господарювання, який раніше використовував зазначене майно (володів або користувався ним).*

Слід зазначити, що Підприємством було здійснено розрахунок боргових зобов'язань КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України» (далі – Розрахунок реструктуризованої заборгованості) у розрізі котелень по кількості реалізованого ними тепла за період 01.01.2011 по 31.03.2017 (з дати виникнення боргових зобов'язань, обсяг яких зафіксований НАК «Нафтогаз України», по дату прийняття першого рішення щодо передачі об'єктів теплопостачання). На підставі вищезазначеного розрахунку була визначена у вищевказаних рішеннях сесій Царичанської районної ради частка заборгованості, яка передбачена до відшкодування відповідними ОТГ.

Розрахунок розподілу боргових зобов'язань КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України», що утворились станом на 01.07.2016 року та не були погашені до 31.12.2016 року у розрізі котелень, що передавались у власність об'єднаним територіальним громадам, наведено у Додатку 16 до звіту.

Згідно з наданими до аудиту документами, вищевказані об'єкти теплопостачання були передані відповідним об'єднаним територіальним громадам. При цьому, передача боргових зобов'язань не підтверджується будь-якими документами, наданими до аудиту (актами приймання-передачі, бухгалтерськими довідками, оборотно-сальдовими відомостями тощо).

Також, дослідженням встановлено, що перерахування грошових коштів на рахунки КП «Факел» на відшкодування частини реструктуризованої заборгованості перед НАК «Нафтогаз України», визначеної відповідними рішеннями сесій Царичанської районної ради, не здійснювалось.

Як пояснює в наданому інтерв'ю директор КП «Факел» Баршак Ю.О., актами приймання-передачі було передано майно у власність ОТГ згідно з рішеннями районної ради про передачу майна, а обсяги боргових зобов'язань пропонувалось передбачити у видатках сільських бюджетів ОТГ на відповідний рік [***].

Дослідженням встановлено, що вищевказаними ОТГ перерахування грошових коштів до бюджету Царичанського району на відшкодування частки реструктуризованої заборгованості, обсяг якої визначений рішеннями сесій Царичанської районної ради, також не здійснювалось.

Контроль за виконанням вищевказаних рішень покладено на постійну комісію Царичанської районної ради з питань промисловості, будівництва, енергетики, транспорту і зв'язку.

Таким чином, недостатній рівень контролю за виконанням рішень Власника призвів до передачі індивідуально визначеного майна з вироблення теплової енергії (котелень) з недотриманням умов передачі, визначених у рішеннях сесій Царичанської районної ради та всупереч положенням,

визначеним Законом України «Про теплопостачання» в частині передачі правонаступникам відповідних обсягів боргових зобов'язань, призвело до завищення кредиторської заборгованості КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України» за спожитий природний газ на загальну суму **986 657,14 грн**, з яких **660 437,08 грн** - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада.

Як наслідок, вищевказане значно обмежило можливості КП «Факел» в частині спрямування фінансових ресурсів на власний розвиток. Крім того, унеможливило зменшення обсягу боргових зобов'язань, гарантом по яких є Царичанська районна рада та покриття яких не забезпечено відповідними фінансовими ресурсами.

Також, дослідженням встановлено, що рішенням сесії Царичанської районної ради від 09.08.2019 № 448-30/VII, котельня №8 передана Царичанській об'єднаній територіальній громаді з частково демонтованим обладнанням. Вищезазначена котельня знаходиться за адресою: 51000, Дніпропетровська обл., смт. Царичанка, вул. Бутенка, буд. № 7 та здійснювала опалення КЗ «Царичанська ЗОШ І-ІІ ступенів». При цьому, у вищевказаному рішенні умови щодо передачі боргу не передбачені.

Проте, беручи до уваги факт передачі вищевказаної котельні як не цілісний майновий комплекс або індивідуально визначене майно з вироблення теплової енергії, слід зазначити, що до моменту передачі Царичанській ОТГ вищезазначеного об'єкту, ним здійснювалось опалення КЗ «Царичанська ЗОШ І-ІІ ступенів». Тобто, вартість спожитого природного газу даним об'єктом теплопостачання також присутня у боргових зобов'язаннях перед НАК «Нафтогаз України», та розрахунки по яких здійснюються одноосібно КП «Факел».

Слід зазначити, що частиною 3 статті 8 Закону №157 визначено, що об'єднана територіальна громада є **правонаступником всього майна, прав та обов'язків територіальних громад,** що об'єдналися, з дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною такою об'єднаною територіальною громадою.

Відповідно, Царичанська ОТГ при набутті права власності на передане Царичанською районною радою майно, набуває також відповідні зобов'язання, у тому числі ті, що утворились у КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України».

Таким чином, прийняття Царичанською районною радою неефективного управлінського рішення в частині передачі вищезазначеної котельні у власність Царичанській ОТГ з недотриманням вимог Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» без передачі правонаступнику відповідних обсягів боргових зобов'язань перед НАК «Нафтогаз України» за спожитий природний газ, призвело до завищення кредиторської заборгованості КП «Факел» на загальну суму **144 328,21 грн**, з яких **100 922,84 грн** - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада.

Розрахунок частки боргових зобов'язань КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України», що утворились станом на 01.07.2016 року та не були погашені до 31.12.2016 року за котельнею №8, переданою у власність Царичанській ОТГ наведено у Додатку 16 до звіту.

Слід зазначити, що за інформацією, наданою Органом управління, пропозиції стосовно передачі ще 7-х об'єктів теплопостачання (котелень), які розташовані на території Царичанської ОТГ та/або КП «Факел», як юридичної особи, до Царичанської районної ради не надходили.

При цьому, нормами частини 3 пункту 10 Прикінцевих та перехідних положень Закону №280 [9] визначено, що рішення про передачу у комунальну власність відповідних територіальних громад окремих об'єктів спільної власності, приймається органами місцевого самоврядування лише за пропозицією сільських, селищних, міських рад.

Таким чином, рішення щодо передачі відповідних об'єктів теплопостачання та/або КП «Факел» як юридичної особи у власність Царичанської ОТГ, на час проведення аудиту Органом управління не приймалось.

Дослідженням встановлено, що на час проведення аудиту найбільш суттєвим чинником незадовільного фінансового стану КП «Факел» є наявність боргових зобов'язань перед НАК «Нафтогаз України» за спожитий природний газ що утворились станом на 01.07.2016 року та не були погашені до 31.12.2016 року, гарантом за частиною яких виступила Царичанська районна рада. Одночасно, критичне зменшення доходної частини місцевого бюджету (зумовлене процесами децентралізації), унеможливорює забезпечення виконання боргових зобов'язань гарантом у разі невиконання Підприємством умов Договору №210/1/1730.

Враховуючи вищевикладене, а також той факт, що Підприємством здійснюється погашення заборгованості за спожитий природний газ, яка сформувалась до утворення на території Царичанського району об'єднаних територіальних громад, вбачається за доцільне здійснити розподіл боргових зобов'язань Підприємства перед НАК «Нафтогаз України» з урахуванням норм частини 3 статті 8 Закону №157, якою визначено, що об'єднана територіальна громада є правонаступником не лише всього майна територіальних громад, що об'єдналися, **а також їх прав та обов'язків.**

Таким чином, розподіл боргових зобов'язань Підприємства перед НАК «Нафтогаз України» між правонаступниками комунального майна з урахуванням норм Закону №157, дозволить зменшити борговий тиск на КП «Факел» на загальну суму 3 398 040,44 грн (у т.ч. 2 614 335,82 грн - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада), а саме:

- за об'єктами теплопостачання, розташованими на території Царичанської ОТГ – 2 794 240,77 грн (у т.ч. 1 953 898,74 грн - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада);

- за об'єктами теплопостачання, розташованими на території Китайгородської ОТГ – 253 364,26 грн (у т.ч. 221 459,13 грн - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада);

- за об'єктами теплопостачання, розташованими на території Ляшківської ОТГ – 136 185,24 грн (у т.ч. 170 594,39 грн - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада);

- за об'єктами теплопостачання, розташованими на території Могилівської ОТГ – 214 250,18 грн (у т.ч. 268 383,56 грн - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада).

За об'єктом теплопостачання, що розташований на території Царичанського району в с. Новопідкряж (котельня №21) та яка на час проведення аудиту є законсервованою, правонаступник боргових зобов'язань в сумі 220 945,53 грн (т.ч. 136 321,95 грн - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада) визначиться після завершення процесу об'єднання територіальних громад. Враховуючи вищевикладене, до загальної суми обсягу розподілених боргових зобов'язань, частка суми боргу за вищевказаним об'єктом теплопостачання, не враховувалась.

Слід зазначити, що розрахунок розподілу боргових зобов'язань Підприємства перед НАК «Нафтогаз України» між правонаступниками комунального майна здійснювався з урахуванням терміну утворення ОТГ та часу створення їх юридичних осіб – виконавчих комітетів відповідних рад, які відповідно до частини 1 статті 51 Закону №280 є виконавчими органами сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради та утворюються відповідною радою на строк її повноважень.

Розрахунок розподілу боргових зобов'язань КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України», що утворились станом на 01.07.2016 року та не були погашені до 31.12.2016 року у розрізі котелень з урахуванням дати утворення ОТГ, наведено у додатку 17 до звіту.

Враховуючи вищевикладене, прийняття Органом управління неефективних управлінських рішень та недостатній рівень контролю за виконанням власних рішень в частині управління комунальною власністю, призвело до передачі об'єктів спільної власності територіальних громад району в комунальну власність ОТГ з недотриманням умов передачі, визначених у рішеннях сесій Царичанської районної ради та положеннями Закону України «Про теплопостачання» та Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» - без передачі правонаступнику відповідних обсягів боргових зобов'язань. Зазначене призвело до завищення кредиторської заборгованості КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України» за спожитий природний газ на загальну суму 1 130 985,35 грн, з яких 761 359,98 грн - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада.

Як наслідок, вищевказане значно обмежило можливості КП «Факел» в частині спрямування фінансових ресурсів на власний розвиток. Крім того, унеможливило зменшення обсягу боргових зобов'язань, гарантом по яких є

Царичанська районна рада та покриття яких не забезпечено відповідними фінансовими ресурсами бюджету Царичанського району.

Крім того, невирішеність питання щодо передачі права власності Царичанській ОТГ на 7-м об'єктів теплопостачання (котелень) та/або КП «Факел», як юридичної особи, які розташовані на території Царичанської ОТГ, при відсутності достатнього обсягу фінансових ресурсів у бюджеті Царичанського району для фінансування заходів на розвиток житлово-комунального господарства а також на забезпечення гарантій за борговими зобов'язаннями КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України», негативно впливає на фінансовий стан Підприємства. Крім того, вищевказане не надає можливості безпосередньо здійснювати контроль за фінансово-господарською діяльністю Підприємства та впливати на тарифну політику громадянам Царичанської ОТГ, колективні потреби яких забезпечує КП «Факел».

Також, за умови прийняття управлінського рішення щодо розподілу боргових зобов'язань КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України» між правонаступниками комунального майна з урахуванням норм Закону №157, дозволить зменшити борговий тиск на КП «Факел» на загальну суму 3 398 040,44 грн, у тому числі обсяг боргових зобов'язань в сумі 2 614 335,82 грн, гарантом по яких є Царичанська районна рада при відсутності достатнього обсягу фінансових ресурсів у бюджеті Царичанського району.

Послуги щодо централізованого водопостачання та водовідведення надаються комунальним підприємством «Царичанське виробниче об'єднання житлово-комунального господарства» Царичанської районної ради (далі – КП «Царичанське ВО ЖКГ», Підприємство).

Відповідно до п. 3.1 Статуту, для здійснення господарської діяльності Підприємства, утворений статутний фонд у розмірі 20 289 769,82 гривень. Статутний фонд складається з майна Підприємства, яке перебуває у комунальній власності і закріплене за ним на праві господарського відання, а також бюджетних коштів, переданих як внески до статутного фонду.

Станом на 01.09.2019 року, рішенням Царичанської районної ради від 17.05.2019 №427-29/VII внесені зміни до Статуту в частині визначення статутного фонду, який складає 44 255 153,37 грн, що відповідає даним бухгалтерського обліку Підприємства.

Відповідно до п. 5.1 Статуту, майно Підприємства становлять основні фонди та оборотні кошти а також цінності, які відображаються в самостійному балансі Підприємства.

Розпорядження закріпленим за Підприємством майном здійснюється з дозволу Органу управління майном у порядку, встановленому чинним законодавством України.

Пунктами 7.2-7.4 Статуту визначено, що управління Підприємством здійснюється керівником, наймання якого здійснюється Органом управління майном шляхом укладання з ним контракту. Продовження трудових відносин з керівником після закінчення терміну дії контракту можливе на підставі

відповідного рішення Органу управління майном шляхом укладення контракту на новий термін.

Керівник Підприємства самостійно вирішує питання діяльності Підприємства за винятком тих, що віднесені до компетенції Органу управління майном та несе повну відповідальність за стан майна та діяльність Підприємства.

Відповідно до пунктів 8.1-8.3, 8.5 Статуту, основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності Підприємства є прибуток.

Джерелом формування фінансових ресурсів Підприємства є прибуток, амортизаційні відрахування, благодійні внески підприємств, організацій, громадян та інші надходження, включаючи централізовані капітальні вкладення, кредити, дотації, субсидії.

Протягом періоду, що підлягав аудиту, Підприємство показувало збитковий результат фінансово-господарської діяльності, а саме: за 2016 рік – збиток склав 130,8 тис. грн, за 2017 рік – 199,3 тис.грн, за 2018 рік – 836,00 тис.грн, за 8 місяців 2019 року – 1 563,9 гривень. Значне зростання збитків в 2019 році спостерігається не по основній діяльності (водопостачання та водовідведення), а по ремонтній групі за рахунок збільшення витрат через нарахування амортизації у сумі 974,33 тис.грн. одночасно на отриману від Дніпропетровської обласної ради спецтехніку у кількості 6 одиниць загальною вартістю 29485,32 тис.гривень. Зокрема, за результатами основної діяльності Підприємства з водопостачання та водовідведення за 8 місяців 2019 року одержано збиток в загальній сумі 121,9 тис.гривень.

Слід зазначити, що фінансовими планами Підприємства на 2016-2019 роки, затвердженими Органом управління, передбачена прибуткова діяльність КП «Царичанське ВО ЖКГ», а саме: за 2016 рік – чистий прибуток у розмірі 14,9 тис. грн, за 2017 рік – 36,5 тис. грн, за 2018 рік – 13,8 тис. грн. Фінансовим планом Підприємства на 2019 рік передбачено одержання прибутку в сумі 38,2 тис. гривень.

Таким чином, зростання збитковості фінансово-господарської діяльності Підприємства майже за період, що підлягав аудиту, суперечить напрямкам господарської та соціальної діяльності Підприємства, визначеним у Статуті, а також положенням, викладеним у «Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів комунальних підприємств, органом управління яких є районна рада» в частині здійснення контролю за виконанням показників затверджених фінансових планів Органом управління.

На зменшення збитковості основного виду діяльності Підприємства значною мірою вплинуло підвищення тарифів.

Відповідно з наданими КП «Царичанське ВО ЖКГ» розрахунків собівартості середньозваженого тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення, вартість послуг складає:

2016 рік - з водопостачання – 14,58 грн/м.куб (з ПДВ), з водовідведення – 35.30 грн/м.куб (з ПДВ);

При цьому, рішенням сесії Царичанської районної ради 27.04.2016 №59-6/VII затверджені наступні тарифи (введені в дію з 16.05.2016 року):

з водопостачання - для населення – 13,81 грн; для бюджетних установ та інших споживачів – 26,18 грн;

з водовідведення - для населення – 13,19 грн; для бюджетних установ – 59,20 грн; для інших споживачів – 35,30 грн.

До введення вищезазначених тарифів, Підприємством здійснювалась реалізація послуг за тарифами, затвердженими рішенням виконавчого комітету Царичанської районної ради від 12.07.2010 №119 (із змінами від 29.09.2011 №137), які складала:

з водопостачання - для населення – 5,83 грн; для бюджетних установ та інших споживачів – 26,18 грн;

з водовідведення - для населення – 13,81 грн; для бюджетних установ та інших споживачів – 26,18 грн.

Слід зазначити, що до складових вищевказаного тарифу не включався податок на додану вартість.

Таким чином, встановлений тариф на водопостачання для населення на 4% більший, ніж середньозважений; для бюджетних установ та інших споживачів – на 98 % більше від розрахункового.

Тариф з водовідведення для населення на 58% менший, ніж середньозважений; для бюджетних установ – на 87,4% та для інших споживачів на 12 % більше від розрахункового.

2017 рік - собівартість середньозваженого тарифу на послуги з водопостачання – 16,38 грн/м.куб. (з ПДВ), з водовідведення - 36,36 грн/м.куб (з ПДВ);

Рішенням сесії Царичанської районної ради від 06.04.2017 №207-14/VII відкориговано тариф на водопостачання для населення, який склав 14,99 грн. Тарифи з водопостачання для інших категорій споживачів а також тарифи на водовідведення залишились на рівні 2016 року.

Тобто, встановлений тариф на водопостачання для населення менше від середньозваженого на 8,5%, для бюджетних установ та інших споживачів – на 57% більше розрахункового.

Тариф з водовідведення для населення на 62% менший, ніж середньозважений; для бюджетних установ та інших споживачів – на 28 % розрахункового.

2018 рік – собівартість середньозваженого тарифу послуг з водопостачання - 20,05 грн/м.куб (з ПДВ), з водовідведення - 36,36 грн/м.куб (з ПДВ).

Рішенням Царичанської районної ради 19.12.2018 №390-27/VII тариф на водопостачання для всіх категорій споживачів затверджений у розмірі 20,05 грн.

При цьому, тариф на водовідведення для бюджетних установ і організацій а також для інших споживачів затверджений у значно вищому розмірі від розрахункового – 115,85 грн/м.куб (або на 218,7% від середньозваженого тарифу). Тариф для населення встановлено у розмірі 13,19 грн/м.куб.

Отже, Підприємством протягом 2018 року реалізовувались послуги для населення з водовідведення та водопостачання за тарифами, затвердженими у 2017 році:

- з водопостачання для населення - 14,99 грн, що є меншим на 25% від середньозваженого тарифу; для бюджетних установ та інших споживачів – 26,18 грн, що є більшим за середньозважений тариф на 30,6%;

- з водовідведення для населення – 13,81 грн; (що менше на 62% від середньозваженого); для бюджетних установ та інших споживачів – 26,18 грн (що менше на 28% від середньозваженого).

Також, аудиторським дослідженням встановлено, що Державним підприємством «Розрахунковий центр послуг» Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства (далі – ДП «Центр послуг») для КП «Царичанське ВО ЖКГ» здійснено розрахунок економічно обґрунтованих планових витрат і тарифів на водопостачання та водовідведення.

Згідно наданого ДП «Центр послуг» (код ЄДРПОУ 21537419) висновку від 29.05.2018 №60/05-18, рівень економічно обґрунтованих планових витрат КП «Царичанське ВО ЖКГ» на 2018 рік складає:

- на послуги з централізованого водопостачання – 4 113,42 тис.грн, або 18,74 грн на 1м.куб;

- на послуги з централізованого водовідведення – 2 055,28 грн, або 37,712 грн на 1м.куб.

8 місяців 2019 року – собівартість середньозваженого тарифу послуг з водопостачання - 23,49 грн/м.куб (з ПДВ), з водовідведення - 43,51 грн/м.куб (з ПДВ);

При цьому, рішенням Царичанської районної ради 19.12.2018 №390-27/VII тариф на водопостачання для всіх категорій споживачів затверджений у розмірі 20,05 грн, що є меншим на 14,5 % від середньозваженого тарифу.

Тариф на водовідведення, затверджений цим же рішенням, складає для населення у розмірі 13,9 грн, що є меншим на 68% від середньозваженого тарифу. При цьому, тариф на водовідведення для бюджетних установ і організацій а також для інших споживачів затверджений у значно вищому розмірі від розрахункового – 115,85 грн (або у 2,6 рази).

Аналіз затверджених рішеннями сесій Царичанської районної ради тарифів свідчить, що від'ємна розбіжність між встановленими тарифами для населення та середньозваженими тарифами, розрахованими Підприємством, тримається на рівні від 8,5% до 25% з водопостачання та від 58% до 68% за водовідведення.

При цьому, найбільше тарифне навантаження, особливо з вартості послуг з водовідведення, припадає на бюджетні установи та організації. Проте,

встановлені тарифи для бюджетних споживачів не мають значного впливу на покриття витрат з різниці у тарифах, оскільки питома вага даних споживачів за послугами з водовідведення складає менше 7%, за послугами з водовідведення – в середньому 22%. Одночасно, питома вага населення серед споживачів послуг з водопостачання складає біля 90%, з водовідведення – на рівні 75%.

Враховуючи вищевикладене, встановлені тарифи та несвоєчасність їх затвердження, не покривають собівартість наданих послуг з водопостачання та водовідведення, що, в свою чергу, не сприяє покращенню фінансового стану Підприємства.

Крім того, дослідженням встановлено, що значний негативний вплив на фінансовий стан Підприємства має наявність кредиторської заборгованості, яка протягом періоду, що підлягав аудиту, мала негативну тенденцію до збільшення.

Так, обсяг кредиторської заборгованості складав:

станом на 01.01.2016 року – 1 636,8 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 339,7 тис. грн; станом на 01.09.2019 року – 3 327,1 тис. грн, у т.ч. інші поточні зобов'язання – 648,8 тис. гривень.

Отже, кредиторська заборгованість Підприємства станом на 01.09.2019 року у порівнянні з 01.01.2016 року збільшилась вдвічі.

При цьому, протягом досліджуваного періоду спостерігалась тенденція і до збільшення дебіторської заборгованості.

Так, обсяг дебіторської заборгованості складав: станом на 01.01.2016 року – 573,0 тис. грн, у т.ч. по розрахунках із споживачами – 387,3 тис. грн; станом на 01.09.2019 року – 973,8 тис. грн, у т.ч. із споживачами – 907,1 тис. гривень.

У порівнянні з початком періоду, що підлягав дослідженню, дебіторська заборгованість за послуги водопостачання та водовідведення збільшилась майже на 70%.

При цьому, обсяг дебіторської заборгованості складає лише 28% від обсягу кредиторської заборгованості.

Дослідженням встановлено, що значний обсяг кредиторської заборгованості Підприємства складає заборгованість із сплати податку на додану вартість (далі - ПДВ), яка утворилась до моменту передачі КП «Царичанське ВО ЖКГ» до спільної власності територіальних громад Царичанського району (2012 рік).

Так, відповідно до Довідки про заборгованість КП «Царичанське ВО ЖКГ» до передавального балансу (б/н, б/д), підписаної членами інвентаризаційної комісії, загальна сума кредиторської заборгованості на час передачі Підприємства складала 1 298,0 тис. грн, з яких заборгованість із сплати ПДВ, плати за надра та екологічного податку складала в загальній сумі 851,1 тис. грн.

За наданою Підприємством інформацією про сплату податку на додану вартість із вироблених в Україні (товарів, послуг) згідно даних електронного кабінету платника податків, станом на 01.01.2016 року недоїмка щодо сплати

ПДВ склала 1 569 669,45 грн, з яких 235 877,82 грн (або 15%) складають штрафні санкції.

За 2016 рік органом податкової служби нараховано до сплати 527 347,72 грн, з яких 429 823,33 грн (або 81,5%) – штрафні санкції. Протягом 2016 року Підприємством сплачено 501 142,14 грн.

Станом на 01.01.2017 року загальна сума заборгованості зі сплати ПДВ склала 2 025 698,25 грн, з яких 662 789,82 грн (32,7%) штрафи та пені.

Нараховано за 2017 рік податкового боргу в сумі 763 920,37 грн, з яких пеня складає 423 421,17 грн (55,4%).

Сплачено Підприємством податкового боргу протягом 2017 року коштів в сумі 733 449,00 грн.

Станом на 01.01.2018 року 2 479 590,79 грн, з яких 1 047 592,04 грн (або 42%) складає пеня.

Протягом 2018 року податковими органами здійснено нарахувань в загальній сумі 673 488,82 грн, з яких сума пені складає 103 085,30 грн (15%).

За 2018 рік Підприємством здійснено розрахунків зі сплати боргових зобов'язань в загальній сумі 515 204,05 грн.

Станом на 01.01.2019 року складає 2 740 960,86 грн, з яких сума пені складає 873 122,87 грн (31,9%).

За 8 місяців 2019 року нараховано 555 855,74 грн, з яких сума пені складає 42 019,26 грн (7,6%).

Сплачено Підприємством коштів на погашення боргу в загальній сумі 158 528,73 грн.

Станом на 01.09.2019 року заборгованість складає 3 180 307,13 грн, у т.ч. пеня – 841 543,60 грн, або 26,4 % від загальної суми боргу.

Враховуючи вищевикладене, заборгованість із сплати ПДВ за період з 01.01.2016 по 31.08.2019 року збільшилась вдвічі.

Аналізом проведених розрахунків по сплаті ПДВ встановлено, що на сплату штрафних санкцій та пені витрачається більше 50% від сплачених коштів. Так, всього за досліджуваний період нараховано податкових зобов'язань в загальній сумі 2 520 612,65 грн, з яких 998 349,06 грн (40%) – сума штрафних санкцій та пені. Підприємством сплачено за відповідний період зобов'язань зі сплати ПДВ в загальній сумі 1 908 323,92 грн (близько 76% від загальної суми зобов'язань).

Тобто, Підприємством не забезпечується сплата поточних податкових зобов'язань, що в свою чергу, призводить до додаткових нарахувань штрафних санкцій та пені та унеможлиблює погашення податкового боргу у повному обсязі.

Слід зазначити, що контролюючим органом перед Царичанською районною радою неодноразово порушувалось питання щодо прийняття рішень, направлених на погашення податкового боргу КП «Царичанське ВО ЖКГ».

Так, наприклад, у поданні Головного управління ДФС у Дніпропетровській області від 05.12.2017 №37070/04-36-17-09-05 зазначено, що на виконання вимог ст. 88,89 Податкового кодексу [4] та у зв'язку з несплатою

у встановлені строки грошового зобов'язання, проведено опис майна Підприємства у податкову заставу на загальну суму 2 603,9 тис.грн. Зазначене майно шість разів виставлялось на торги та не було реалізоване у зв'язку з відсутністю попиту.

Внаслідок вищевикладеного, ГУ ДФС у Дніпропетровській області звернулось до Царичанської районної ради як до Органу управління КП «Царичанське ВО ЖКГ» із поданням щодо прийняття рішення з наступного:

- виділення коштів місцевого бюджету на сплату податкового боргу;
- затвердження плану досудової санації, який передбачає погашення податкового боргу в повному обсязі;
- ліквідації боржника та призначення ліквідаційної комісії;
- прийняття сесією районної ради рішення про порушення справи про банкрутство боржника.

Листом від 13.03.2018 №3-7/2-01 Царичанською районною радою повідомлено контролюючий орган про запроваджені заходи на вирішення питання щодо погашення податкового боргу КП «Царичанське ВО ЖКГ». При цьому, вказані заходи направлені на вирішення питання на законодавчому рівні та не враховують запропоновані контролюючим органом заходи.

Так, вищевказаним листом зазначено, що на сесії Царичанської районної ради прийнято рішення про направлення звернення депутатів районної ради VII скликання до Комітету Верховної ради України з питань податкової та митної політики, Комітету Верховної ради України з питань будівництва, містобудування та житлово-комунального господарства, Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства, Дніпропетровської обласної ради, Департаменту житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної державної адміністрації. Звернення направлені з пропозицією сприяння у внесенні змін до законодавства України в частині здійснення реструктуризації (розстрочення/відстрочення) боргів минулих років з податку на додану вартість по підприємствах житлово-комунального господарства.

Одночасно Царичанська районна рада звернулась до контролюючого органу з проханням надати роз'яснення щодо можливості Підприємства скористатися правом розстрочення/реструктуризації податкового боргу.

Листом 29.04.2018 №21895/10/04-56-17-09-16 ГУ ДФС у Дніпропетровській області надані роз'яснення щодо застосування режиму розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків із посиланням на норми статті 100 Податкового кодексу на наказу Міністерства доходів і зборів України від 10.10.2013 №574 «Про затвердження Порядку розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків» та із пропозицією звернення щодо розстрочення/відстрочення податкового боргу за наявності відповідних підстав.

При цьому, питання щодо розстрочення (відстрочення) податкового боргу КП «Царичанське ВО ЖКГ» на час завершення аудиту не вирішено, оскільки

застосування ст.. 100 ПКУ передбачає розстрочення лише боргу за останні 12 місяців та сплату відсотків, що погіршить фінансовий стан ВО ЖКГ.

Черговим поданням від 31.05.2018 №3792/9/04-36-17-02-14 ГУ ДФС у Дніпропетровській області звернулось до Голови Царичанської районної ради з пропозицією щодо прийняття рішення з погашення податкового боргу КП «Царичанське ВО ЖКГ» шляхом впровадження заходів, визначених у попередньому поданні, а саме: виділення коштів місцевого бюджету на сплату податкового боргу; затвердження плану досудової санації; ліквідації платника податків; прийняття рішення про порушення справи про банкрутство боржника.

Крім того, контролюючим органом у вищевказаному поданні із посиланням на норми пункту 96.4 статті 96 Податкового кодексу зазначено, що у разі виникнення у державного або комунального підприємства податкового боргу є підставою для розірвання трудового договору (контракту) з керівником такого підприємства.

Аналогічні положення викладені у контракті від 26.10.2018 б/н (далі - Контракт), укладеному Царичанською районною радою (Орган правління майном) в особі голови районної ради Горбачової С.А. з директором КП «Царичанське ВО ЖКГ» Дубовиком О.В. Так, абзацами 4, 15 пункту 5.3 Контракту передбачено, що керівник може бути достроково звільнений з посади, а цей контракт розірваний з ініціативи Органу управління майном, у тому числі за обґрунтованими пропозиціями Царичанської райдержадміністрації, органів місцевого самоврядування:

- у разі невиконання Підприємством зобов'язань перед бюджетом та Пенсійним фондом зі сплати податків, зборів та обов'язкових платежів, а також – невиконання Підприємством зобов'язань щодо виплати заробітної плати працівникам чи недотримання графіка погашення заборгованості із зазначених платежів;

- визнання Підприємства таким, що має податковий борг є обов'язковою підставою для розірвання контракту.

Крім того, правами та обов'язками Підприємства, визначеними у розділі 6 Статуту, передбачено, що Підприємство забезпечує своєчасну сплату податків та інших відрахувань відповідно до чинного законодавства України. Пунктом 7.4 Статуту визначено, що Керівник Підприємства несе повну відповідальність за стан майна та діяльність Підприємства.

При цьому, незважаючи на норми чинного законодавства, Контракту та Статуту, пропозиції контролюючого органу, заходи щодо розірвання Контракту з директором КП «Царичанське ВО ЖКГ» Дубовиком О.В. Органом управління не здійснювались.

На вищезазначене подання 20.08.2018 №3-20-28 Царичанською районною радою повідомлено контролюючий орган про розгляд питання щодо пошуку та реалізації шляхів погашення податкового боргу КП «Царичанське ВО ЖКГ» на 25 сесії районної ради, що відбулась 27.08.2018 року а також про розгляд питання стосовно збільшення тарифів на послуги з централізованого постачання, що сприятиме покращенню фінансового стану підприємства.

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

Слід зазначити, що впровадження заходів, запропонованих вищевказаними поданнями Головного управління ДФС у Дніпропетровській області видаються проблемними з наступного.

1) Виділення коштів місцевого бюджету на сплату податкового боргу не надається можливим внаслідок фінансової неспроможності здійснення таких видатків та при наявній тенденції щодо значного зменшення надходжень до бюджету, що зумовлено процесом децентралізації.

2) Прийняття рішення щодо порушення справи про банкрутство/ліквідації КП «Царичанське ВО ЖКГ» також не видається можливим, оскільки Підприємство є монопольним надавачем послуг з централізованого водопостачання та водовідведення на території Царичанської ОТГ. Таким чином, припинення діяльності та ліквідація Підприємства призведе до порушення гарантованих державою прав споживачів у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, що визначені статтею 7 Закону України від 10.01.2002 №2918-III «Про питну воду та питне водопостачання» [18]. Відсутність питної води в житлових будинках, медичних установах, навчальних закладах тощо, призведе до ускладнення санітарно-епідемічної ситуації у регіоні та, відповідно, до значного соціального напруження.

Враховуючи вищевикладене, неефективні управлінські рішення щодо впровадження заходів стосовно погашення (розстрочення/ реструктуризації) податкового боргу, а також відсутність фінансових ресурсів у бюджеті Царичанського району на покриття такого боргу, погіршує фінансовий стан Підприємства, та як наслідок, може призвести до втрати суб'єкта господарювання шляхом визнання його банкрутом.

Крім того, дослідженням встановлено, що на час проведення аудиту не вирішене питання щодо передачі КП «Царичанське ВО ЖКГ» у власність Царичанської селищної ради.

Так, відповідно до частини 2 пункту 10 Прикінцевих та перехідних положень Закону №280 [9] майно, що передане у комунальну власність областей і районів, а також набуто на інших законних підставах, є спільною власністю територіальних громад сіл, селищ, міст, управління яким відповідно до Конституції України [1] здійснюють районні та обласні ради або уповноважені ними органи. Відчуження зазначеного майна здійснюють лише за рішенням власника або уповноваженого ним органу.

Частиною 3 пункту 10 Прикінцевих та перехідних положень вищезазначеного Закону №280 [9] передбачено, що за пропозицією сільських, селищних, міських рад районні, обласні ради повинні приймати рішення про передачу у комунальну власність відповідних територіальних громад окремих об'єктів, спільної власності територіальних громад, які знаходяться на їх території і задовольняють колективні потреби виключно цих територіальних громад.

Враховуючи, що КП «Царичанське ВО ЖКГ» надає послуги виключно мешканцям Царичанської об'єднаної територіальної громади та на підставі рішення сесії Царичанської селищної ради від 21.06.2017 року № 530-24/VII, на

ім'я голови Царичанської районної ради головою Царичанської селищної ради направлено звернення від 26.06.2017 №719/2-7 щодо вирішення питання стосовно передачі будівель, споруд та індивідуального майна, яке знаходиться у спільній власності територіальних громад сіл, селищ Царичанського району та закріплене за КП «Царичанське ВО ЖКГ» до комунальної власності Царичанської селищної громади.

В обґрунтування необхідності здійснення передачі майна, вищевказаним зверненням зазначені наступні чинники:

- надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення виключно мешканцям Царичанської громади;
- безоплатне використання окремого майна, що знаходиться у власності Царичанської селищної громади (насоси, сміттевоз, контейнери для сміття тощо);
- надання Царичанською селищною радою фінансової підтримки Підприємству протягом 2016-2017 років.

Крім того, у даному зверненні зазначено, що відсутність права власності Царичанської ОТГ по відношенню до Підприємства, не надає можливості:

- ефективно здійснювати контроль за фінансовою дисципліною та обґрунтованістю тарифів на житлово-комунальні послуги;
- приймати участь в міжнародних проектах та програмах та, відповідно, отримувати зовнішню фінансову допомогу на розвиток сфери ЖКГ;
- проводити розширення мережі абонентів та модернізацію матеріально-технічної бази;
- запровадити міжмуніципальне співробітництво об'єднаних територіальних громад (Царичанська, Могилівська, Ляшківська громади).

Слід зазначити, що вищевказане звернення щодо передачі лише комунального майна, не відповідає нормам частини 3 статті 8 Закону №157 [29], якими визначено, що об'єднана територіальна громада є правонаступником не лише всього майна територіальних громад, що об'єдналися, **а також їх прав та обов'язків.**

Як наслідок, здійснення такої передачі комунального майна у власність Царичанської селищної ради всупереч нормам частини 3 статті 8 Закону №157, призведе до втрат державного бюджету у вигляді непогашених боргових зобов'язань Підприємства, які станом на 01.09.2019 року складають 3 327,1 тис. грн та які не мають відповідного ліквідного забезпечення.

Питання, порушені у вищезазначеному зверненні, були розглянуті 12.07.2017 року на спільному засіданні постійних комісій районної ради з питань екології, природних ресурсів, благоустрою та житлово-комунального господарства та з питань промисловості, будівництва, енергетики, транспорту та зв'язку.

Відповідно до витягу з протоколу від 12.07.2017 №11/15, за результатами проведеного засідання прийнято рішення щодо не внесення даного питання на розгляд чергової сесії Царичанської районної ради.

Царичанська районна рада листом від 14.07.2017 №4-15/2-10 повідомила Царичанського селищного голову про прийняте рішення із зазначенням ризиковості операції щодо передачі лише майна Підприємства, яке призведе до його банкрутства. При цьому, Органом управління запропоновано здійснити передачу КП «Царичанське ВО ЖКГ» виключно як юридичну особу разом з цілісним майновим комплексом.

Слід зазначити, що нормами частини 3 пункту 10 Прикінцевих та перехідних положень Закону №280 [9] визначено, що рішення про передачу у комунальну власність відповідних територіальних громад окремих об'єктів спільної власності, приймається органами місцевого самоврядування лише за пропозицією сільських, селищних, міських рад.

Отже, не вирішеність питання щодо передачі права власності на КП «Царичанське ВО ЖКГ» при відсутності достатнього обсягу ресурсів у бюджеті району для фінансування заходів на розвиток житлово-комунального господарства, негативно впливає на фінансовий стан Підприємства та розвиток сфери ЖКГ. Крім того, не надає можливості безпосередньо здійснювати контроль за фінансово-господарською діяльністю Підприємства та впливати на тарифну політику мешканцям Царичанської ОТГ, виключно колективні потреби яких забезпечує КП «Царичанське ВО ЖКГ».

Таким чином, внаслідок прийняття Органом управління неефективних управлінських рішень та недостатній рівень контролю за виконанням власних рішень в частині управління комунальною власністю, призвело до зайвих видатків КП «Факел» на сплату боргових зобов'язань за спожитий природний газ за передане у комунальну власність створених об'єднаних територіальних громад комунальне майно на загальну суму 1 130,99 тис. грн, з яких 761,36 тис. грн - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада.

Гіпотеза 3. Недоліки при розробці бюджетних та місцевих цільових програм не дає можливість здійснити на належному рівні оцінку ефективності використання бюджетних коштів.

Гіпотеза підтверджується.

Місцева цільова програма – це сукупність взаємопов'язаних завдань і заходів, узгоджених за строками виконання та ресурсним забезпеченням з усіма задіяними виконавцями, спрямованих на розв'язання найактуальніших проблем розвитку міста або окремих галузей економіки чи соціально-культурної сфери міста, реалізація яких здійснюється з використанням коштів місцевого бюджету та інших залучених коштів.

Чинне законодавство України наділяє органи місцевого самоврядування повноваженням розробляти цільові програми. Структура та принципи розробки цільових програм в Україні регулюються Законом України «Про державні цільові програми» [22], постановами Кабінету Міністрів України та наказами Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, але жоден

з нормативно-правових актів не визначає чіткої структури, методології розробки та звітування про виконання саме місцевих цільових програм.

Паспорти бюджетних програм склалися та затверджувалися щорічно.

Майже всі програми не фінансувалися в повному обсязі, бюджетні асигнування розпорощувалися на різні заходи, що не забезпечувало максимальної концентрації фінансових ресурсів на виконанні пріоритетних завдань.

Так, із 20 затверджених програм району, дія яких передбачалась у 2016 році за загальним та спеціальним фондами місцевих бюджетів лише 9 (45% від загальної кількості програм) забезпечені майже в повному обсязі (від 80% до 100%), у 2017 році з 17 програм у повному обсязі забезпечені лише 12 (70,6%), у 2018 році з 16 програм у повному обсязі забезпечені майже повністю 10 (62%) та протягом 8 місяців 2019 року із 11 програм профінансовано повністю 3 програми, за іншими програмами фінансування видатків проведено на рівні 20%-45%.

Крім того, аналіз прийнятих районною радою та виконавчими комітетами сільських та селищних рад протягом дослідженого періоду місцевих цільових програм засвідчив низку недоліків на стадіях їх розробки, виконання та звітування про результати. Так, програми, які прийнято на місцевому рівні, не мали конкретних даних щодо показників їх ефективності та якості.

Отже, недоліки при формуванні бюджетних програм не дають змогу в повній мірі забезпечити об'єктивний аналіз ефективності цих програм, що має наслідком невідображення цієї інформації і у відповідній звітності.

Таким чином, аналіз формування та моніторингу бюджетних програм з огляду на діючі нормативні акти в цій сфері, засвідчив наявні недоліки в частині визначення основних складових елементів (результативних показників), які характеризують результати виконання програм і дають можливість здійснити оцінку ефективності використання бюджетних коштів.

Також, аудиторським дослідженням встановлено, що спрямування коштів спеціального фонду районного бюджету на поповнення статутних капіталів комунальних підприємств не забезпечило очікуваних завдань Програми та результатів діяльності комунальних підприємств, не призвело до покращення їх фінансового стану, а кошти в основному використані на покриття поточних видатків комунальних підприємств.

Згідно ст. 17 Закону № 280 [9] відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.

Комунальне підприємство згідно Господарського кодексу України здійснює свою діяльність на умовах самоокупності та самофінансування. Вони діють на основі комунальної власності територіальної громади та здійснюють виробничу, науково-дослідну та комерційну діяльність з метою отримання прибутку (окрім тих, що здійснюють некомерційну господарську діяльність).

Витрати, пов'язані з утриманням комунального підприємства (витрати на оплату праці, сплату податків, оплату комунальних послуг тощо) здійснюються за рахунок коштів, отриманих від господарської діяльності.

Відповідно до ст. 71 Бюджетного кодексу України, за рахунок коштів бюджету розвитку місцевих бюджетів орган місцевого самоврядування може здійснювати внески до статутного капіталу суб'єкта господарювання з метою інвестування в необоротні активи з метою покращення надання послуг та здешевлення їх вартості.

Кошти на поповнення статутних фондів комунальних підприємств виділялися відповідно до затверджених рішеннями сесій Царичанської районної ради від 18.07.2011 №75-8/VI та від 30.10.2013 № 263-25/VI Програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства Царичанського району на 2011-2016 роки та Програми надання фінансової підтримки комунальним підприємствам (установам), що належать до спільної власності територіальних громад сіл, селища Царичанського району, на 2013-2020 роки.

Координацію роботи з виконання Програм було покладено на відділ з питань комунальної власності та соціально-економічного розвитку району Царичанської районної ради та фінансове управління райдержадміністрації, контроль – на постійну комісію районної ради з питань соціально-економічного розвитку, бюджету та інвестицій.

Протягом досліджуваного періоду кошти з районного бюджету на виконання вищевказаних Програм виділялись комунальним підприємствам по КПКВ «Внески до статутного капіталу суб'єктів господарювання» КЕКВ 3210 «Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)».

Довідково: відповідно до Інструкції щодо застосування економічної класифікації, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 12.03.2012 (із змінами), капітальні трансферти – це невідплатні односторонні платежі органів управління, які не ведуть до виникнення або погашення вимог. Вони передбачені на придбання капітальних активів, компенсацію втрат, пов'язаних з пошкодженням основного капіталу, або збільшення капіталу одержувачів бюджетних коштів. Кошти, що виділяються з бюджету, як капітальні трансферти, мають цільове призначення.

Протягом 2016-2018 років та січня-серпня 2019 року загальна сума коштів, виділених органами місцевого самоврядування на поповнення статутних фондів комунальних підприємств становить 1063,0 тис. грн, з них 2016 – 442,0 тис. грн, 2017 – 70,0 тис. грн, 2018 – 551 тис. гривень. Протягом 8 місяців 2019 року внески до статутних фондів комунальних підприємств з районного бюджету не фінансувалися.

Кошти як внесок у статутний фонд отримували два комунальних підприємства – КП «ВО ЖКГ» та КП «Царичанська друкарня». Ні одне із зазначених підприємств не мало та не має статусу одержувача бюджетних коштів у розумінні п. 9 постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 №228 «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ» [42].

Із загальної суми коштів – 1063,0 тис. грн, направлених на поповнення статутних фондів комунальних підприємств протягом досліджуваного періоду, витрачено на придбання основного капіталу загалом лише 77,0 тис. грн, кошти

у сумі 986,0 тис. грн. направлені на виплату заробітної плати з нарахуваннями (880,0 тис. грн) та на придбання паперу для друкарні (150,0 тис. гривень).

Отже, використання коштів, отриманих комунальними підприємствами як внески в статутні фонди, на покриття поточних зобов'язань призвело до неефективного використання коштів районного бюджету на загальну суму 986,0 тис. грн та не забезпечило виконання заходів Програм щодо поліпшення ресурсної бази комунальних підприємств.

Гіпотеза 4. Недостатній рівень внутрішнього фінансового контролю в районі негативно впливає на стан фінансово-бюджетної дисципліни, що не сприяє забезпеченню відповідного захисту фінансових та майнових інтересів територіальних громад району.

Гіпотеза підтверджується.

Внутрішній контроль є комплексом заходів, що застосовуються керівником для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності бюджетної установи.

З метою підвищення ролі місцевого самоврядування в соціально-економічних процесах регіонів, збільшення обсягу та покращення якості суспільних послуг, недостатньо тільки збільшувати фінансові ресурси місцевого самоврядування. Основну увагу необхідно приділяти ефективному використанню суспільних коштів, особливо завдяки покращенню діяльності установ, підприємств та організацій комунальної власності. Важливим інструментом місцевого самоврядування, що сприяє вирішенню цієї задачі, є система внутрішнього контролю.

Аудиторським дослідженням встановлено, що протягом періоду аудиту органами місцевого самоврядування району структурні підрозділи внутрішнього аудиту не створювалися, чим не враховано п. 5 рекомендацій постанови Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту» із змінами.

Стан організації внутрішнього контролю за розпорядниками бюджетних коштів висвітлено у Довідці перевірки стану дотримання бюджетного законодавства у фінансовому управлінні Царичанської райдержадміністрації Дніпропетровської області від 22.10.2019 № 1816/0/17-19, складеній департаментом фінансів Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

Відповідно до наказу Царичанської районної державної адміністрації від 17.10.2018 «К-108/0/450-18, керуючись наказом Міністерства фінансів України від 14.09.2012 № 995 «Про затвердження Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах» (зі змінами), відповідальним за внутрішній контроль у райдержадміністрації визначено головного спеціаліста відділу фінансово-господарського забезпечення

райдержадміністрації.

Щоквартально розпорядники коштів районного бюджету надають до фінансового управління РДА звіти про результати проведених органами внутрішнього фінансового контролю перевірок цільового та ефективного використання бюджетних коштів, звіти про результати проведених зовнішніми контролюючими органами ревізій і фінансових аудитів та інформацію про стан усунення порушень, виявлених за результатами проведених перевірок.

Так, за період з 01.01.2016 по 31.08.2019 загалом по розпорядниках бюджетних коштів проведено 335 перевірок, виявлено порушень на загальну суму 943,2 тис. грн, з яких станом на 01.09.2019 усунуто порушень на загальну суму 833,5 тис. гривень.

Незважаючи на певну роботу, яка проводиться в районі щодо здійснення контролю за використанням бюджетних коштів та комунального майна, встановлено ряд порушень, а саме:

- неефективне управління наявними земельними ресурсами територіальної громади та невикористання існуючих можливостей щодо мобілізації фінансових надходжень призвело до втрат доходів місцевих бюджетів на загальну суму 20,56 тис. гривень. За умови вжиття органами влади та місцевого самоврядування району відповідних заходів у сфері використання землі місцеві бюджети матимуть можливість щорічно отримувати 83,5 тис. гривень;

- використання коштів, отриманих комунальними підприємствами як внески в статутні фонди, на покриття поточних зобов'язань призвело до неефективного використання коштів районного бюджету на загальну суму 986,0 тис. грн та не забезпечило виконання заходів Програм щодо поліпшення ресурсної бази комунальних підприємств;

- прийняття Органом управління неефективних управлінських рішень та недостатній рівень контролю за виконанням власних рішень в частині управління комунальною власністю, що призвело до передачі об'єктів спільної власності територіальних громад району в комунальну власність ОТГ з недотриманням умов передачі, чим допущено недоотримання комунальними підприємствами доходів на загальну суму 1130,99 тис. грн, з яких 761,36 тис. грн - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада.

Дослідженням питання, викладеного у зверненні ініціативної групи щодо преміювання голови Царичанської райради в розмірі двох посадових окладів, встановлено наступне.

З урахуванням норм Кодексу законів про працю України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів» із змінами та доповненнями, наказу Міністерства праці України від 02.10.1996 № 77 «Про умови оплати праці робітників, зайнятих обслуговуванням органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та їх виконавчих органів, органів прокуратури, суддів та інших органів» із змінами

та доповненнями, Положення про преміювання працівників Царичанської районної ради на 2018 рік затверджено розпорядженням Голови районної ради від 28.12.2017 № 41-к та у подальшому затверджено рішенням сесії Царичанської районної ради від 27.04.2018 № 239-23/VII «Про затвердження розпоряджень голови районної ради, прийнятих у міжсесійний період».

Аналогічно, Положення про преміювання працівників Царичанської районної ради на 2019 рік затверджено розпорядженням Голови районної ради від 02.01.2019 № 04-к та у подальшому затверджено рішенням сесії Царичанської районної ради від 01.03.2019 № 414-28/VII «Про затвердження розпоряджень голови районної ради, прийнятих у міжсесійний період».

Положення про преміювання на 2018 та на 2019 роки є ідентичними за змістом.

Відповідно до зазначених Положень:

- п. 1.2 – працівники Царичанської районної ради преміюються за якісне, своєчасне і в повному обсязі виконання функцій (обов'язків), встановлених положеннями про структурні підрозділи та посадовими інструкціями, а також з урахуванням особистого вкладу в загальні результати роботи з підсумками роботи за місяць;

- п. 1.3 – в окремих випадках, за виконання особливо важливої роботи та з урахуванням особистого внеску, працівнику може бути виплачена премія без урахування підсумків роботи;

- п. 1.4 – за рішенням голови районної ради та у визначених ним розмірах працівникам районної ради може бути виплачена премія з нагоди державних і професійних свят, ювілейних і визначних дат, а також при нагородженні почесними грамотами в межах коштів, передбачених у кошторисі районної ради на оплату праці;

- п. 1.5 – преміювання голови та заступника голови районної ради здійснюється за рішенням сесії;

- п. 2.1 – фонд преміювання районної ради планується у розмірі не менш як 10 відсотків посадових окладів та економії фонду оплати праці;

- п. 2.2 – видатки на преміювання передбачаються у фонді заробітної плати;

- п. 3.1 – при преміюванні працівників відповідно до їх особистого вкладу у загальні результати роботи за підсумками місяця враховуються такі показники:

- виконання заходів, передбачених планом роботи районної ради;
- дотримання виконавчої дисципліни (своєчасність та якість виконання наказів, розпоряджень, доручень голови районної ради, заступника голови районної ради);

- якісне та своєчасне виконання посадових обов'язків, доручень керівників структурних підрозділів, дотримання трудової дисципліни;

- забезпечення своєчасності та якості підготовки нормативно-правових актів, прогнозних показників, довідкових та аналітичних матеріалів до проектів нормативно-правових актів для розгляду на засіданнях районної ради тощо;

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

- п. 3.3 – преміювання працівників з нагоди державних і професійних свят, ювілейних і визначних дат, а також при нагородженні почесними грамотами здійснюється з фонду преміювання.

Преміювання голови Царичанської районної ради протягом 2018 року та 8 місяців 2019 року проводилося з урахуванням норм постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів» із змінами та доповненнями, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Положення про преміювання працівників Царичанської районної ради на відповідні роки на підставі рішень сесій сьомого скликання Царичанської районної ради від 27.04.2018 № 319-23/ VII, від 26.10.2018 № 364-26/ VII, від 19.12.2018 № 383-27/ VII, від 17.05.2019 № 432-29/ VII.

Отже, результати державного фінансового аудиту виявили випадки недоотримання бюджетних коштів та недоотримання законодавства щодо їх використання, і як наслідок – наявність резервів наповнення дохідної частини місцевих бюджетів, зокрема через налагодження та вдосконалення системи внутрішнього фінансового контролю.

ВИСНОВКИ

Результати аудиторського дослідження засвідчили, що органами влади та місцевого самоврядування приймалися рішення, спрямовані на стабілізацію фінансового стану в усіх галузях, зростання економічного розвитку району та підвищення життєвого рівня його населення.

Проте, протягом дослідженого періоду існували причини і фактори, які перешкождали в повному обсязі використовувати наявні можливості та резерви територіальних громад району.

Так, за умови внесення змін до договорів оренди землі щодо збільшення ставки орендної плати до 8%, резерви додаткових річних надходжень до місцевих бюджетів складатимуть близько 83,5 тис. гривень.

Унаслідок несвоєчасного надходження плати за оренду землі, втрати місцевих бюджетів станом на 01.09.2019 склали 20,56 тис. гривень.

Також, прийняття Органом управління неефективних управлінських рішень та недостатній рівень контролю за виконанням власних рішень в частині управління комунальною власністю, призвело до передачі об'єктів спільної власності територіальних громад району в комунальну власність ОТГ з недотриманням умов передачі, визначених у рішеннях сесій Царичанської районної ради та положеннями Закону України «Про теплопостачання» та Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» - без передачі правонаступнику відповідних обсягів боргових зобов'язань. Зазначене призвело до недоотримання доходів та завищення кредиторської заборгованості КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України» за спожитий природний газ на загальну суму 1 130,99 тис. грн, з яких 761,36 тис. грн - боргові зобов'язання, гарантом по яких є Царичанська районна рада.

Як наслідок, вищевказане значно обмежило можливості КП «Факел» в частині спрямування фінансових ресурсів на власний розвиток. Крім того, унеможливило зменшення обсягу боргових зобов'язань, гарантом по яких є Царичанська районна рада та покриття яких не забезпечено відповідними фінансовими ресурсами бюджету Царичанського району.

Крім того, невирішеність питання щодо передачі права власності Царичанській ОТГ на 7-м об'єктів теплопостачання (котелень) та/або КП «Факел», як юридичної особи, які розташовані на території Царичанської ОТГ, при відсутності достатнього обсягу фінансових ресурсів у бюджеті Царичанського району для фінансування заходів на розвиток житлово-комунального господарства а також на забезпечення гарантій за борговими зобов'язаннями КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України», негативно впливає на фінансовий стан Підприємства та не надає можливості безпосередньо здійснювати контроль за його фінансово-господарською діяльністю.

Також, за умови прийняття управлінського рішення щодо розподілу боргових зобов'язань КП «Факел» перед НАК «Нафтогаз України» між правонаступниками комунального майна з урахуванням норм Закону №157,

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

дозволить зменшити борговий тиск на КП «Факел» на загальну суму 3 398,04 тис. грн, у тому числі обсяг боргових зобов'язань в сумі 2 614,343 тис. грн, гарантом по яких є Царичанська районна рада при відсутності достатнього обсягу фінансових ресурсів у бюджеті Царичанського району.

Аналогічно, не вирішеність питання щодо передачі права власності на КП «Царичанське ВО ЖКГ» до ОТГ при відсутності достатнього обсягу ресурсів у бюджеті району для фінансування заходів на розвиток житлово-комунального господарства, негативно впливає на фінансовий стан Підприємства та розвиток сфери ЖКГ, не надає можливості безпосередньо здійснювати контроль за фінансово-господарською діяльністю Підприємства та впливати на тарифну політику мешканцям Царичанської ОТГ, виключно колективні потреби яких забезпечує КП «Царичанське ВО ЖКГ».

Отже, політика організації підпорядкованих комунальних підприємств та їх фінансово-господарська діяльність в цілому не забезпечує ефективне функціонування та розвиток житлово-комунального господарства через прийняття неефективних управлінських рішень щодо впровадження заходів стосовно зменшення боргового навантаження на підприємства, встановлення тарифів, що не покривають собівартість наданих послуг та несвоєчасність їх затвердження, а також внаслідок недостатнього рівня контролю за фінансово-господарською діяльністю підпорядкованих комунальних підприємств.

До того ж, незадовільний фінансовий стан комунальних підприємств, недостатня та неефективна фінансова підтримка з боку районної ради внаслідок відсутності достатнього обсягу фінансових ресурсів у бюджеті Царичанського району, не сприяють розвитку житлово-комунальної господарства району та наповненню дохідної бази районного бюджету, натомість є додатковим навантаженням на видаткову частину бюджету Царичанського району.

Дослідженням також встановлено використання коштів, отриманих комунальними підприємствами як внески в статутні фонди, на покриття поточних зобов'язань призвело до неефективного використання коштів районного бюджету на загальну суму 986,0 тис. грн та не забезпечило виконання заходів Програм щодо поліпшення ресурсної бази комунальних підприємств.

Отже, результати державного фінансового аудиту виявили випадки недоотримання бюджетних коштів та недотримання законодавства щодо їх використання, і як наслідок – наявність резервів наповнення дохідної частини місцевих бюджетів, зокрема через налагодження та вдосконалення системи внутрішнього фінансового контролю.

За результатами аудиторського дослідження з метою підвищення ефективності використання ресурсної бази територіальних громад району та збільшення їх дохідної частини аудиторською групою розроблені відповідні пропозиції.

ПРОПОЗИЦІЇ

На рівні Царичанської районної державної адміністрації

1. Ініціювати перед Головним управлінням Держгеокадастру у Дніпропетровській області провести роботу з землекористувачами на предмет переукладання договорів на оренду земель сільськогосподарського призначення із застосуванням орендної ставки на рівні 8%, що дозволить залучати щорічно до місцевих бюджетів району щонайменше 47,8 тис. гривень.

Аналогічно, ініціювати перед Новопідкрязьською та Цибульківською сільськими радами провести роботу з землекористувачами на предмет переукладання договорів на оренду земель сільськогосподарського призначення із застосуванням орендної ставки на рівні 8%, що дозволить залучати щорічно до сільських бюджетів Царичанського району щонайменше 35,7 тис. грн (17,87 тис. грн та 17,85 тис. грн відповідно по радам).

2. Провести інвентаризацію діючих місцевих цільових програм на предмет оптимізації їх кількості та визначення в них конкретних результативних показників ефективності та якості. Запровадити постійний моніторинг досягнутих результатів від їх реалізації.

На рівні Царичанської районної ради

1. Винести на розгляд сесії Царичанської районної ради питання щодо визначення та затвердження можливих напрямків реалізації виконання рішень сесій Царичанської районної ради від 12.04.2017 № 209-14/VII, від 14.02.2017 № 173-13/VII та від 16.02.2018 № 307-22/VII (із змінами) органами управління Могилівської, Ляшківської та Китайгородської об'єднаних територіальних громад в частині визнання правонаступництва відповідних обсягів боргових зобов'язань за спожитий природний газ за прийнятими у власність об'єктами з вироблення теплової енергії (котельнями) в загальній сумі 986,65 тис. грн та, відповідно, їх погашення. У тому числі шляхом проведення претензійно-позовної роботи тощо.

Аналогічно, винести на розгляд сесії Царичанської районної ради питання стосовно внесення змін до рішення сесії Царичанської районної ради від 09.08.2019 № 448-30/VII щодо передачі об'єкта спільної власності територіальних громад Царичанського району у комунальну власність Царичанської ОТГ (котельня №8 з частково демонтованим обладнанням) з урахуванням положень Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» в частині передачі правонаступнику відповідних обсягів боргових зобов'язань перед НАК «Нафтогаз України» за спожитий природний газ в загальній сумі 144,33 тис. грн. У разі прийняття сесією Царичанської районної ради позитивного рішення, визначити та затвердити напрямки його реалізації, у тому числі шляхом проведення претензійно-позовної роботи.

2. Винести на розгляд сесії Царичанської районної ради питання щодо визначення та затвердження можливих напрямків реалізації передачі права

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016 - 2018 роки та січень-серпень 2019 року

власності на КП «Царичанське ВО ЖКГ», як юридичної особи, до комунальної власності Царичанської ОТГ з рахуванням норм частини 3 статті 8 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» в частині передачі правонаступнику майна відповідних прав та обов'язків. Розглянути на сесії Царичанської районної ради можливість ініціювання проведення відповідних переговорів з органом управління Царичанської ОТГ, направлення відповідних звернень.

На рівні органів місцевого самоврядування

1. Провести заходи щодо стягнення з суб'єктів господарювання, з якими укладено договори оренди земельних ділянок, заборгованості з орендної плати, яка виникла станом на 01.01.2019, що дасть можливість отримати місцевими бюджетами району доходів на суму 20,56 тис. гривень.

Звіт про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за 2016-2018 роки та січень-серпень 2019 року складено у 4 (чотирьох) примірниках на 109 (сто дев'яти) аркушах.

Заступник начальника відділу
контролю органів влади, оборони,
правоохоронних органів та
місцевих бюджетів
Східного офісу
Держаудитслужби

Тетяна МАНАНКОВА

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Конституція України.
2. Європейська хартія місцевого самоврядування, підписана Україною 06.11.1996, ратифікована 15.07.1997.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI.
4. Податковий кодекс України від 28.03.2007 № 3405.
5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 №435-UI.
7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.
8. Закон України від 26.01.1993 № 2939 «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні».
9. Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні».
10. Закон України від 25.12.2015 №928-VIII «Про Державний бюджет України на 2016 рік», зі змінами і доповненнями.
11. Закон України від 21.12.2016 № 1801-VII «Про державний бюджет України на 2017 рік».
12. Закон України «Про державний бюджет України на 2018 рік».
13. Закон України «Про державний бюджет України на 2019 рік».
14. Закон України від 05.10.2000 № 2017-III «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії».
15. Закон України від 10.04.1992 № 2269-XII «Про оренду державного та комунального майна».
16. Закон України від 06.10.1998 № 161-XIV «Про оренду землі».
17. Закон України від 23.05.1991 № 1060-XII «Про освіту».
18. Закону України від 10.01.2002 №2918-III «Про питну воду та питне водопостачання».
19. Закон України від 16.07.1999 №996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
20. Закон України від 26.04.2001 № 2628-III «Про охорону дитинства».
21. Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV «Про оцінку земель».
22. Закон України від 18.03.2004 № 1621-IV «Про державні цільові програми».
23. Закон України від 13.01.2012 №4335-VI «Про державну програму приватизації».
24. Закон України від 21.12.2016 № 1797-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні».
25. Закон України від 22.10.1993 № 3551-XII «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».
26. Закон України від 24.12.2015 № 917-VIII «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації».
27. Закон України «Про внесення змін до деяких актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я».
28. Закон України від 02.06.2005 № 2633-IV «Про тепlopостачання».
29. Закон України від 05.02.2015 № 157-VII «Про добровільне об'єднання територіальних громад»
30. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 №698 «Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів».
31. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.01.2005 №20 «Про затвердження Порядку перерахування деяких субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг, субсидій та компенсацій».
32. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2002 №256 «Про затвердження Порядку фінансування видатків місцевих бюджетів на здійснення заходів виконання

державних програм соціального захисту населення за рахунок субвенцій з державного бюджету».

33. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам».

34. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2017 № 88 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами».

35. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами».

36. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №114 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».

37. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2014 року № 117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти», (зі змінами).

38. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 №786 «Про затвердження Методики розрахунку і порядок використання плати за оренду державного майна».

39. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.06.1997 №640 «Про затвердження Нормативів потреб у стаціонарній медичній допомозі в розрахунку на 10 тисяч населення».

40. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.1998 № 1303 «Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань».

41. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2000 № 783 «Про проведення індексації грошової оцінки земель».

42. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ».

43. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.11.2004 № 1591 «Про затвердження норм харчування у навчальних та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку».

44. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 №722 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».

45. Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2004 №220 «Про затвердження типового договору оренди землі».

46. Постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 № 43 «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу в Україні».

47. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.09.2002 №538-р «Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі».

48. Наказ Міністерства Фінансів України від 20.09.2017 року № 763 «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 31 грудня 2015 року № 1307».

49. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 10.09.2013 №793 «Про затвердження Нормативів забезпеченості мережею амбулаторій - підрозділів центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги».

50. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01.02.2016 №51 «Про затвердження Методики щодо забезпечення стаціонарними лікарняними ліжками у розрахунку на 10 тис. населення».

51. Наказ Головки КРУ від 13.03.2007 №50 «Про затвердження Методичних рекомендацій з організації та проведення державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів».

52. Наказ Державної служби статистики України від 19.08.2015 № 190 «Про визнання таким, що втратив чинність наказ Державного комітету статистики України від 05 листопада 1998 року № 377 «Про затвердження форм державної статистичної звітності з

земельних ресурсів та Інструкції з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, 2-зем)».

53. Офіційний веб-сайт Головного управління статистики в Дніпропетровській області (<http://www.dneprstat.gov.ua>).

ПРОТОКОЛ
узгодження звіту про результати державного
фінансового аудиту місцевих бюджетів

13 грудня 2019 року

Місцевих бюджетів на території Царичанського району
за період 2016-2018 роки та січень-серпень 2019 року
(найменування об'єкта аудиту)

Голова Царичанської районної ради Горбачова С.А.
В.о. Голови Царичанської районної державної адміністрації Бакуліна О.Д.
Начальник фінансового управління Царичанської РДА Пугач Н.О.
(посада, прізвище та ініціали керівника об'єкта аудиту)

з однієї сторони, та заступник начальника відділу Східного офісу
Держаудитслужби Мананкова Т.В.

(посада, прізвище та ініціали керівника аудиту)

з іншої сторони, розглянули та обговорили проект звіту про результати державного фінансового аудиту місцевих бюджетів на території Царичанського району за період з 01 січня 2016 року по 31 серпня 2019 року.

ЗВІТ ПОГОДЖЕНО:

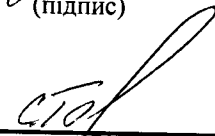
Без коментарів (зауважень)

Заступник начальника
відділу Східного офісу
Держаудитслужби
(керівник аудиту органу
Держаудитслужби)

_____
(підпис)

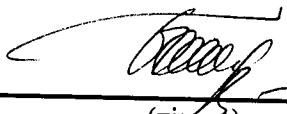
ТЕТЯНА МАНАНКОВА
(ініціали та прізвище)

Голова Царичанської
районної ради
(керівник об'єкта аудиту)

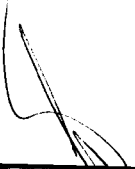

_____
(підпис)

СВІТЛАНА ГОРБАЧОВА
(ініціали та прізвище)

В.о. Голови Царичанської
районної державної
адміністрації
(керівник об'єкта аудиту)

_____
(підпис)

ОЛЕНА БАКУЛІНА
(ініціали та прізвище)

<u>Начальник фінансового</u> <u>управління Царичанської</u> <u>районної державної</u> <u>адміністрації</u> (керівник об'єкта аудиту)	 _____ (підпис)	<u>НАТАЛЯ ПУГАЧ</u> (ініціали та прізвище)
--	--	---